

ZAŁĄCZNIK NR 1

Do Uchwały Nr XIX/127/2016

Rady Powiatu w Gryfinie

z dnia 30 czerwca 2016 r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
POWIATU GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2016-2020**

Czerwiec 2016 r.

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU
GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2016-2020**

ZLECENIODAWCA: **Starostwo Powiatowe w Gryfinie
ul. Sprzymierzonych 4
74-100 Gryfino**

WYKONAWCA: **mgr inż. Anna Sobczyńska**

Czerwiec 2016 r.

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania

Nadrzędnym celem opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016 - 2020” (w skrócie POŚ) jest dokonanie aktualizacji powiatowej polityki ochrony środowiska przez weryfikację i aktualizację celów, oraz zadań ekologicznych zmierzających do zapewnienia maksymalnej ochrony środowiska, jako istotnego elementu rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu. W celu opracowania Programu, przeprowadzono szczegółową analizę stanu i tendencji zmian jakości głównych komponentów środowiska, obszarów interwencji na terenie powiatu. Zgodnie z przyjętą strukturą Programu, zdefiniowano w nim nadrzędne cele prognozowane do osiągnięcia do roku 2020.

Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez powiat. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska, jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza ona taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej, przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu degradacji środowiska naturalnego, oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska.

Nadrzędnym kryterium rozwiązań, o charakterze strategicznym na wszystkich szczeblach zarządzania w powiecie, powinna być kontynuacja działań systemowych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka środowiskowa umożliwi harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną walorów środowiska i powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w głównych dziedzinach gospodarki.

Sformułowanie podstaw polityki środowiskowej samorządu powiatowego, wiąże się decydująco z określeniem celu tej polityki, który z jednej strony powinien uwzględniać krajowe i wojewódzkie zadania ochrony środowiska, zaś z drugiej strony tworzyć warunki do realizacji lokalnych celów społeczno-ekonomicznych. Na przyszły stan środowiska przyrodniczego powiatu ma wpływ wiele czynników. Są to m.in.: tempo wzrostu poziomu

życia mieszkańców, skala aktywności przemysłowo-usługowej, kierunki rozwoju rolnictwa i transportu oraz dostępność środków finansowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych analiz głównych uwarunkowań i problemów ochrony środowiska w opracowanym „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016 - 2020” przyjęto, jako główny kierunek działań, kontynuację dotychczasowej polityki środowiskowej powiatu gryfińskiego skupionej wokół podstawowego celu: poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa dla ochrony zdrowia mieszkańców powiatu gryfińskiego, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Ochrona środowiska jest jednym z obowiązkowych działań władz publicznych, które przez swoją politykę powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego. Do obowiązków powiatów należy, między innymi, wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska, odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Ponadto członkostwo w Unii Europejskiej narzuca odpowiednie wymogi i konieczność osiągnięcia standardów UE w zakresie ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, a także od pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem działań, sporządzonym na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska w powiecie.

Program ochrony środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ochrony środowiska samorządu powiatu i określającym wynikające z niej działania.

Program powinien być wykorzystywany, jako instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska.

Realizacja zadań postawionych w programie ochrony środowiska, służących do osiągnięcia celów ekologicznych dla poszczególnych komponentów środowiska, powinna spowodować poprawę warunków życia mieszkańców przez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego, uwzględniając możliwości dalszego rozwoju i utrzymania

głównego charakteru działalności gospodarczej prowadzonej na obszarze powiatu. Poszczególne wytyczne, zawarte w Programie Ochrony Środowiska, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska w powiecie.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 z 1998 r. z późn. zm.), powiat stanowi lokalną wspólnotę samorządową na określonym terytorium. Powołany został do samodzielnego wykonywania określonych ustawami szczegółowymi, zadań publicznych, na których realizację wyposażony został w środki materialne. Wykaz zadań należących do powiatu zawiera art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity - Dz. U. 2016, poz. 814) i należą do nich, w zakresie związanym z ochroną środowiska, następujące zadania:

- edukacja publiczna, w tym ekologiczna,
- promocja i ochrona zdrowia,
- transport i drogi publiczne,
- kultura i ochrona dóbr kultury,
- gospodarka wodna,
- ochrona środowiska i przyrody,
- rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowe,
- ochrona przeciwpowodziowa.

1.2 Przedmiot i zakres opracowania

Organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza Powiatowy Program Ochrony Środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14 oraz art. 17 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 672). W szczególności Program uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383). Powiatowy Program Ochrony Środowiska uchwała Rada Powiatu.

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska jest troska o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska na terenie powiatu (dla mieszkańców, zasobów

przyrodniczych i infrastruktury społecznej) z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Polityka ochrony środowiska, zgodnie z art. 13 ustawy Prawo ochrony środowiska, to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zadaniem Powiatowego Programu Ochrony Środowiska jest wskazanie sposobu realizacji polityki ochrony środowiska na terenie powiatu, przez wyznaczenie głównych celów ekologicznych (priorytetów ekologicznych, celów i zadań długoterminowych wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów).

Rada Powiatu Gryfińskiego uchwalając Program Ochrony Środowiska przyjmuje do realizacji wytyczone w nim priorytety i cele ekologiczne skoncentrowane na obszarach i w dziedzinach zapewniających maksymalne korzyści dla środowiska.

Rada Powiatu Gryfińskiego w dniu 10.12.2003 r. przyjęła uchwałą Nr XI/111/2003 „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”. W dniu 29.10.2010 r. uchwałą Nr XLV/399/2010 przyjęto aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2011-2014”. W roku 2015 podjęto działania mające na celu opracowanie nowego Programu na lata 2016-2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został opracowany zgodnie z art. 17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska - (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 672). Zweryfikowane i przyjęte w opracowanym programie cele nadrzędne polityki ochrony środowiska powiatu gryfińskiego, są zgodne z założeniami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności oraz z aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi państwa, w tym z dokumentem Strategia Rozwoju Kraju 2020 a także z dokumentem „Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, przyjętym uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dn. 15 kwietnia 2014 r. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego jest również zgodny z bezpośrednim dokumentem nadrzędnym jakim jest „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został sporządzony przy współpracy i wykorzystaniu informacji udostępnionych przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano,

również informacje przekazane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) oraz Wojewódzki Urząd Statystyczny, Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Gryfinie (PPIS), Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ), oraz uzyskano dane z urzędów gmin powiatu gryfińskiego, oraz informacje z pozostałych instytucji i podmiotów, realizujących na terenie powiatu zadania związane z ochroną środowiska.

1.3 Metodyka sporządzania Programu

Prace nad pierwszym etapem opracowania polegały na przeglądzie dokumentów i opracowań w przedmiotowym zakresie i dokonaniu oceny stanu środowiska powiatu. Ocena zawiera analizę stanu środowiska na obszarze powiatu w zakresie poszczególnych komponentów przyrodniczych oraz identyfikację i rejonizację zagrożeń w kontekście polityki ekologicznej państwa i województwa, a także w kontekście wymagań i standardów Unii Europejskiej. Wykonano także przegląd dokumentów i opracowań strategicznych, planistycznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, które mają istotne znaczenie dla konstrukcji niniejszego Programu.

Drugi etap prac miał na celu określenie celów i priorytetów ekologicznych, poziomów celów długoterminowych, harmonogramu przedsięwzięć ekologicznych na terenie powiatu oraz środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmów prawno-ekonomicznych i środków finansowych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego jest podstawowym instrumentem do realizacji zadań własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska, które będą w całości lub w części finansowane ze środków będących w dyspozycji powiatu.

Przedstawiono również zasady monitorowania Programu oraz określono wskaźniki w zakresie których realizacja poszczególnych działań powinna wpłynąć na poprawę stanu środowiska.

Sposób opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został przyporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) stanowią, że „projekty, polityk, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej,

gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...), wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Według art. 48 cytowanej ustawy „Organ opracowujący projekty dokumentów (...) może, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko”.

Uzgodnienie odstąpienia przeprowadzane jest z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie i Zachodniopomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie.

W trakcie procedur opracowywania „Programu...” powiat gryfiński zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

Po zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020” zostanie uchwalony przez Radę Powiatu w Gryfinie.

Realizacja postanowień „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

Prace nad wykonaniem niniejszego opracowania obejmowały:

- przyjęcie ogólnych założeń merytorycznych dokumentu, określenie roku bazowego przy ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i infrastruktury techniczno-inżynierskiej;
- zgromadzenie i weryfikacja materiałów – analiza opracowań i publikacji z zakresu ochrony środowiska, w tym aktów prawnych i dokumentów strategicznych mających znaczenie dla analizowanego obszaru, ankietyzacja organów administracji samorządowej oraz innych podmiotów dysponujących informacjami o stanie poszczególnych komponentów środowiska;
- przedstawienie uwarunkowań realizacyjnych Programu w zakresie rozwiązań prawnych oraz strategiczno-organizacyjnych wynikających z dokumentów sektorowych;

- analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego powiatu ze wskazaniem na obszary problematyczne;
- określenie założeń polityki ekologicznej powiatu tj. wskazanie celu nadrzędnego, celów strategicznych, celów długoterminowych oraz kierunków działań dla poszczególnych komponentów środowiska, ze wskazaniem harmonogramu rzeczowo-finansowego;
- przedstawienie zagadnień związanych z zarządzaniem Programem i monitorowaniem efektów jego wdrażania;
- opracowanie prognozy oddziaływania projektu Programu.

Punktem odniesienia w dokumencie są dane wg. stanu na 31.12.2014 r. W przypadku ich braku, wykorzystano dane z okresów wcześniejszych.

1.3.1 Uwarunkowania wynikające z regulacji unijnych

Program Ochrony Środowiska powinien odzwierciedlać ogólne zasady, które leżą u podstaw ochrony środowiska w Unii Europejskiej.

Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały przeniesione do prawa polskiego głównie do ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Pozostałe przepisy zawarto w wielu innych ustawach i rozporządzeniach.

Podstawę ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej stanowi obecnie VII Program działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action plan – EAP). Przedstawia on strategię środowiskową, która podkreśla istotność działań szczególnie w strefach: zmian klimatycznych, przyrody i różnorodności biologicznej, środowiska i zdrowia oraz zasobów naturalnych i racjonalnej gospodarki odpadami. Priorytetowe pola działania pozwolą na skuteczną walkę z problemami napotkanymi zarówno na szczeblu wspólnotowym, krajowym jak i lokalnym. W odniesieniu do celów głównych EAP definiuje priorytetowe działania w zakresie zanieczyszczenia powietrza, zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu, środowiska morskiego, gleby, pestycydów, wykorzystania zasobów naturalnych, środowiska miejskiego i większych miejscowości.

1.3.2 Uwarunkowania wynikające z dokumentów krajowych

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że państwo zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ochrona

Środowiska jest obowiązkiem władz publicznych (m.in. powiatów), które powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnym i przyszłym pokoleniom. Jako podstawowy warunek skutecznej realizacji polityki ochrony środowiska w państwie wymienia się respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Realizacja przyjętej polityki ochrony środowiska opiera się na systemie prawa ochrony środowiska oraz programach, strategiach i polityce środowiskowej, określanych na różnych szczeblach administracji. Polityka ochrony środowiska określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, przez znaczny wzrost lesistości, utrzymanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno-błotnych, ochronę bioróżnorodności, renaturalizację i udrażnianie rzek, poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę klimatu akustycznego oraz ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Obliguje do zrównoważonego wykorzystywania surowców, materiałów, wody i energii oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazuje kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią. Głównym celem polityki ochrony środowiska jest zapobieganie negatywnym zmianom w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi wynikającego z narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe.

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, prowadzonej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w powiatowych programach ochrony środowiska należy uwzględnić następujące grupy zadań ekologicznych, koniecznych do realizacji w dłuższych okresach czasu:

- 1.** W zakresie działań systemowych.
- 2.** W zakresie ochrony zasobów naturalnych.
- 3.** W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
  - ochrona wód przed zanieczyszczeniem,
  - ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniem,
  - ochrona środowiska przed hałasem i przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
  - nadzór i poprawa gospodarowania odpadami,

- skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

Program określa wymagania odnoszące się do polityki ekologicznej państwa i jest zgodny z dokumentami krajowymi i wojewódzkimi.

1.3.3 Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą Nr 157 z dnia 25 września 2012 roku (Dz. U. z 2012 r. poz. 882).

„Strategia Rozwoju Kraju 2020” jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowym dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

Zgodnie z zapisami „Strategii” Polska do 2020 roku to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Celem głównym „Strategii” jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska na terenie danego powiatu wpisują się w:

- obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- Priorytetowy kierunek interwencji II 6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami;
- Priorytetowy kierunek interwencji II 6.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Priorytetowy kierunek interwencji II 6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii;
- Priorytetowy kierunek interwencji II 6.4. Poprawa stanu środowiska;
- Priorytetowy kierunek interwencji II 6.5. Adaptacja do zmian klimatu.

1.3.4. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku zajmuje ważne miejsce w hierarchii dokumentów strategicznych, stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania stojące przed Polską w perspektywie do 2020 r. w zakresie środowiska i energetyki z uwzględnieniem zarówno celów unijnych, jak i priorytetów

krajowych.

Głównym celem strategii jest stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę.

Cele Powiatowego Programu Ochrony Środowiska wpisują się w założenia przyjęte w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Główny cel strategii realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 1 strategii realizowany będzie przez powiat gryfiński w kontekście zagadnienia ochrony oraz racjonalnego wykorzystania zasobów w sposób priorytetowy w kontekście zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń. Obecnie obowiązujące wzorce produkcji mają negatywny wpływ na środowisko naturalne, wymagają więc zmian na bardziej ekologiczne.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych
- wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii
- rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich
- rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne

Cel 2 strategii będzie realizowany przez powiat gryfiński głównie przez wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie zastosowania instalacji do produkcji energii z odnawialnych źródeł energii.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne
- ochrona powietrza w tym ograniczenie oddziaływania energetyki
- wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych
- promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy

Cel 3 strategii będzie realizowany przez powiat gryfiński poprzez wszystkie cele z zakresu gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, poprawy jakości powietrza oraz edukacji ekologicznej.

Wdrożenie Strategii przyczyni się do rozwoju nowoczesnego, przyjaznego środowisku sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne.

1.3.5. Uwarunkowania wynikające z dokumentów regionalnych i lokalnych

„Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020” została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą nr XLII/482/10 z dnia 22 czerwca 2010 r.

Strategia jest długofalowym programem działania. Potrzeba jej opracowania wynikała z konieczności zaprogramowania skoordynowanych działań, które w określonej przestrzeni, czasie i sytuacji społeczno-politycznej, uwzględniając środki i regionalne zasoby, jakimi dysponuje społeczność regionu, przyniosą oczekiwane efekty.

W „Strategii” sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego: „Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”.

„Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego” zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe. Poniżej wymieniono tylko te cele kierunkowe, które są zbieżne z celami niniejszego Programu.

Cel strategiczny Nr 1

- Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.

Cel strategiczny Nr 2

- Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Cel strategiczny Nr 3

- Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.

Cel strategiczny Nr 4

- Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Cel strategiczny Nr 5

- Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.

Cel strategiczny Nr 6

- Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

1.3.6. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego

Cele oraz zadania z zakresu ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego zostały ujęte w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. W dokumencie tym określono długoterminową politykę ochrony środowiska dla województwa, przedstawiono cele do osiągnięcia, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu. Realizacja Programu ma umożliwić, osiągnięcie w perspektywie długoterminowej, zrównoważonego rozwoju całego województwa, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana z nimi łącznie. W „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego” określono zakres działań, które muszą być wdrażane na poziomie lokalnym. Zgodnie z wojewódzkim programem ochrony środowiska do podstawowych zadań, których wdrożenie wymaga uczestnictwa powiatu, należą:

- oszczędna gospodarka zasobami naturalnymi takimi jak woda, nośniki energii, wzrost lesistości w skali województwa,
- rozwój obszarów szczególnie chronionych,
- ekologiczna lokalizacja obiektów związanych z działalnością przemysłową,
- gospodarka wodno-ściekowa,

- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zbieranie odpadów niebezpiecznych,
- rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego,
- usprawnienie ruchu podmiejskiego,
- optymalizacja transportu publicznego,
- edukacja ekologiczna.

1.3.7. Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej

Dokumentem wynikającym z Programu ochrony środowiska jest „Program Ochrony Powietrza dla Strefy Zachodniopomorskiej”: który został przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29.10.2013 r.

Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej – kod strefy: PL3203, opracowany został w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, oraz docelowo w zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w 2011 r.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczających w powietrzu, w danej strefie, do poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 i docelowego dla benzo(a)pirenu i utrzymywania go na takim poziomie.

2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Ochrona środowiska jest jednym z obowiązkowych działań władz publicznych, które poprzez własną politykę ochrony środowiska powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego. Do obowiązków powiatów i gmin należy, między innymi, wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców.

Członkostwo w Unii Europejskiej narzuca odpowiednie wymogi i konieczność osiągnięcia standardów unijnych w zakresie ochrony środowiska.

Powiat Gryfiński w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zobowiązany jest do sporządzenia i następnie realizacji powiatowego programu ochrony środowiska uwzględniając wymagania określone w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz dokumentach nadrzędnych dla Programu jakimi są dokumenty strategiczne państwa, województwa oraz lokalne. Program Ochrony Środowiska uchwała Rada Powiatu Gryfińskiego.

Nadrzędnym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska, jest troska o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska na terenie gmin powiatu gryfińskiego (dla mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społeczno-gospodarczej) z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu z racjonalnym wykorzystaniem bogatych walorów przyrodniczych, geologicznych i rolniczych środowiska naturalnego powiatu gryfińskiego.

Zadaniem powiatowego programu ochrony środowiska jest wskazanie sposobu realizacji polityki ekologicznej państwa i powiatu na jego terenie, przez wyznaczenie głównych celów ekologicznych i wynikających z nich zadań ekologicznych, wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem możliwych źródeł pozyskania środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska to cały szereg przedsięwzięć ekologicznych, zmierzających do poprawy stanu środowiska, wymagających wspólnego działania władz powiatowych, gminnych, wszystkich instytucji samorządowych, podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców gminy.

W roku 2015 podjęto prace mające na celu aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020.

Program został sporządzony przy współpracy i wykorzystaniu materiałów udostępnionych przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano również informacje przekazane przez urzędy gmin powiatu gryfińskiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz informacje z pozostałych instytucji i podmiotów realizujących na terenie powiatu zadania związane bezpośrednio lub pośrednio z ochroną środowiska.

W celu sporządzenia programu, przeprowadzono wielokryterialną analizę stanu aktualnego głównych komponentów środowiska na terenie powiatu. Na podstawie przeprowadzonej oceny stanu środowiska zaproponowano, tam gdzie to jest konieczne, szereg działań niezbędnych dla poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska oraz ochrony jego zasobów.

Realizacja zaproponowanych zadań i wynikających z nich inwestycji proekologicznych oraz bieżące działania chroniące środowisko, przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców gmin powiatu gryfińskiego poprzez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego.

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej powiatu gryfińskiego, w zakresie ochrony środowiska, powinien być realizowany w oparciu o zaproponowane w sporządzonym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego (w skrócie POŚ) cele i wynikające z nich zadania prowadzące do osiągnięcia poprawy jakości poszczególnych elementów środowiska:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- rozwój energetyki odnawialnej,
- zmniejszenie uciążliwości akustycznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- ochrona i zróżnicowane gospodarowanie zasobami wodnymi,
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- ochrona i zapewnienie właściwego użytkowania powierzchni ziemi i gruntów,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami,
- budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- tworzenie zielonej infrastruktury
- ochrona i zróżnicowany rozwój zasobów leśnych,
- ochrona przed zagrożeniami naturalnymi, katastrofami i poważnymi awariami

- kontynuacja i wprowadzanie nowych działań z zakresu edukacji ekologicznej.

Poszczególne wytyczne, zawarte w Programie Ochrony Środowiska, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Efektywność inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska zależy, w znacznej mierze, od możliwości pozyskania środków finansowych na te działania oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców dla realizacji ustalonej polityki ekologicznej powiatu gryfińskiego.

Opracowany dokument POŚ dla powiatu gryfińskiego składa się z następujących, głównych bloków tematycznych: powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne, zasoby i jakość wód, gospodarka ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia naturalne i poważne awarie, edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców.

Podstawy prawne programu oraz charakterystyka ogólna obszaru powiatu w aspekcie ochrony środowiska. Przedstawiono podstawę prawną i formalną sporządzenia POŚ dla powiatu gryfińskiego, główne cele opracowania oraz cele polityki ekologicznej i strategii państwa, województwa zachodniopomorskiego i powiatu gryfińskiego, istotne dla formy i treści opracowywanego dokumentu, a także określono kompetencje Starostwa Powiatowego w zakresie ochrony środowiska.

Omówiono główne uwarunkowania lokalizacyjne (administracyjne, geograficzne, demograficzne), oraz aktualną sytuację gospodarczą powiatu w powiązaniu z warunkami naturalnymi środowiska.

Scharakteryzowano stan aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze powiatu w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, wraz z oceną obserwowanych i przewidywanych zagrożeń środowiska naturalnego.

Analiza stanu aktualnego środowiska jest jednym z dwóch najistotniejszych elementów POŚ dla powiatu gryfińskiego. Zawiera aktualne informacje o stanie wszystkich istotnych komponentów środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz przedstawia najważniejsze zdiagnozowane zagrożenia dla środowiska, stwierdzone na podstawie przeprowadzonej analizy stanu aktualnego. Dokonana ocena i diagnoza zagrożeń środowiska, stanowiła podstawę do określenia celów i kierunków działań ekologicznych dla powiatu na lata 2016-2020.

Analiza stanu środowiska na terenie powiatu przeprowadzona w oparciu o wyniki badań monitoringowych wykonywanych przez WIOŚ, oraz analiza informacji o stanie działań w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez gminy i inne instytucje, pozwala wyciągnąć wnioski, że w dalszym ciągu do najistotniejszych problemów powiatu w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- nie najlepszy stan jakości powietrza atmosferycznego,
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym i z sektora przemysłowego,
- nie najlepszy stan jakości wód,
- niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa,
- niski odsetek rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie ochrony gleb,
- degradacja środowiska w wyniku niewłaściwego gospodarowania odpadami,
- degradacja terenów cennych przyrodniczo,
- potencjalne ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

Przedstawione powyżej problemy i związane z nimi zagrożenia, dla jakości środowiska przyrodniczego w powiecie, wynikają zarówno z przyczyn niezależnych, zewnętrznych, jak i z przyczyn wynikających z istnienia lokalnych źródeł zanieczyszczenia oraz uwarunkowań historycznych. Wobec powyższego, konsekwentna realizacja zaproponowanych programu celów i zadań ekologicznych, szczególnie w zakresie poprawy stanu najbardziej zagrożonych ze źródeł lokalnych komponentów środowiska czyli powietrza i wód, powinna w dalszym ciągu stanowić podstawę planowania szczegółowych inwestycji ekologicznych związanych z ochroną środowiska w powiecie.

W rozdziale 4 Programu, w wyniku dokonanej oceny stanu aktualnego środowiska w poszczególnych komponentach oraz przeprowadzonej analizy zagrożeń dla środowiska na terenie powiatu gryfińskiego, przedstawiono i omówiono najważniejsze priorytety polityki ekologicznej powiatu. Wyznaczono cele i kierunki działań, dokonano analizy SWOT mocnych i słabych stron poszczególnych obszarów interwencji, a także zdefiniowano szanse i zagrożenia obecnie i potencjalnie występujące na terenie powiatu.

Określone zostały również główne cele ekologiczne do osiągnięcia do roku 2020, oraz wynikające z nich zadania lata 2016-2020. W rozdziale tym w sposób syntetyczny (w ujęciu tabelarycznym) przedstawiono harmonogram realizacji priorytetów ekologicznych powiatu,

określając jednocześnie do jakiej grupy zadań należą poszczególne działania planowane do realizacji (zadania własne powiatu, zadania koordynowane przez powiat, a realizowane przez inne jednostki oraz zadania będące całkowicie w zakresie kompetencji innych jednostek). Wszystkie z proponowanych zadań to działanie o charakterze ciągłym, których realizacja będzie prowadzona w okresie obowiązywania Programu, a stopień ich zrealizowania będzie zależny od posiadanych środków finansowych.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, od wielkości pozyskanych środków finansowych oraz od stopnia zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczeństwa. Program ochrony środowiska stanowi przesłankę konstruowania budżetu powiatu i jest podstawą do ubiegania się o środki pomocowe ze źródeł krajowych i funduszy Unii Europejskiej.

Przedstawiono także instrumenty finansowe za pomocą których można będzie dążyć do osiągnięcia celów i zadań ekologicznych nakreślonych w Programie Ochrony Środowiska. Istotnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz przyjazne dla środowiska nawyki i codzienna postawa ludności. W związku z powyższym, prowadzenie skutecznej edukacji ekologicznej jest jednym z najistotniejszych działań, warunkujących powodzenie realizacji zadań ekologicznych zaproponowanych w Programie.

Zasady monitorowania efektów wdrażania Programu.

Określono, kto i w jaki sposób powinien sprawować nadzór nad realizacją postanowień zawartych w Programie a także wyznaczono wskaźniki monitorowania stopnia realizacji POŚ dla powiatu gryfińskiego z podziałem na poszczególne komponenty środowiska. Wyznaczono dwuletni cykl składania raportów z realizacji Programu.

Wnioski:

Realizacja celów wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020” oraz wynikających z nich zadań ekologicznych, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, będzie elementem realizacji polityki ochrony środowiska powiatu, zgodnie z nadrzędną strategią państwa i województwa zachodniopomorskiego. Realizacja zadań zawartych w Programie powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju powiatu gryfińskiego, w którym ochrona środowiska i wzrost

gospodarczy pozostają w równowadze gwarantującej bezpieczeństwo zarówno dla środowiska jak i dla zdrowia i życia mieszkańców.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRYFIŃSKIEGO

3.1 Dane administracyjne

Powiat gryfiński – powiat w województwie zachodniopomorskim, utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Siedzibą władz powiatu jest miasto Gryfino.

Powierzchnia powiatu wynosi 1869,54 km², ludność 83 688 osób, gęstość zaludnienia: 44,3 osób/km², urbanizacja: 45,44%.

Powiat gryfiński położony jest na obszarze Równiny Wełtyńskiej, Puszczy Bukowej, Doliny Dolnej Odry i zachodniej część Pojezierza Myśliborskiego. Na terenie powiatu znajdują się: Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa" (w gminie Stare Czarnowo), Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry (polska część, między Odrą Zachodnią a Wschodnią) oraz Cedyński Park Krajobrazowy.

Powiat gryfiński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, od zachodu graniczy z Niemcami - Brandenburgią, od północy z miastem Szczecin i powiatem polickim, od wschodu z powiatami myśliborskim, pyrzyckim i stargardzkim.

W skład powiatu wchodzi sześć gmin miejsko-wiejskich: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcianko-Zdrój oraz trzy gminy wiejskie: Banie, Stare Czarnowo i Widuchowa.

Na obszarze powiatu dominują tereny równinne z licznymi wzniesieniami, jeziorami oraz lasami. Na prawym brzegu Odry płaski teren łąkowy przechodzi w wielkie rozlewiska, które są zalewane podczas wystąpień rzeki z jej koryta (Międzyodrze, Polder Cedyński, teren od Kostrzynka do południowej granicy powiatu).

Rys. 1 Położenie administracyjne powiatu

Źródło: www.gminy.pl

Spółeczeństwo – liczba ludności i jej rozmieszczenie:

Tab. 1 Zaludnienie powiatu w latach 2011-2014

Rok	Liczba mieszkańców
2011	84 272 osoby
2012	84 103 osoby
2013	83 880 osób
2014	83 688 osób

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Tab. 2 Liczba ludności powiatu gryfińskiego z podziałem na gminy stan na 31.12.2014 r.

Gmina Powiatu	Liczba ludności
Gryfino	32 178
Chojna	13 937
Mieszkowice	7 413
Trzcianko-Zdrój	5 568

Banie	6 442
Cedynia	4 362
Moryń	4 362
Widuchowa	5 565
Stare Czarnowo	3 861
Ogółem	83 688

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności zamieszkującej powiat gryfiński w 2014 roku wynosiła 83688 mieszkańców. Najwięcej ludności zamieszkuje gminę miejską Gryfino – 32 178 mieszkańców co stanowi 38,45 % ludności powiatu. Najmniejszą gminą pod względem liczebności mieszkańców jest gmina Stare Czarnowo, którą zamieszkuje 3875 mieszkańców, co stanowi 4,63 % ludności powiatu.

Obszar powiatu gryfińskiego zamieszkuje 82,9 tys. osób przy średniej gęstości zaludnienia 44,3 osoby/km², z tego w 6 miastach mieszka 45,8 ogółu mieszkańców.

Największymi miastami powiatu są:

- a. Gryfino – 21,8 tys.
- b. Chojna – 7,1 tys.
- c. Mieszkowice – 3,8 tys.

Ludność wiejska (54,2 % ogółu mieszkańców) zamieszkuje w 230 miejscowościach.

Struktura wiekowa ludności:

- a. w wieku przedprodukcyjnym – 22,7 tys. osób, tj. 27,4 %
- b. w wieku produkcyjnym – 50,9 tys. osób, tj. 61,4 %
- c. w wieku poprodukcyjnym – 9,3 tys. osób, tj. 11,2 %.

Zatrudnienie w poszczególnych działach gospodarki narodowej:

- a. rolnictwo i leśnictwo – 7,2 tys. osób, tj. 34,1 % ogółu zatrudnionych,
- b. przemysł – 5,8 tys. osób, tj. 27,3 % ogółu zatrudnionych,
- c. ochrona zdrowia – 1,7 tys. osób, tj. 8,5 % ogółu zatrudnionych,
- d. edukacja – 1,7 tys. osób, tj. 8,5 % ogółu zatrudnionych,

e. handel i usługi – 1,0 tys. osób, tj. 4,7 % ogółu zatrudnionych

Stopa bezrobocia w powiecie gryfińskim wynosi 19,3 %.

Największa rzeka – Odra, posiada koryto uregulowane, a na niektórych odcinkach, obwałowane. Łączna długość wałów przeciwpowodziowych wynosi 77 km, w tym 44 km na terenie Międzyodrza. Od Widuchowej do północy granicy powiatu rzeka płynie dwoma korytami przyjmując nazwę Odra Zachodnia oraz Odra Wschodnia (Regalica). Koryta są połączone licznymi kanałami o szerokości 5-30 m. Teren Międzyodrza jest podmokły i niedostępny, często zalewany w wyniku podnoszenia się lustra wody w Odrze. Na tym terenie został utworzony Zespół Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry.

Największymi zbiornikami wodnymi są jeziora:

a. Długie – powierzchnia 343,4 ha,

b. Morzycko - powierzchnia 342,7 ha,

c. Wełtyń – powierzchnia 310,1 ha,

d. Będgoszcz – powierzchnia 264,3 ha,

e. Mętno – powierzchnia 130,4 ha.

Wszystkie miejscowości na terenie powiatu gryfińskiego są zelektryfikowane. Ze względu na znajdującą się na terenie powiatu Elektrownię Dolna Odra przez jego obszar przebiega wiele linii przesyłowych wysokiego napięcia.

Gaz przewodowy posiadają miejscowości: Gryfino, Dębce, Żabnica, Daleszewo, Radziszewo (Rozdzielnia Gazu w Gryfinie), Mieszkowice (Rozdzielnia Gazu w Dębnie Lubuskim) oraz Stare Czarnowo.

Sieć gazowa w 65% wykonana jest z rur żeliwnych, co nie gwarantuje pełnego bezpieczeństwa użytkowników.

W miejscowościach Borzym oraz Mieszkowice zlokalizowane są dwie typowe bazy gazyfikacji bezprzewodowej.

3.2 Użytkowanie terenu

Powiat Gryfiński pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo – leśnym. W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 51% gruntów, lasy 34%, 3,5% grunty zabudowane, 3,1% wody powierzchni powiatu gryfińskiego. Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak, południe powiatu to zagłębie sadownicze.

Całkowita powierzchnia terenu w powiecie gryfińskim zajmuje 186911 ha. Powiat pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo-leśnym. Jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji.

Największy procent w strukturze powierzchni geodezyjnej powiatu zajmują użytki rolne – 50,32 % (93594 ha). Pozostałe tereny w strukturze użytkowania gruntów w powiecie gryfińskim kształtują się następująco:

- Tereny zabudowane i zurbanizowane – 7415 ha (3,97 % powierzchni powiatu),

w tym:

- mieszkaniowe – 360 ha
- przemysłowe – 575 ha,
- komunikacyjne - 4852 ha,
- zurbanizowane niezabudowane – 304 ha,
- rekreacji i wypoczynku – 431 ha,
- Lasy – 63164,5 ha (33,79 % powierzchni powiatu),

w tym:

- lasy państwowe – 62 385,6 ha,
- lasy prywatne – 745,4 ha,
- lasy komunalne – 33,5 ha,
- inne – 4,2 ha.

Największymi kompleksami leśnymi są:

- a. Puszcza Piaskowa,
- b. lasy w rejonie Mieszkowic, Chojny oraz Chełmu Dolnego,
- c. południowa część Puszczy Bukowej.

Łączny obszar zalesiony wynosi 57,1 tys. ha.

- Nieużytki - 12008 ha (6,42 % powierzchni powiatu),

- Wody – 6702 ha (3,58 % powierzchni powiatu),
- Użytki ekologiczne – 86 ha (0,05 % powierzchni powiatu).

3.3 Potencjał gospodarczy

Największym pracodawcą w powiecie gryfińskim jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina. W powiecie zlokalizowane są też firmy: Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alümet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Tab. 3 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru regon

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba
podmioty gospodarki ogółem	8755
sektor publiczny - ogółem	212
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	138
sektor publiczny – przedsiębiorstwa państwowe	21
sektor publiczny i prywatny – spółki handlowe	547
sektor prywatny – ogółem	8283
sektor prywatny osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	6627
sektor prywatny spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	239
sektor prywatny – spółdzielnie	42
sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	269

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Tab. 4 Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności

Rodzaj działalności	Liczba
ogółem	8755
handel naprawa pojazdów samochodowych	2222
budownictwo	1615
przemysł	843
transport i gospodarka magazynowa	543
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	453
zakwaterowanie i gastronomia	262

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Spośród 8,755 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie gryfińskim najliczniej reprezentowane są branże: „handel naprawa pojazdów samochodowych”- 25,37 %, „budownictwo” – 18,44 %, „przemysł”- 9,62 % , „transport i gospodarka magazynowa” – 6,20 %, „zakwaterowanie i gastronomia” – 2,99 % ilości podmiotów w powiecie.

Powiat gryfiński zajmuje pierwsze miejsce w skali województwa pod względem wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach przypadających na 1 mieszkańca.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2012 wyniosła 22,2 %, przeciętne – dane za 2014 – 19 %, miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej wyniosło 86,1% (dane za 2012 r.) a 84,9 % (dane za 2014 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są 9,8% mieszkańców powiatu. W Gryfinie znajduje się szpital powiatowy, na terenie powiatu funkcjonuje 31 przychodni i 20 aptek.

3.4 Rolnictwo

Rolnictwo odgrywa ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej powiatu gryfińskiego. Udział użytków rolnych w porównaniu do całkowitej powierzchni powiatu jest dość znaczny i wynosi 50,32 % (93594 ha). Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak. Południe powiatu stanowi zagłębienie sadownicze. Teren powiatu charakteryzuje się korzystnymi warunkami stymulującymi rozwój rolnictwa. Łączna ilość gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim wynosi 3923 (dane za 2014 r.) Najwięcej jest

gospodarstw średnich. Liczba i struktura gospodarstw rolnych w gminach powiatu gryfińskiego przedstawia się następująco:

Tab. 5 Liczba gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim

Lp.	Gminy Powiatu Gryfińskiego									Razem
	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcisko-Zdrój	Widuchowa	
	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość
1	450	327	1090	592	361	173	183	408	338	3923

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

3.5 Komunikacja

Powiat jest dobrze skomunikowany z systemem komunikacji województwa i kraju.

Sieć dróg kołowych stanowią:

Drogi krajowe:

- S3: Szczecin- Gorzów Wielkopolski, przebiegająca przez teren gminy Stare Czarnowo,
- nr 26: granica państwa – Krajnik Dolny – Trzcisko Zdrój - Rów,
- nr 31: Szczecin - Gryfino – Chojna – Mieszkowice - Kostrzyn,

Drogi wojewódzkie:

- nr 119: Radziszewo – Chlebowo – Gardno,
- nr 120: granica państwa – Gryfino – Gardno – Kartno – Stare Czarnowo,
- nr 121: Pniewo – Lubanowo – Banie – Rów,
- nr 122: Krajnik Dolny – Ognica – Krzywiny – Baniewice – Banie – Pyrzyce,
- nr 124: granica państwa – Osinów Dolny – Cedynia – Orzechów – Mętno – Chojna – Trzcisko Zdrój – Rów,
- nr 125: Bielinek – Lubiechów Dolny – Cedynia – Golice – Kłepicz – Moryń – Wierzchlas,
- nr 126: granica państwa – Kostrzynek – Siekierki – Gozdowice – Mieszkowice – Zielin,
- nr 143: Kołbacz – Kobylanka.

Ponadto istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Łącznie przez teren powiatu gryfińskiego przebiega 1 414 km dróg w tym:

- krajowych – 119 km,

- wojewódzkich – 204 km,
- powiatowych 640 km,
- gminnych – 451 km.

Większość dróg posiada nawierzchnię bitumiczną, o szerokości:

- jezdni 3,0 ÷ 6,0 m,
- pasa drogi 8,0 ÷ 12,0 m.

Obiekty drogowe (mosty, wiadukty) na głównych ciągach komunikacyjnych są konstrukcji stalowo-betonowej o nośności 10,0 ÷ 40,0 t.

Przez teren powiatu przebiega magistrala kolejowa Szczecin – Gryfino - Chojna – Kostrzyn o długości 70 km łącząca porty w Świnoujściu i Szczecinie z południem Polski. Jest ona zaliczana do pierwszej w kolejności utrzymania. Na magistrali znajdują się pięć wiaduktów w miejscowościach: Gryfino – 2, Krzywín, Chojna i Mieszkowice.

Istniejące dotychczas linie kolejowe: Gryfino – Chwarstnica – Banie – Piaski; Gryfino – Chwarstnica oraz Godków – Trzcińsko Zdrój – Pyrzyce zostały wyłączone z ruchu.

Na terenie powiatu gryfińskiego granicę niemiecko-polską można przekroczyć po mostach w miejscowościach:

- Gryfino – Mescherin,
- Krajnik Dolny – Schwedt,
- Osinów Dolny – Hohensaaten,
- oraz promem w Gozdowicach.

Siecią drogową zarządzają następujące organy administracyjne:

- drogi krajowe zarządzane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA oddział Szczecin)
- drogi wojewódzkie zarządzane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie Rejon Dróg w Chojnie
- drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Powiatu Gryfińskiego,
- drogi gminne zarządzane przez samorządy gminne.

Na terenie powiatu rozwinięta jest również komunikacja aglomeracyjna zwłaszcza w miastach, na liniach podmiejskich i dalekobieżnych. W niektórych gminach kursują również autobusy dowożące dzieci do szkół.

Na terenie powiatu transport odbywa się również drogą wodną. Rzeka Odra stanowi główną drogę transportu wodnego. W granicach powiatu śródlądowymi drogami wodnymi na Odrze są:

- Rzeka Odra na całej długości do połączenia z Odrą Wschodnią,
- Rzeka Odra Zachodnia od jazu w miejscowości Widuchowa.

3.6 Turystyka i rekreacja

Powiat gryfiński niewątpliwie należy do jednego z najbardziej urokliwych i godnych obejrzenia zakątków naszego kraju. Ziemia obecnego powiatu gryfińskiego to największe skupisko późnoromantycznego, granitowego budownictwa sakralnego oraz średniowiecznego układu przestrzennego miast. Właśnie te średniowieczne układy rozplanowania zabudowy i siatki ulic wraz z fortyfikacjami i elementami kompozycyjnymi jak kościoły, ratusze, bramy i baszty oraz zabytkowymi budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi tworzą niepowtarzalny i indywidualny klimat, a także nadają miastom malowniczy charakter.

Do dzisiejszych czasów taki typ zabudowy miast w najlepszym stanie zachował się w południowej części powiatu: w Trzcińsku-Zdroju, Moryniu i Mieszkowicach oraz częściowo w Cedyni i Chojnie, gdzie zabudowa uległa zniszczeniu podczas działań wojennych w 1945 roku. Duża część wsi, szczególnie w rejonie Ziemi Chojeńskiej charakteryzuje się ciekawymi, dobrze zachowanymi układami przestrzennymi z okresu słowiańskiego (owalnice).

Dzisiejszy powiat gryfiński scala dwie, odrębne historycznie krainy. Południe powiatu to dawna Brandenburgia (Nowa Marchia), a północ to Księstwo Pomorskie.

Przez teren powiatu prowadzi wiele szlaków turystycznych:

- na terenie Gminy Moryń :

- Nordic Walking: szlak wokół murów obronnych – 1,7 km, szlak parkowy – 3,6 km, szlak wokół jeziora Morzycko – 7,4 km,
- Szlaki rowerowe szlak rowerowy wokół jeziora Morzycko,
- Trasy Geoturystyczne: GT-1 Trasa geoturystyczna południowa, GT-M Trasa geoturystyczna – okolice Morynia, ST-1 Turystyczny Szlak Wzgórz Morenowych,

- na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój:

Zielony szlak turystyczny, prowadzący do Bań- 24km oraz szlak wokół murów obronnych miasta,

- **na terenie gminy Gryfino:**

- Nadodrzański – szlak czerwony (31,45 km po terenie gminy) Binowo – Chlebowo – Stare Brynki – Gryfino – Dolna Odra – Nowe Czarnowo,
- Woja Żelistawa – szlak zielony (21,52 km po terenie gminy) Żelistawiec – Wełtyń – Gryfino,
- Równiny Wełtyńskiej i Pojezierza Myśliborskiego – szlak niebieski (21,45 km po terenie gminy) Chlebowo – Wełtyń – Chwarstnica – Rożnowo,
- Czepiński – szlak czarny (20,06 km po terenie gminy) Czepino PKP – Las Osuchów – Wełtyń – Jezioro Wirów – Żórawie – Pniewo – Dolna Odra,
- Artyleryjski – szlak żółty (10,16 km po terenie gminy) Omulne – Chlebowo – Lisia Miedza – Jarzębki,
- Stekliński – szlak żółty (18,06 km po terenie gminy) Żórawki – Żórawie – Szczawno – Bartkowo – Steklno.

- **na terenie gminy Chojna**

W Zatonii Dolnej rozpoczyna swój bieg ponadregionalny szlak rowerowy Tysiąca Jezior oraz przebiega tędy szlak Zielona Odra biegnący wzdłuż Odry, na odcinku Szumiłowo-Szczecin - przez jeden z najcenniejszych i najbardziej zachwycających terenów przyrodniczych w skali kraju:

- m. Chojna-Jez. Mętno-Mętno Małe-Mętno-Stoki-Jez. Ostrów-Kuropatniki-Zatoń Dolna-Krajnik Dolny-Krajnik Górny-Grabowo-Garnowo-Nawodna-Lisie Pole-Jez. Rynice-Lisie Pola-Grzybno-Jez. Krzywe Grzybno-Kamienny Jaz-Jez. Barnkowskie-Czartoryja-Brwice-Narost-Jez. Narost-Jelenin-Godków Osiedle-Boguszczyń-m. Chojna,
- m. Chojna-Jez. Mętno-Mętno Małe-Mętno-Stoki-Krzymów- Kuropatniki-Zatoń Dolna-Krajnik Dolny-Krajnik Górny-Grabowo-Garnowo-Nawodna-Rurka-m. Chojna.

na terenie gminy Cedynia:

- Czerwony szlak turystyczny,
- Szlak Cysterski,
- Szlak Templariuszy,
- Szlak wzgórz morenowych,
- Szlak Nadodrzański,
- Szlak Pamięci Narodowej,
- Szlak Waldensów,

- Szlak rowerowy Zielona Odra.

na terenie gminy Stare Czarnowo:

- Szlak Grońskiego,
- Szlak Wiercipięty,
- Nadodrzański Szlak,
- Szlak Przez Trawiastą Buczynę,
- Szlak Woja Żeliszawa,
- Szlak Artyleryjski.

na terenie gminy Banie:

- Szlak równiny Wełtyńskiej (niebieski) przez gminę Banie - 22,5k km,
- Szlak pojezierza Trzcńskiego (zielony) przez gminę Banie - 17,6 km,
- Szlaki rowerowe,
- Zielony (Banie-Dłużyna-Piaseczno-Górnowo-Swobnica-Banie),
- Czarny (Banie-Baniewice-Żelechowo-Krzywin),
- Czerwony (Banie-Lubanowo-Babinek-Czarnówek-Pacholęta).

na terenie gminy Mieszkowice:

1. Szlak Pamięci Narodowej (Mieszkowice - Czelin – Stary Błeszyn – Gozdowice – Stare Łysogórki – Siekierki - Cedynia) o długości 42 km (na terenie gm. Mieszkowice 24 km), Szlak ma charakter historyczno-krajobrazowy, przebiega głównie wzdłuż brzegu Odry. Nakładają się na niego;

- Szlak Czarny zwany szlakiem saperów (Czelin – Stary Błeszyn – Gozdowice),
- Szlak Czerwony – (Mieszkowice – Gozdowice – Stare Łysogórki – Siekierki – Cedynia),
- Trasa rowerowa nr 5 „Śladami historii” (Chojna – Cedynia – Siekierki – Gozdowice – Czelin – Mieszkowice – Moryń – Chojna).

2. Szlak Niebieski „Morenowy” (Mieszkowice – jeziora Siegniewskie – Jezioro But – Moryń – Dolsko – Mętno – Chojna – Rurka i dalej w kierunku Szczecina), szlak ma charakter historyczno-krajobrazowy, biegnie geomorfologicznymi śladami ostatniego lodowca, który pozostawił tu liczne wzniesienia , jeziora, jary.

3. Trasa rowerowa nr 6 „Mieszkowice i okolice” (Mieszkowice – Zielin – Smolnica – Dębno – Oborzany – Boleszkowice – Sitno – Mieszkowice) szlak ma charakter krajobrazowy i historyczny – zabytki architektury średniowiecznej.

4. Szlaki do uprawiania Nordic Walking:

- Szlak czerwony (14,7 km) – średnio trudny
- Szlak zielony (6,5 km) średnio trudny, w kształcie pętli.

na terenie gminy Widuchowa

1. Szlaki rowerowe:

- Południowy szlak łącznikowy (niebieski)- Ognica- Rynica- Krzywina Stacja PKP
- Północny szlak łącznikowy (niebieski)- Pacholęta Stacja PKP- Grodzisko- Marwice
- Nadodrzański szlak „Łabędzi” (zielony)- Gryfino- Marwice- Widuchowa- Ognica- Krajnik Dolny
- Szlak Nadodrzański- wariant terenowy (żółty) - Wielki Ściek- Polanka nad Odrą- Ognica

2. Szlaki piesze:

- Od Pacholąt przez Lubicz, Krzywina do Polesin
- Trasa pomiędzy Ognica a Rynicą

Wciąż rozwija się sieć ścieżek rowerowych:

- na terenie gminy Banie jest 1 ścieżka rowerowa Swobnica-Sosnowo (granica gminy) 15,83 km,
- na terenie gminy Cedynia jest brak ścieżek rowerowych,
- na terenie gminy Chojna są 3 ścieżki rowerowe: ciąg pieszo-jezdny wzdłuż zabytkowych murów obronnych (ul. Podmurze – m. Chojna),
- na terenie gminy Gryfino jest 6 ścieżek rowerowych: od mostu na Odrze Wschodniej w Gryfinie do granicy polsko-niemieckiej, po nabrzeżu w Gryfinie, wzdłuż ul. Jana Pawła II w Gryfinie, wzdłuż ul. Przemysłowej w Gryfinie (od rogatek miasta do Pniewa przy piekarni), od ul. Armii Krajowej w Gryfinie do lasu (niedokończona ścieżka do jeziora Wełtyńskiego), na terenach Parku Przemysłowego w Gardnie,
- na terenie gminy Mieszkowice jest 1 ścieżka rowerowa w Mieszkowicach wzdłuż drogi krajowej nr 31 o długości ok 1 km,
- na terenie gminy Moryń jest brak ścieżek rowerowych,
- na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój jest 11 ścieżek rowerowych - trasa Trzcińsko-Zdrój-Strzeszów,
- na terenie gminy Stare Czarnowo jest brak ścieżek rowerowych.

INNE ATRAKCJE W POWIECIE GRYFIŃSKIM:

Ogród Dendrologiczny w Glinnej

W pobliżu wsi Glinna, w pld.- wsch. części Puszczy Bukowej znajduje się założony w 1823 roku ogród dendrologiczny. Na powierzchni 3,80 ha rośnie łącznie 230 gatunków drzew i krzewów pochodzących z różnych kontynentów świata. Do najcenniejszych drzew zaliczyć należy: całkowicie już obumarły okaz mamutowca olbrzymiego (40m wysokości/142 cm obwodu), jodłę olbrzymią (40m/133 cm), jodłę szlachetną (22,5 m/74 cm) i orzesznik pięciolistkowy (32 m/78 cm). Poza tym rosną tu: kasztany jadalne, platany klonolistne, choina kanadyjska, cyprysik groszkowy, cyprysik błotny, największy w Polsce cyprysik żywotnikowaty (14,5 m/35 cm), 24 gatunki klonów, 10 gatunków magnolii, 5 gatunków stewarcji i liczne gatunki oraz odmiany ostrokrzewów. Osobliwością jest nastoletni okaz kielichowca chińskiego, gatunku odkrytego w Chinach dopiero w 1963 roku. Egzemplarz rosnący w ogrodzie jest najstarszym krzewem tego gatunku uprawianym w Europie.

Dolina Miłości w Zatonii Dolnej

"Dolina Miłości" to położony w Zatonii Dolnej nad Odrą (gmina Chojna) 150-letni, zabytkowy park naturalistyczny, o powierzchni 80 ha, ze stawami, posągami, wysoko położonym punktem widokowym oraz niespotykaną roślinnością. Obiekt jest miejscem o szczególnym potencjale, gdyż posiada ogromne walory przyrodnicze oraz kulturowe i historyczne. Park utworzono na terenie należącym do rodziny von Humbert. W 1829 r. zbudowano tam pałac, przy którym powstał rozległy park z licznymi drzewami ozdobnymi. W latach 60-tych XIX wieku Anna von Humbert dołączyła stary bukowy las o powierzchni ok. 60 ha oraz rozległą dolinę, usytuowaną w części południowo-zachodniej lasu, którą nazwano "Dolina Miłości". Przed wjazdem do parku podobno wisiał transparent z napisem: "Witamy w dolinie, która miłość stworzyła". W ostatnich latach park został poddany renowacji. Obecnie służy on turystom do celów rekreacyjnych i turystycznych. Ciągłe rośnie tutaj 270 gatunków roślin, z czego 15 jest pod ochroną. Oko cieszą ginące gatunki grzybów. Dolina Miłości wpisana jest do Krajowej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000 (zgodnie z Dyrektywą Siedliskową). Znajduje się ona pod stałą opieką Federacji Zielonych Gaja, która ma dalsze plany, co do rewitalizacji parku.

Pole Golfowe Binowo Park

Binowo Park to 2 specjalnie zaprojektowane pola golfowe. Wielu z ekspertów konsultowało się przy projekcie, aby pola były atrakcyjne zarówno dla początkujących jak i zaawansowanych graczy. Ze względu na swoje urozmaicone, górzyste położenie pola te są wyjątkowo atrakcyjne i malownicze. Charakterystyczny, pofałdowany krajobraz ze wzgórzami i naturalnymi wodnymi przeszkodami wprost zapiera dech.

Nabrzeże jachtowe i pasażerskie w Gryfinie

We wrześniu 2013 roku po kapitalnym remoncie oddano do użytku nabrzeże wraz z pomostami pływającymi przeznaczonymi do cumowania jednostek pływających turystyki żeglarskiej. Nabrzeże wraz z okalającą zabudową służy tworzeniu tzw. waterfrontu, czyli aktywnego styku miasta z rzeką, w którym mają ogniskować się głównie funkcje o charakterze rekreacyjnym i turystycznym. Dzięki temu stało się możliwe korzystanie z potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych rzeki Odry Wschodniej i terenów przyległych. Wybudowane nabrzeże stanowi powiązanie sieciowe z portami i przystaniami jachtowymi Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego, łączącego porty turystyczne Pomorza Zachodniego położone wzdłuż Odry, Zalewu Szczecińskiego i wybrzeża Bałtyku z akwenami niemieckimi.

W odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Gryfina znajdują się przejścia graniczne w Kołbaskowie i Rosówku, a do portu lotniczego w Goleniowie jest tylko 45 km.

Do najważniejszych zabytków należą:

Gmina Banie

- XIII-wieczny Kościół Parafialny pw. Wspomożenia Wiernych,
- Gotycka Kaplica św. Jerzego z 1417r.,
- XIV-wieczna Baszta Prochowa.

Gmina Cedynia

Klasztor w Cedyni powstał prawdopodobnie w 1266 roku. Od tego czasu był kilkakrotnie przebudowywany. W 1641 roku odbudowano zachodnie skrzydło klasztorne w stylu barokowego dworku myśliwskiego. W 1850 roku na bazie zachodniego skrzydła klasztoru powstał Królewski Urząd Pocztowy w Cedyni. W 1946 roku pożar zniszczył budynek, który dopiero w 1997 roku przeszedł w ręce prywatnego właściciela i po ośmiu latach prac remontowych ponownie ożył. Klasztor położony jest na wzgórzu, z którego rozciąga się przepiękny widok na Cedynię i stronę niemiecką. Obecnie klasztor spełnia rolę hotelu i restauracji. Klasztor posiada 22 pokoje na łącznie 50 miejsc (w tym 2 apartamenty). Na terenie klasztoru znajdują się 3 sale o powierzchni około 170 m² każda: klubowa, restauracyjna oraz sala reprezentacyjna reflektarza przywrócona do stanu z XIII wieku.

Gmina Mieszkowice

Czelin

- Obelisk - symbolizuje słup graniczny wkopany nad brzegiem Odry 27 lutego 1945 roku przez żołnierzy 6 Samodzielnego Batalionu Pontonowo-Mostowego.
- Obelisk mały - odsłonięty w 1968 roku. zaprojektowany przez Stanisława Dolniaka.
- XIII-wieczny Kościół - przebudowany w XIX wieku, zniszczony podczas drugiej wojny światowej i odbudowany w latach 1982-1984.

Stary Błeszyn

- W Starym Błeszynie zbudowano przeprawę przez Odrę, po której przeszły m.in. oddziały 3 Dywizji Piechoty Wojska Polskiego. Przeprawa została zorganizowana przez 7 i 9 Batalion Saperów oraz 6 i 31 Batalion Pontonowy. Bataliony te uczestniczyły w marszu na Berlin wczesną wiosną 1945 roku.
- Budynki wzniesione w konstrukcji ryglowej.

Gozdowice

- W Gozdowicach miało miejsce forsowanie Odry, 14-20 kwietnia 1945 roku. Forsowania dokonały oddziały Wojska Polskiego przygotowujące się do szturmu na Berlin.
- Pomnik Sopera - odsłonięty w 1952 roku, przebudowany w 1972 roku.
- Muzeum Wojsk Inżynieryjnych 1 Armii Wojska Polskiego - mieści się w budynku, który podczas forsowania Odry w 1945 roku był siedzibą sztabu wojsk inżynieryjnych. W podziemiach został odwzorowany punkt dowodzenia.
- Kamienna Ściana Chwały - na ścianie znajduje się mapa Polski, tablica została poświęcona żołnierzom 1 Armii Wojska Polskiego.
- Punkt widokowy - podczas forsowania Odry był punktem obserwacyjnym 2 Pułku Artlerii Wojska Polskiego.
- XIII/XIV-wieczny Kościół - rozbudowany w XIX/XX wieku. W 1904 roku na dobudowanej wieży umieszczono zegary i dzwony.

Atrakcje turystyczne w powiecie gryfińskim:

- Centrum Wodne LAGUNA w Gryfinie,
- Jezioro Morzycko,
- Jezioro Weltyńskie,
- Ogród Dendrologiczny w Glinnej,
- Platan klonolistny w Chojnie,
- Prom bez granic w Gozdowicach,
- Prywatne Muzeum Etnograficzne,
- Szwedzki kopiec w Chojnie,
- Wieża widokowa w Cedyni.

Walory przyrodnicze:

- Puszcza Bukowa,
- Cedyński Park Krajobrazowy,
- Krzywy las,
- Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry.

Ciekawe miejsca:

- „Dolina Miłości” w Zatoni Dolnej nad Odrą (gm. Chojna),
- Góra Czcibora,
- Cmentarz Komunalny w Gryfinie,
- Cmentarz Żołnierzy Niemieckich w Starym Czarnowie,
- Sanktuarium Matki Bożej Nadodrzańskiej Królowej Pokoju w Siekierkach.

Agroturystyka:

- „Antyki” w Starych Łysogórkach,
- „Bukowiniec” w Żórawiach,
- „Folwark Wirówek” w Wirówku,
- „Górny Młyn” w Otokach,
- „Leśniczówka” w Piasku,
- „Pod gruszą” w Baniach,
- „Pod Wieżą” w Stokach,
- „Przy Lesie” w Żórawiach,
- „Raj” we Włodkowicach,
- „Stary Młyn nad Tywą” w Osuchu,
- „Zacisze” w Goszkowie,
- Agroturystyka w Kłosowie.

Przez powiat przechodzą dwa europejskie szlaki turystyczne: Europejski Szlak Cysterski oraz Europejski Szlak Gotyku Ceglanego. W powiecie znajduje się również Rejon Pamięci Narodowej Siekierki - Stare Łysogórki - Gozdowice - Czelin, upamiętniający forsowanie Odry w 1945 roku.

Cyklicznymi imprezami kulturalnymi są: Gryfiński Festiwal Miejsc i Podróży "Włóczykij", Festiwal Intymnych Form Artystycznych – FIFART, Obchody "forsowanie Odry", Dni Cedyni, m.in. inscenizacja Bitwy pod Cedynią, Zderzenie Sztuk i Kultur "Sztukowanie", Tydzień Żurawi.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI

4.1. Powietrze atmosferyczne

Obszar powiatu gryfińskiego zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy Prawo ochrony środowiska – pod względem jakości powietrza atmosferycznego monitorowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do określenia aktualnych parametrów jakościowych powietrza w skali regionu w ramach wykonywanej przez WIOŚ corocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która odnosi się do poszczególnych stref. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza z dnia 2 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) powiat gryfiński stanowi część Strefy Zachodniopomorskiej oznaczonej kodem PL3203. Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje jedna stacja pomiarowa, zlokalizowana w Widuchowej, jej właścicielem jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Wykonywane są w niej pomiary ilości zanieczyszczeń w powietrzu, takich jak: NO, NO₂, NO_x, SO₂, O₃, PM₁₀, oraz dane meteorologiczne, automatycznie i manualnie.

Tab. 6 Stacja pomiarowa do monitorowania jakości powietrza w Widuchowej

Nazwa stacji	Widuchowa
Adres stacji	ul. Bulwary Rybackie 1, 74-120 Widuchowa
Krajowy Kod Stacji	ZpGryfWiduchowa003
Typ stacji	Tła
Właściciel stacji	WIOŚ SZCZECIN
Parametry mierzone na stacji	Metody pomiaru
Dwutlenek siarki	Pomiary automatyczne
Dwutlenek azotu	Pomiary automatyczne
Pył zawieszony PM 10	Pomiary manualne
Ozon	Pomiary automatyczne
Tlenek azotu	Pomiary automatyczne
Mierzone parametry meteorologiczne	
Prędkość wiatru	+
Kierunek wiatru	+
Wilgotność względna	+
Ciśnienie atmosferyczne	+
Temperatura	+

Źródło: www.wios.szczecin.pl -opracowanie własne

Zgodnie z prawem krajowym i dyrektywami unijnymi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu, w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji, dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludzi (klasyfikowane są wszystkie strefy),
- określonych w celu ochrony roślin (z klasyfikacji wyłączone są strefy-aglomeracje powyżej 250 tys. mieszkańców oraz strefy-miasta powyżej 100 tys. mieszkańców).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) określa poziomy odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Określa ono poziomy dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi, ochronę roślin, terminy ich osiągnięcia, okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów, dopuszczalne częstości przekraczania tych poziomów oraz marginesy tolerancji. W ocenie przeprowadzonej pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył zawieszony PM₁₀, Pm 2,5, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) i benzo(a)piren. W ocenie dokonanej pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃.

Dla dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i ołowiu (Pb) w pyłe PM₁₀ określone są poziomy dopuszczalne.

Poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza. Poziomy dopuszczalne są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozonu (O₃), pyłu drobnego PM_{2,5}, metali ciężkich: arsenu (As), niklu (Ni), kadmu (Cd) oraz benzo(a)pirenu określony jest poziom docelowy.

Poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość. Poziomy docelowe są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozonu (O₃) określone są poziomy celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Poziomy celu długoterminowego są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin. Głównym celem oceny jakości powietrza jest dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o dopuszczalne poziomy substancji, poziomy docelowe i poziomy celów długoterminowych z uwzględnieniem kryteriów ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin.

Strefy klasyfikuje się według następujących klas:

klasa A – gdy poziom zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego, nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa B – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji, należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5}),

klasa C – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP,

klasa C2 - poziom stężeń przekracza wartość docelową ustanowioną dla pyłu PM_{2,5}; należy dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych,

klasa D1 - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa D2 - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Klasyfikacja przeprowadzona w oparciu o parametry kryterialne pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin została przedstawiona w poniższych tabelach .

Tab. 7 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2014 r.

Tab. 8 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
strefa zachodniopomorska	A	A	A	D2

(dc)- poziom docelowy, (dt)- poziom celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2014 rok.

Głównym czynnikiem wpływającym niekorzystnie na stan powietrza atmosferycznego; na obszarze strefy zachodniopomorskiej; jest niska emisja oraz emisje ze źródeł liniowych. Zarówno przestarzałe, indywidualne systemy grzewcze stosowane w budownictwie mieszkaniowym i w obiektach użyteczności publicznej, jak i wtórne pylenie z podłoża spowodowane stale zwiększającym się ruchem komunikacyjnym stanowią istotne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłem. W 2014 r. na terenie strefy zachodniopomorskiej na trzech stanowiskach pomiarowych (dwóch w Szczecinku i jednym w Myśliborzu) odnotowano przekroczenia standardu jakości powietrza przez stężenie 24- godzinne pyłu

PM10. Najwyższe wartości stężeń pyłu zarejestrowano w okresach grzewczych. W okresie letnim nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. W związku z czym, jako główną przyczynę przekroczeń, wskazuje się niską emisję pochodzącego z indywidualnego ogrzewania mieszkań. W tym samym roku odnotowano również przekroczenie stężenia benzo(a)piraenu na stanowiskach pomiarowych w Szczecinku, Widuchowej i Myśliborzu, który stanowi istotny czynnik zagrażający jakości powietrza w skali ogólnokrajowej, a którego wysokie stężenia uwarunkowane są sezonowym ogrzewaniem mieszkań.

Zwiększające się zużycie surowców energetycznych powoduje istotne zmiany klimatu. Ich spalanie w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych gospodarstw domowych oraz gospodarki jest główną przyczyną rosnącej z roku na rok emisji gazów cieplarnianych co związane jest ze wzrostem stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze i nasilania się efektu cieplarnianego a w konsekwencji powstawania niekorzystnych zmian klimatycznych.

Z uwagi na powyższe, aby zmniejszyć zjawisko niskiej emisji należy podjąć działania zmierzające do rozbudowy zintegrowanego systemu ciepłowniczego oraz stosowania ekologicznych nośników energii, a także zwiększyć pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych. Spowoduje to ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz zminimalizowanie wpływu działalności człowieka na zmiany klimatyczne. Niestety największy udział w emisji gazów cieplarnianych ma energetyka. Jej rozwój będzie jednak postępował wraz z rosnącym poziomem zaspokajania potrzeb ludności świata. W ocenie oddziaływania na klimat i zapobiegania zmianom klimatycznym energetyka musi być traktowana jako całość, to znaczy jako system energetyczny obejmujący pozyskiwanie, przetwarzanie, gromadzenie, przesyłanie oraz użytkowanie różnych form i nośników energii. Dlatego bardzo ważne jest zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii alternatywnymi źródłami energii między innymi energią odnawialną. Źródła energii odnawialnej znajdujące się na terenie powiatu gryfińskiego zostały przedstawione w tabeli nr 9.

Tab. 9 Źródła energii odnawialnej zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Miejscowość	Źródła energii odnawialnej
Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	1 farma fotowoltaiczna
Stare Czarnowo	Żelewo	2 farmy fotowoltaiczne
Chojna	Bara	biogazownia
Mieszkowice	Kamionka	farma wiatrowa
Gryfino	Żórawki	mała elektrownia wodna
Gryfino	Osuch	mała elektrownia wodna
Banie	Lubanowo Otoki	mała elektrownia wodna

Źródło: dane z gmin

W ostatnich latach nie obserwuje się spadkowej tendencji stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu, a średnioroczne wartości w punktach pomiarowych utrzymują się na podobnym poziomie. Dla strefy zachodniopomorskiej w skład której wchodzi powiat gryfiński obowiązuje Program Ochrony Powietrza oraz plan działań krótkoterminowych przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 roku. „Program” ten ma na celu osiągnięcie dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji w powietrzu dla stref, w których poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny lub docelowy. W „ Programie...” określono działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszony PM10 oraz benzo(a)pirenu. Z uwagi na fakt, że ww. zanieczyszczenia pochodzą z tej samej działalności to zostało dla nich wskazanych 6 wspólnych działań kierunkowych takich jak:

1. W zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej:

- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną;
- zmiana paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej bądź ze źródeł odnawialnych;
- zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną (termomodernizacja budynków);
- rozbudowa sieci gazowej
- ograniczenie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych;
- zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływające na ograniczenie emisji pyłu zawieszony PM10 i benzo(a)pirenu.

2. W zakresie ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej) pierwotnej i wtórnej:
  - całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w mieście;
  - zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym;
  - kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miast lub jego części centralnych;
  - tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów;
  - rozwój systemu transportu publicznego;
  - tworzenie systemu ścieżek rowerowych;
  - wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii;
  - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic.
3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych- energetyczne spalanie paliw:
  - ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu poprzez optymalne sterowanie procesem spalania;
  - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza;
  - stosowanie odnawialnych źródeł energii;
  - zmniejszenie strat przesyłu energii;
4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych- źródła technologiczne:
  - stosowanie efektywnych technik odpylania gazów odlotowych;
5. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
  - kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii;
  - prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających społeczeństwo o szkodliwości spalania odpadów;
  - uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłej i termomodernizacji;
  - promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła;
  - działania promocyjne zachęcające z korzystania transportu publicznego.
6. W zakresie planowania przestrzennego:
  - uwzględnianie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenów umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu.

Działanie 7 odnosi się do ograniczenia emisji tylko benzo(a)pirenu:

7. W zakresie ograniczania emisji powstającej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól:

- zapobieganie pożarom w lasach (uświadamianie społeczeństwa, zakazy wchodzenia w czasie suszy, sprzątanie lasów);
- użytkowanie terenów publicznych z zastosowaniem bezpiecznych praktyk wykorzystujących użycie ognia;
- skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk, pól.

Termin realizacji niniejszego „ Programu” ustala się na 10 lat z uwagi na zakres działań naprawczych szczególnie w zakresie redukcji emisji z ogrzewania indywidualnego.

Tab. 10 Analiza SWOT - powietrze atmosferyczne

OBSZAR INTERWENCJI: Powietrze atmosferyczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zapisy w m.p.z.p. ograniczające stosowanie paliw stałych a promujące stosowanie paliw ekologicznych , • dobra jakość powietrza, stosunkowo niewielki stopień zanieczyszczenia powietrza, • termomodernizacja obiektów, • spadek emisji gazów z zakładów przemysłowych, • rozwijająca się sieć gazowa 	<ul style="list-style-type: none"> • przekroczenie standardu jakości powietrza przez stężenie 24- godzinne pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, • pochodzenie emisji głównie ze spalania paliw stałych w budynkach jednorodzinnych (paleniska o niskiej sprawności) • niska świadomość ekologiczna w zakresie ochrony powietrza, • niski stopień wykorzystania sieci gazowej przez mieszkańców
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, • zmiana sposobu ogrzewania poprzez podłączenia budynków do istniejącej sieci gazowej • wsparcie finansowe dla realizacji przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii, • wykorzystanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach, • rozwój ścieżek rowerowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty inwestycyjne energetyki odnawialnej • niewystarczające fundusze na realizację zadań z zakresu ochrony powietrza, • narażenie społeczeństwa na choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza, • spalanie odpadów w kotłowniach, • wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego,

4.2. Klimat akustyczny

Nadmierny hałas w środowisku to niepożądane lub szkodliwe dźwięki spowodowane działalnością człowieka na wolnym powietrzu, a także hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Na terenie powiatu gryfińskiego natężenie hałasu w ostatnich latach znacznie wzrasta. Jest to spowodowane rozwojem komunikacji drogowej. Pozostałymi źródłami hałasu w powiecie są: przemysł, transport kolejowy, imprezy masowe. Najbardziej narażonym obszarem na powyższe źródła hałasu jest miasto Gryfino, głównie ze względu na natężenie ruchu drogowego i istniejące zakłady przemysłowe. Zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu określone są wskaźnikami hałasu L_{DWN} , L_N , L_{AeqD} , L_{AeqN} .

Wartości dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz.112 j. t.).

Tab. 11 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A”	50	45	45	40

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem				
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo - usługowe	65	56	55	45
a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- ²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona swartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr II/26/14 w dniu 19 grudnia 2014 r. przyjął „Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego”. Dokument ten określa niezbędne priorytety i kierunki działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na obszarach dróg i linii kolejowych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

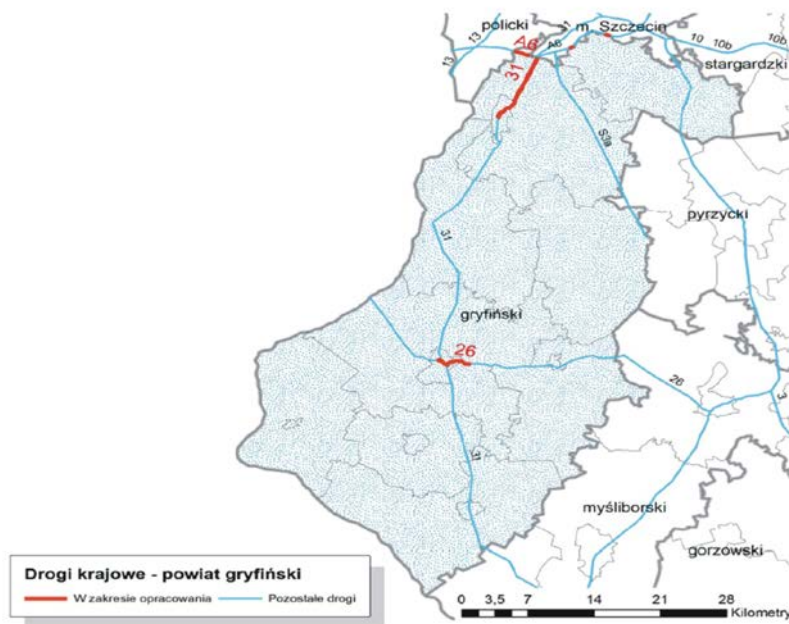
Podstawa opracowania „Programu” były mapy akustyczne powstałe dla obszarów położonych w pobliżu głównych dróg oraz głównych linii kolejowych. „Program” odnosi się do terenów znajdujących się poza aglomeracjami. Celem Programu jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego w określonej perspektywie czasowej. Natężenie hałasu emitowane przez ruch drogowy i kolejowy został przedstawiony poniżej.

4.3. Hałas drogowy

Na terenie powiatu gryfińskiego występują cztery drogi krajowe mające wpływ na hałas komunikacyjny. Droga nr 31 przebiegająca przez gminy Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa i Gryfino, droga nr 26 przebiegająca przez gminę Trzcianko -Zdrój oraz Chojnę, droga A6 relacji Kołbaskowo- Radziszewo i droga S3 przebiegająca przez gminę Gryfino i Banie.

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie w styczniu 2012 roku zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego na drogach krajowych nr 31 i 26 przebiegających przez powiat gryfiński oraz sporządzone mapy akustyczne dla ww. obszarów.

Rys. 2 Zakres opracowania map akustycznych na terenie powiatu gryfińskiego

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie- 4 styczeń 2012r.

Tab. 12 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - powiat gryfiński

Wskaźnik L_{DWN}	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,798	0,953	0,487	0,324	0,110
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,104	0,071	0,123	0,237	0,010
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,345	0,237	0,413	0,796	0,034

Tab. 13 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N – powiat gryfiński

Wskaźnik L_N	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,334	0,663	0,381	0,147	0,050
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,084	0,097	0,216	0,077	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,277	0,327	0,726	0,259	0

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie – 4 stycznia 2012 r

Wskaźnik L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Wskaźnik L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Tab. 14 Miejscowości, w których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na drogach krajowych zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego

Lp.	Miejscowość	Poziomy dopuszczalne (dzień/noc) [dB]	Przekroczenia L_{DWN}^*	Przekroczenia L_N^*
1.	Radziszewo	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
2.	Daleszewo	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
3.	Nowe Brynki	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
4.	Czepino	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
5.	Gryfino	68/59-zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
6.	Gryfino	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
7.	Chojna	64/59-zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia

			maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.
8.	Chojna	68/59-zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.	Obszar przekroczenia obejmuje pierwszą linię zabudowy. Przekroczenia maksymalnie przyjmują wartości 5-10 dB.

*wartości przekroczeń podawane są w przedziałach co 5 dB. W przypadku braku podania przekroczenia, oznacza to, że jego wartość < 5 dB.

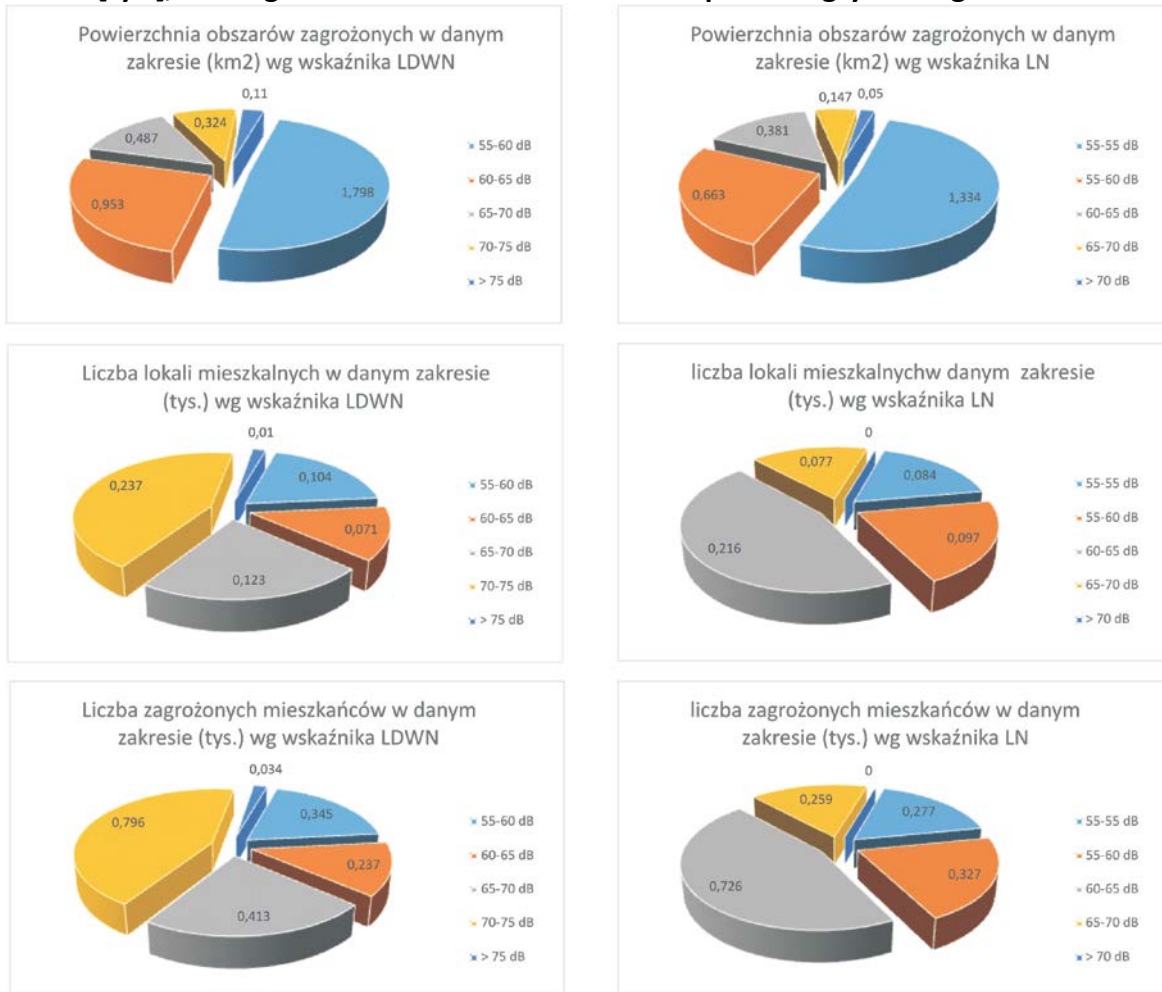
Źródło: Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Natężenie ruchu pojazdów na drogach krajowych corocznie wzrasta, w związku z tym natężenie hałasu również jest coraz większe. Na drogach na których nastąpiła radykalna poprawa stanu nawierzchni hałas się zmniejszył. Z danych wskazanych powyżej wynika, iż najbardziej narażonymi na nadmierny hałas są zabudowy jednorodzinne ale również wielorodzinne znajdujące się w miejscowościach położonych bezpośrednio przy drodze krajowej nr 31. Aby zmniejszyć poziom hałasu należałoby podjąć działania w zakresie:

- modernizacji dróg- co wiąże się nie tylko z gruntownym remontem drogi ale także z regularnym usuwaniem ubytków, kolein i nierówności drogowych co zwiększy płynność pojazdów;
- budowy ekranów akustycznych;
- budowy obwodnic.

„Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego” zawiera zestawienie map oraz wszelkie szczegółowe informacje dotyczące przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu przy drodze krajowej nr 31 na terenie powiatu gryfińskiego.

Wykres 1 Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km²], liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.] oraz liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.], według wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie powiatu gryfińskiego.

Przez powiat gryfiński przechodzą następujące drogi wojewódzkie: 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126. Na podstawie danych uzyskanych z Zarządu Dróg Wojewódzkich w Chojnie pomiary natężenia ruchu dobowego na drogach wojewódzkich wykonywane są co 5 lat. Ostatnie pomiary natężenia ruchu wykonywane były w 2010 r., przedstawione zostały w tabeli Nr 14. Przy takim natężeniu ruchu zasięg oddziaływania akustycznego jest niewielki. Pomiary w zakresie hałasu komunikacyjnego wykonywane były przez PPIS w Gryfinie jedynie w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Cedynia. Jednakże nie odnotowano tam przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Na terenie powiatu znajdują się również drogi powiatowe i gminne. Brak jest natomiast danych dotyczących natężenia ruchu na

drogach powiatowych oraz gminnych. Można przyjąć, że będzie on jeszcze mniejszy niż na drogach krajowych i wojewódzkich.

Przez teren powiatu gryfińskiego przebiega także linia kolejowa, dwutorowa, zelektryfikowana nr 273, relacji Wrocław – Szczecin zwana linią Nadodrzańską. Jest to linia typu magistralnego, na której ruch pociągów na odcinku od Mieszkowic do Gryfina wynosi średnio około 19 pociągów towarowych oraz około 16 pociągów pasażerskich na dobę. Linia ta przebiega przez tereny gmin Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa oraz Gryfino.

Tab. 15 Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich powiatu gryfińskiego wykonany w 2010 r.

Nr punktu pomiarowego	Nr drogi	Opis odcinka	Pojazdy samochodowe ogółem
32047	119	Radziszewo- Gardno	984
32048	120	Gr. Państwa- Gryfino	2259
32049	120	Gryfino- Gardno	2292
32050	120	Gardno- Stare Czarnowo	913
32051	120	Kobylanka- Kołbacz	2626
32052	121	Pniewo- Banie	1857
32053	121	Banie- Rów	1252
32054	122	Krajnik Dolny- Krzywín	1211
32055	122	Krzywín- Banie	1566
32056	122	Banie- Pyrzyce	4142
32060	124	Osinów Dolny- Cedynia	2580
32061	124	Cedynia- Chojna	2068
32062	125	Gr. Państwa- Cedynia	639
32063	125	Cedynia-Moryń	687
32064	125	Moryń- Wierzchlas	756
32065	126	Osinów Dolny- Gozdowice	595
32066	126	Gozdowice- Mieszkowice	1440
32067	126	Mieszkowice- Dębno	1489

Źródło: <http://www.zzdw.koszalin.p>.

4.4 Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy charakteryzuje się długotrwałością występowania przez zmianowy charakter pracy, a także czasowymi, krótkotrwałymi dużymi natężeniami. Źródłem hałasu na terenie powiatu gryfińskiego są przede wszystkim zakłady przemysłowe takie jak: Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie, Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach, a także Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-

Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już istniejących. Działające zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wymagających ochrony akustycznej, są często źródłem uciążliwości hałasowej dla otoczenia.

Największym zakładem przemysłowym na terenie powiatu gryfińskiego jest Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. w Nowym Czarnowie. To jeden z największych emitorów hałasu w powiecie gryfińskim. W gminach powiatu gryfińskiego istnieje dość duża ilość zakładów stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska w zakresie emisji hałasu. Szczególnie może to mieć odniesienie do zakładów produkcji przemysłowej i spożywczej.

Tab. 16 Analiza SWOT - klimat akustyczny

OBSZAR INTERWENCJI: Klimat akustyczny	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa systemu komunikacyjnego przez budowę lub przebudowę ciągów komunikacyjnych, • wprowadzanie rozwiązań technologicznych ograniczających emisje hałasu do środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja obiektów emitujących nadmierny hałas w granicach aglomeracji, • pogarszający się klimat akustyczny spowodowany wzrostem natężenia ruchu,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie w m.p.z.p. zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów, • wyprowadzenie ruchu poza miasto – obwodnica • ograniczanie hałasu poprzez zastosowanie ekranów akustycznych z zieleni, • wprowadzanie „cichych” nawierzchni w trakcie remontów i napraw dróg 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w m.p.z.p. zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów, • narażenie społeczeństwa na choroby spowodowane nadmierną emisją hałasu, • wysokie koszty realizacji inwestycji drogowych • brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska akustycznego,

4.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

Zagadnienia z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w ustawach: Prawo ochrony środowiska, Prawo budowlane i Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM)

prorowadzone są w cyklu trzyletnim zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobów prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Badania prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W 2013r. przeprowadzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego w pięciu punktach. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli nr 17.

Tab. 17 Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu gryfińskiego w 2013 r.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego ¹	Wynik pomiaru (V/m)	Niepewność pomiaru (V/m)
1	Mieszkowice	Mieszkowice	Pozostałe miasta	0,24	0,07
2	Banie	Banie	Pozostałe miasta	0,38	0,12
3	Widuchowa	Widuchowa	Tereny wiejskie	0,24	0,08
4	Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	Tereny wiejskie	0,31	0,10
5	Strzeszów	Trzcińsko Zdrój	Tereny wiejskie	0,35	0,11

1) Zgodnie z punktem 1 zał. 1 z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U Nr 221, poz. 1645).

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013r.

Wartość dopuszczalna poziomu pól elektromagnetycznych o częstotliwościach objętych monitoringiem wyniosła 7 V/m dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zmierzone wartości były znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m) określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisko oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka najistotniejszym w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jest promieniowanie niejonizujące, które obejmuje pola elektromagnetyczne w przedziale od 0 do 300 GHz. Podstawowymi źródłami tego rodzaju pól, na terenie powiatu gryfińskiego, są stacje bazowe telefonii komórkowej. Promieniowanie elektromagnetyczne generowane jest przez anteny stacji podczas ich pracy, a częstotliwość emitowanych pól wynosi maksymalnie 2100 GHz. Na terenie powiatu gryfińskiego zgłoszonych jest około 160 stacji bazowych telefonii komórkowej.

Tab. 18 Analiza SWOT - promieniowanie elektromagnetyczne

OBSZAR INTERWENCJI: Promieniowanie elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • brak przekroczeń w pomiarach natężenia pola elektromagnetycznego • punkty pomiarowe 	<ul style="list-style-type: none"> • brak pełnej informacji na temat szkodliwości oddziaływania pól elektromagnetycznych, • zwiększania ilości źródeł promieniowania elektromagnetycznego w powiecie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • bieżący monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony przez WIOŚ w Szczecinie, • uwzględniania w m.p.z.p .oddziaływania pól elektromagnetycznych (ustalenia lokalizacyjne) 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwości przekraczania dopuszczalnych norm pól elektromagnetycznych w związku z rozwojem sieci PEM

4.6 Zasoby i jakość wód

4.6.1. Zasób wód podziemnych

Wody podziemne to podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Na terenie powiatu gryfińskiego zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym, występują głównie w utworach czwartorzędowych, rzadziej w trzeciorzędowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny (międzyglinowy i podglinowy). Poziomy wodonośne rozdzielone są iłami i mułkami zastoiskowymi o miąższości do ok. 30 m. Poziom gruntowy występuje głównie w obrębie dolin rzecznych. Poziom ten, ze względu na korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest często ujmowany. Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach wodonośnych z nakładem nieprzepuszczalnych iłów lub słabo przepuszczalnych glin morenowych, na głębokości od 60 do 100 m. Poziom ten zasilany jest w drodze przesączania z nadległych poziomów.

Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie powiatu gryfińskiego stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszego opracowania.

Badania wód podziemnych prowadzone są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitoring diagnostyczny wykonywany jest raz na trzy lata,

natomiast monitoring operacyjny prowadzony jest co roku. Badania wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Na terenie powiatu gryfińskiego znajdują się trzy obszary jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Są to obszary zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Ocena jakości wód podziemnych wykonana została w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2016 poz. 85). Zgodnie z tym rozporządzeniem wyróżniamy V Klas czystości wód:

Klasa I- wody bardzo dobrej jakości,

Klasa II- wody dobrej jakości,

Klasa III- wody zadawalającej jakości,

Klasa IV- wody niezadawalającej jakości,

Klasa V- wody złej jakości.

4.6.2. Zasób wód powierzchniowych

Sieć hydrologiczną powiatu gryfińskiego tworzy rzeka Odra Wschodnia i Zachodnia wraz z jej dopływami tj. rzeką Kurzycą, rzeką Słubią, rzeką Rurzycą, rzeką Tywą, rzeką Płonią. Ocenę jakości wód powierzchniowych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych. Należy uwzględnić również stan elementów hydromorfologicznych. Badania jakości wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego wykonywane są w ramach monitoringu operacyjnego, diagnostycznego i monitoringu terenów chronionych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W trzyletnim okresie badania objęto 115 jednolitych części wód rzecznych z czego 9 znajduje się na terenie powiatu gryfińskiego.

Wyniki wstępnej oceny JCW (jednolite części wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia tabela nr 19).

Tab. 19 Wyniki wstępnej oceny jednolitych części wód powierzchniowych w badanych latach 2010-2013 na terenie powiatu gryfińskiego

Lp	Nazwa JCWP	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Wskaźnik decydujący o ocenie	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Specyficzne zanieczyszczone syntetyczne i niesyntetyczne	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	Stan JCWP
1	Odra od Warty do Odry Zachodniej	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	Dobry	Tak	Zły
2	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	2013	IV	MMI	II	II	II	Słaby	Dobry	nie	Zły
3	Kurzyca	2013	IV	Ichtiofauna	II	PPD	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
4	Słubia	2013	IV	MMI ichtiofauna	II	II	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
5	Rurzyca do Kalicy do ujścia	2013	IV	MMI Ichtiofauna	I	PSD	II	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
6	Tywa od dopływu z Tywic do ujścia	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
7	Krzekna od źródeł do jez. Będgoszcz	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Tak	Brak oceny
8	Płonia na jez. Miedwie z Miedwinką i dopł. z Bielkowa	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Nie	zły
9	Płonia od wypływu z jez. Żelewo do dopływu z Buczynowych Wąwozów	2013	II		I	II		dobry		tak	Brak oceny

Źródło: informacja o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013 rok

Objaśnienia

Klasa elementów biologicznych				stan / potencjał ekologiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	Bardzo Dobry	Stan bdb / potencjał maks	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
II	Stan bd / potencjał db	II	II	dobry	Stan bd / potencjał db	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
III	Stan / potencjał umiarkowany	III	III	umiarkowany	Stan / potencjał umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany
IV	Stan / potencjał słaby	IV	IV	Słaby	Stan / potencjał słaby	słaby	słaby
V	Stan / potencjał zły	V	V	zły	Stan / potencjał zły	zły	zły
klasa elementów hydromorfologicznych				stan chemiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	DOBRY	stan dobry		
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	PSD_sr	poniżej satnu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
	potencjał db	II	II	PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
				PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
klasy elementów fizykochemicznych				stan			
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	DOBRY	stan dobry		
II	Stan bd / potencjał db	II	II	zły	stan zły		
PSD	poniżej satnu potencjału dobrego	PPD	PRD				

Z przedstawionych w tabeli powyżej wyników badań wynika, że w roku 2013 najmniej korzystnie, ze względu na ocenę elementów biologicznych przedstawiała się jakość 6 JCWP: Odra od Warty do Odry zachodniej, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy, Kurzyca, Słubia, Rurzyca do Kalicy do ujścia, Tywa od dopływu z Tywic do ujścia.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się wiele naturalnych zbiorników wodnych. Powstały one na skutek obecności lodowca i tworzą one malowniczy krajobraz. Czynniki kształtującymi masy jezior były żłobienia i akumulacja lodowca, erozja wód lodowcowych i wytapianie się brył martwego lodu. Do największych jezior na terenie powiatu należą: Jezioro Długie, Jezioro Morzycko, Jezioro Ostrów, Jezioro Wełtyń, Jezioro Będgoszcz oraz Jezioro Mętno. Wykaz najważniejszych jezior oraz ich cech morfometrycznych przedstawia tabela nr 20.

Tab. 20 Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa jeziora	Zlewnia	Powierzchnia[ha]
GMINA BANIE		
J. Długie	Tywa- Odra	343,4
J. Dłużec	Tywa- Odra	85,2
J. Dłużyna	Tywa- Odra	56,3
J. Strzeleckie	Tywa- Odra	16,6
J. Świąte	Tywa- Odra	14,1
J. Leśne	Tywa- Odra	26,2
J. Górne	Tywa- Odra	20,3
GMINA CEDYNIA		
J. Orzechów	Rurzyca-Odra	29,4
J. Czachów	Rurzyca-Odra	14,8
J. bez nazwy w Golicach	Odra	10,0
GMINA CHOJNA		
J. Mętno	Rurzyca-Odra	130,4
J. Jeleńskie	Rurzyca-Odra	104,3
J. Narost	Słubia-Odra	107,9
J. Ostrów	Rurzyca-Odra	80,2
J. Leśne	Rurzyca-Odra	27,1
J. Krzywe	Tywa-Odra	14,9
GMINA GRYFINO		
J. Borzymskie	Tywa- Odra	2,6
J. Wełtyń	Wełtyński Strumień	349,53
J. Wirów	Wełtyński Strumień	11,0
J. Zamkowe	Wełtyński Strumień	18,0
J. Gierland	Wełtyński Strumień	15,2
J. Chwarstnica	Wełtyński Strumień	9,0
J. Prusino Duże	Wełtyński Strumień	17,5
J. Sobieradz	Tywa- Odra	8,4
J. Steklno	Tywa- Odra	47,3
J. Trzemeszno	Odra	17,3
GMINA MIESZKOWICE		
J. Mieszkowickie	Kurzyca- Odra	9,1
J. Łysogórki	Słubia-Odra	6,3
GMINA MORYŃ		

J. Morzycko	Słubia-Odra	342,7
J. Bielin	Kurzyca -Odra	27,4
J. Kałuża	Słubia-Odra	11,5
J. Duże-But	Słubia-Odra	11,5
J. Klępicz Duży	Słubia-Odra	9,4
J. Objezierze	Słubia-Odra	18,0
J. Stare Objezierze	Słubia-Odra	10,3
J. Mierno	Rurzyca-Odra	13,2
GMINA STARE CZARNOWO		
J. Binowskie	Płonia- Odra	52,4
J. Kizika	Płonia- Odra	14,8
J. Glinna I	Płonia- Odra	75,6
J. Będgoszcz	Płonia- Odra	264,3
J. Zaborsko	Płonia- Odra	11,1
J. Płonno	Płonia- Odra	9,5
J. Żelewo	Płonia- Odra	68,4
J. Racze	Płonia- Odra	10,0
GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ		
J. Strzeszowskie	Tywa-Odra	127,2
J. Dobropolskie	Myśla- Odra	109,3
J. Trzygłowskie	Rurzyca-Odra	43,6
J. Morskie Oko	Rurzyca-Odra	13,89
J. Białęgi	Słubia -Odra	25,76
J. Piaseczno Duże	Rurzyca-Odra	18,65
J. Głębokie	Rurzyca-Odra	11,05
J. Klasztorne	Rurzyca-Odra	16,3
J. Chełm Dolny	Myśla- Odra	15,92
J. Trzcińskie Małe	Tywa-Odra	25,84
GMINA WIDUCHOWA		
J. Lubicz	Odra	30,7
J. Lipienko	Odra	20,2
J. Kiełbicz	Odra	71,6
J. Kłodowskie	Odra	10,9
J. Marzkowo	Odra	11,8
J. Sumy	Odra	11,1
J. Wilczkowo	Odra	9,3

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Tab. 21 Analiza SWOT - zasoby i jakość wód

OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby i jakość wód	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra jakość wód podziemnych i brak zagrożenia ich jakości, • wysoki stopień dostępu do sieci wodociągowej powiatu - około 98% mieszkańców powiatu, 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan techniczny kanalizacji wodociągowej • niewystarczająca ochrona wód powierzchniowych, • duże zużycie wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych, • brak systemów kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych, • prowadzenie monitoringu jakości wód podziemnych na terenie powiatu, • modernizacja istniejących oraz budowa nowych sieci wodociągowych, • kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych, • pełne skanalizowanie gmin należących do powiatu gryfińskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych poprzez nieuregulowaną gospodarkę ściekową, • brak racjonalnego gospodarowania zasobami wód podziemnych, • pogorszenie się stanu wód powierzchniowych, • brak środków finansowych na inwestycje zmierzające do poprawy jakości wód,

4.7. Jakość wód

Do najistotniejszych problemów dotyczących ochrony wód zarówno w Polsce jak i na terenie powiatu gryfińskiego należą kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona przed powodzią, a także jakość wód. Realizowane są prace mające na celu ograniczenie zagrożenia dla wód jakie stanowi odprowadzenie do nich substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na obszarze powiatu gryfińskiego występują przestrzenne, liniowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Do przyczyn zanieczyszczenia wód na terenie powiatu zaliczamy:

- ścieki z zakładów przemysłowych i usługowych,
- ścieki z oczyszczalni ścieków,
- ścieki z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,
- wody opadowe i roztopowe pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni,
- niedostateczny stopień skanalizowania obszarów wiejskich,
- spływy powierzchniowe wód opadowych i roztopowych z łąk i pól, wymywanie nawozów, środków ochrony roślin, źle zabezpieczone przyzmy obornika oraz zbiorniki na gnojowicę,
- zanieczyszczenia powietrza naniesione z opadami atmosferycznymi.

Największym problemem, który jest głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu gryfińskiego jest niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa, a przede wszystkim na terenach wiejskich. Teren powiatu gryfińskiego w większości stanowią wsie, w związku z tym brak kanalizacji sanitarnej oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na tych terenach stanowią największe zagrożenie dla jakości wód. Wpływa to na złą jakość wód i jest przyczyną postępującej

eutrofizacji rzek. Na stan wód powierzchniowych duży wpływ mają również zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnych zlokalizowanych na terenie powiatu. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych przez gminy powiatu gryfińskiego to średniookresowy cel, na który składają się następujące działania :

- realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (budowa, rozbudowa oraz modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej),
- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej,
- intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych,
- wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt,
- wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

4.8. Gospodarka wodno-ściekowa

4.8.1. Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy powiatu gryfińskiego zaopatrywani są w wodę do celów bytowych i gospodarczych z komunalnych ujęć wody. Szczegółowe informacje dot. zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab.22. Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu gryfińskiego

Rok	Ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych w ciągu roku w dm^3 (tys.m)
2010	7,6
2011	7,5
2012	7,2
2013	7,1
2014	7,1

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do 2010r. zużycie wody w gospodarstwach domowych i zbiorowego zamieszkania spadło.

Tab. 23 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2010-2014

Rok	Liczba ludności (osoby)
2010	77 296
2011	77 250
2012	77 194
2013	77 101
2014	77 058

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

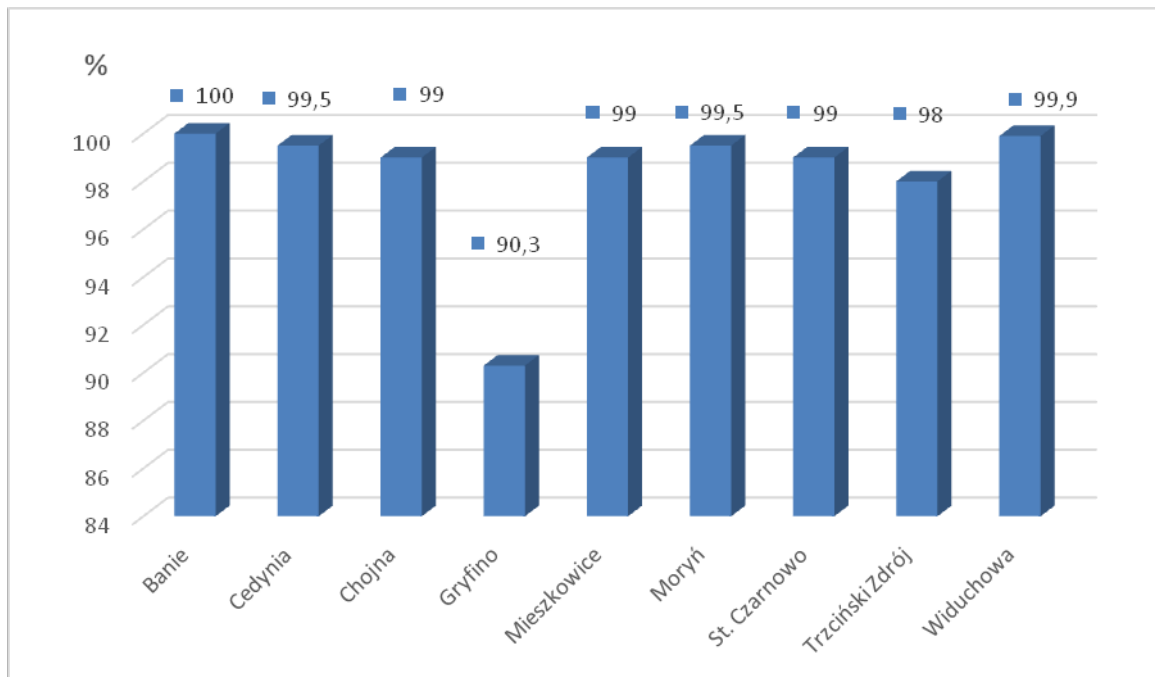
Tab. 24 Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Długość sieci wodociągowej (km)
Banie	42,19
Cedynia	73,5
Chojna	96,2
Gryfino	152,8
Mieszkowice	64,4
Moryń	37,66
Stare Czarnowo	30,40
Trzcińsko -Zdrój	41,5
Widuchowa	58,92

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014r.)

Z „ Oceny Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Gryfińskiego za 2014 r.” wynika, iż w 2014 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gryfinie wydał 6 decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia z uwagi na przekroczenia mikrobiologiczne na następujących wodociągach zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego: Grzybno, Godków Osiedle, Graniczna, Krzymów, Krajnik Górny, Drzenin sieć Gardno, oraz wydane zostały 35 decyzje warunkowe ze względu na przekroczenia mikrobiologiczne dla wodociągów zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego. Po wykonaniu zaleceń pokontrolnych (działań naprawczych) i ponownym zbadaniu wody, stwierdzono, że woda podawana do sieci z wodociągów publicznych wymienionych powyżej była przydatna do spożycia przez ludzi.

Wykres 2 Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową w gminach powiatu gryfińskiego

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014 r.)

4.8.2. Gospodarka ściekowa

Siecią kanalizacyjną na terenie powiatu gryfińskiego zajmują się następujące podmioty: Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o. o. w Goleniowie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Cedyni, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Chojnie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Gryfinie, Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Mieszkowicach, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu, Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o. o. w Nowogardzie, Zakład Komunalny Trzciański Zdrój, Zakład Gospodarki Komunalnej w Widuchowej. Szczegółowe informacje dotyczące gospodarki ściekowej na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab. 25 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu gryfińskiego wg stanu na 31.12.2014 r. z podziałem na gminy

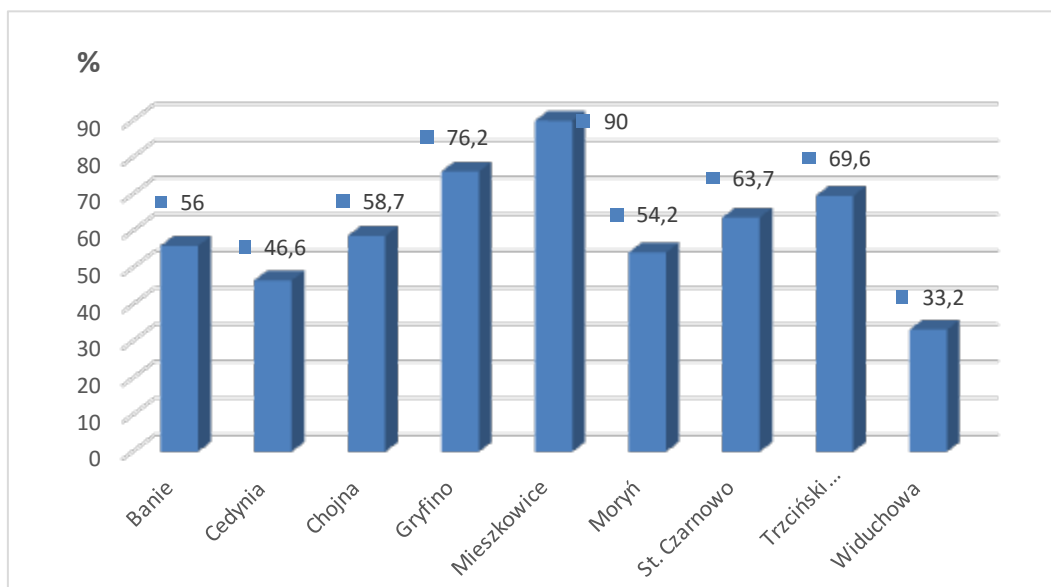
Nazwa Gminy	Długość sieci kanalizacyjnej w km
Banie	26,30
Cedynia	17,39
Chojna	44,85

Gryfino	116,5
Mieszkowice	84,00
Moryń	16,4
Stare Czarnowo	18,01
Trzcińsko -Zdrój	18,53
Widuchowa	25,00

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014r.)

Obecny stan skanalizowania miejscowości w gminach powiatu gryfińskiego jest niezadawalający. Gminy będą musiały podjąć działania w celu poprawy gospodarki ściekowej. Ogólny procent mieszkańców powiatu gryfińskiego objętych siecią kanalizacyjną w poszczególnych gminach przedstawia poniższy wykres .

Wykres 3 Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną w gminach powiatu gryfińskiego

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014 r.)

Na obszarze powiatu gryfińskiego zlokalizowanych jest 25 oczyszczalni ścieków. W miejscowościach gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej a są to miejscowości wiejskie gdzie budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa z uwagi na brak środków w budżecie poszczególnych gmin, lub budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona, ścieki komunalne z gospodarstw domowych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, skąd wywożone zostają taborem asenizacyjnym na teren oczyszczalni ścieków. Gminy powiatu gryfińskiego, które na swoim terenie mają utworzoną aglomerację

i wpisane są do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych będą mogły uzyskać dofinansowanie na budowę sieci kanalizacyjnej w granicach utworzonej aglomeracji w ramach RPO WZ. W pozostałych przypadkach gminy będą mogły otrzymać dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jednakże pula dofinansowania jaka jest przewidziana dla gmin jest niewielka i niejednokrotnie gminy będą musiały stanąć przed wyborem budowy kanalizacji w określonej miejscowości bądź modernizacją istniejącej oczyszczalni ścieków. Ponadto gminy powinny prowadzić kontrolę szczelności zbiorników bezodpływowych a z uzyskanych od gmin informacji wynika, że kontrole takie prowadzone są sporadycznie. Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu wraz z określeniem przepustowości przedstawia tabela 26.

Tab. 26 Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa gminy	Oczyszczalnia ścieków wraz z przepustowością	Łączna przepustowość [m ³ /dobę]
Banie	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Baniach	600
	Kontenerowa oczyszczalnia ścieków	120
Cedynia	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Cedyni	750
Chojna	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Chojnie	1506
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Grzybnie	280
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Krzymowie	245
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Czartoryja	123
Gryfino	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Gryfino	7500
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Gardno	155
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Sobiemyśl	80
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stare Brynki	38
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Steklno	168
Mieszkowice	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Mieszkowicach	1200

Moryń	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Moryniu	600
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Witnicy	400
Stare Czarnowo	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stare Czarnowo	120
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Kołowo	15
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Dębina	46
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Glinna	31
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Kołbacz	177
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Żelewo	25
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Kartno	300
Trzcіńsko -Zdrój	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Trzcіńsko- Zdrój	400
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stołeczna	72
Widuchowa	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Widuchowa	400

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014r.)

Większość gmin powiatu gryfińskiego posiada własne oczyszczalnie ścieków. Część z istniejących oczyszczalni na terenie powiatu gryfińskiego pracuje, nie wykorzystując w całości swojej przepustowości, spowodowane jest to tym, że budując oczyszczalnie ścieków gminy zamierzały docelowo podłączyć do nich większość ze swoich miejscowości, natomiast zła sytuacja finansowa uniemożliwiła zrealizowanie zamierzonego celu co skutkuje brakiem dostatecznej infrastruktury technicznej umożliwiającej doprowadzenie odpowiedniej ilości ścieków do oczyszczalni. Także niewłaściwa eksploatacja oczyszczalni (zbyt mała lub zbyt duża ilość ścieków) wpływa niekorzystnie na jakość odprowadzanych ścieków, może obniżyć stopień oczyszczenia ścieków, a tym samym źle wpłynąć na jakość wód odbiornika. W miejscach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub oczyszczalnie przydomowe. Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje 513 oczyszczalni przydomowych. Znajdują się one głównie na obszarach wiejskich o charakterystycznej rozproszonej zabudowie. Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków na analizowanym terenie, wg stanu na dzień 31.12.2014 r. przedstawia tabela Nr 27.

Tab. 27 Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie gryfińskim

Nazwa Gminy	Przydomowe oczyszczalnie ścieków (liczba)
Banie	23
Cedynia	109
Chojna	133
Gryfino	196
Mieszkowice	6
Moryń	26
Stare Czarnowo	9
Trzcińsko -Zdrój	4
Widuchowa	14

źródło: Dane z Gmin (stan na dzień 31.12.2014 r.)

Tab. 28 Analiza SWOT – gospodarka wodno- ściekowa

OBSZAR INTERWENCJI: Gospodarka wodno- ściekowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • sukcesywna rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu, • budowa oczyszczalni przydomowych na terenie powiatu, • kontrola istniejących zbiorników bezodpływowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • braki w infrastrukturze kanalizacyjnej • brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu gospodarki ściekowej, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie gospodarki ściekowej, • brak kontroli szczelności zbiorników bezodpływowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie funduszy z UE na realizację zadań z zakresu gospodarki ściekowej, • edukacja ekologiczna mieszkańców, • modernizacja oczyszczalni ścieków i możliwość pozyskania środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość wystąpienia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w przypadku niepodejmowania działań inwestycyjnych w zakresie kanalizacji sanitarnej • kary za nieszczelne zbiorniki bezodpływowe,

4.9. Zasoby Geologiczne

Zgodnie z informacją zamieszczoną w „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31.12.2014 r.” wykonanym w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym jako zadanie państwowej służby geologicznej (Warszawa 2014) na obszarze powiatu gryfińskiego występują następujące złoża kopalin:

Tab. 29 Złoże kopalin

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Wydobywane bilansowe	Przemysłowe	
Gaz ziemny [mln m³]				
Zielin	E	19,91	20,02	15,55
Ropa naftowa [tys. t]				
Zielin	E	5,33	4,99	2,63
Siarka [tys. t]				
Zielin ^B	E	1,16	1,06	1,64
Kreda jeziorna i kreda piaszczysta [tys. t]				
Dębina	R	177	-	-
Dębina III	T	906	906	-
Strzeszów	Z	786	-	-
Żelewo	R	24	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej [tys. m³]				
Wełtyń	R	692	-	-
Piaski i żwiry [tys. t]				
Bielinek*	T	587	587	-
Bielinek II	T	1 021	1021	-
Bielinek III – pole E*	T	2 108	2 108	-
Bielinek III – pole W*	E	4 152	4 152	-
Bielinek IV – pole A*	R	22 932	-	-
Bielinek – Stara Żwirownia*	T	121	-	-
Chełm Górny	Z	300	-	-
Chełm Górny I*	E	5 796	4 482	691
Daleszewo	R	4 751	-	-
Golice*	E	7 303	6 861	817
Golice E	R	31 131	-	-
Kolonia Żelichów*	P	13 023	-	-
Krzywin	Z	71	-	24
Łaziszcze*	R	1 814	-	-
Moryń– p.I*	Z	8 761	5 056	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

Moryń Wschód 1*	T	3 698	6 041	-
Moryń Zachód	T	6 017	6 013	-
Moryń Wschód *	R	9 113	-	-
Nowe Objezierze*	P	906	-	-
Ognica*	E	10374	4282	191
Ognica- Północ	R	3295	3168	-
Parnica	Z	244	-	-
Radziszewo	R	1250	-	-
Rurka	R	2697	-	-
Skotnica*	T	6526	2566	-
Strzelczyn A*	Z	491	-	-
Wełtyń	R	275	-	-
Żelichów*	R	2875	-	-
Żeliszawiec	R	535	-	-

^{el} złoża zasiarczony rOPY naftowej i gazu ziemnego

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Źródło www.pgi.gov.pl

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B - dla kopalni stałych - kopalnia w budowie, a dla rOPY i gazu - przygotowane do wydobycia lub eksploatacja próbna,

E - złożo eksploatawane,

G - podziemny magazyn gazu (PMG),

M - złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym,

P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla rOPY i gazu – w kat. C),

R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1, a dla rOPY i gazu – w kat. A+B),

Z - złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane,

T - złożo zagospodarowane, eksploatawane okresowo,

K - zmiana rodzaju kopaliny w złożu.

Tereny, na których prowadzone były prace eksploatacyjne poddawane są procesom rekultywacji, stale monitoruje się wpływ eksploatacji kopalni na środowisko oraz stan wykorzystania zasobów surowców. Na terenie powiatu w sposób ciągły przeciwdziała się występowaniu nielegalnego wydobycia kopalni na potrzeby lokalne. Na terenach, w których zostały zakończone prace, związane z wydobyciem kruszyw, prowadzone są działania zmierzające do ich rekultywacji. Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją oraz jej kierunek zawiera tabela nr 30.

Tab. 30 Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją wraz z jej kierunkiem

GMINA	OBSZAR GÓRNICZY	POWIERZCHNIA REKULTYWOWANA [ha]	KIERUNEK REKULTYWACJI
Gryfino	Wełtyń	2,61	brak kierunku rekultywacji
Moryń	Przyjezierze	7,6	leśny, wodno-leśny

Trzcińsko- Zdój	Chełm Górny	39,9	leśno- zadrzewieniowo- zakrzewieniowy, leśny
Widuchowa	Ognica	16,93	wodno- rolny
Stare Czarnowo	Dębina, Glinna	39,48	wodno-rolny, otwarte zbiorniki wodne, retencyjne
Cedynia	Bielinek, Piasek, Golice, Radostów	91,07	wodno- rekreacyjny, rolny, rekreacyjny, leśny, zbiornik wodny, użytki ekologiczne

Źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Tab. 31 Analiza SWOT - zasoby geologiczne

OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • racjonalna gospodarka zasobami kopalin, • występowanie zasobów gazu ziemnego, • eliminacja nielegalnych eksploatacji kopalin, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na budowę gazociągów w gminach, • uciążliwość spowodowana transportem wydobywanego kruszywa,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, • zwiększenie zainteresowania wykorzystaniem gazu ziemnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • nielegalna eksploatacja złóż kopalin, • brak rekultywacji zamkniętych wyrobisk,

4.10. Gleby

Gleby powiatu gryfińskiego są utworami młodymi powstałymi głównie z materiałów polodowcowych. Największą powierzchnię powiatu zajmują gleby bielcowe i brunatne-gleby najbardziej wartościowe. Na dość dużym obszarze występują także gleby torfowe i torfowo- murszowe. Gleby pozostają w ścisłym związku z użytkowaniem gruntu, co znajduje odzwierciedlenie w określeniu gleb wg klas bonitacyjnych. Na terenie powiatu dominują gleby średnie (IVa i IVb) a następnie dobre (IIIa i IIIb). Występują także gleby słabe (Va i Vb). Podział gruntów w zależności od kierunków ich użytkowania zawarty został w tabeli nr 32.

Tab. 32 Podział gruntów w zależności od kierunków ich użytkowania na obszarze powiatu gryfińskiego wg stanu na dzień 31.12.2014 r.

Struktura gruntów	Powierzchnia [ha]									
	Gmina	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcińsko Zdrój	Widuchowa
Użytki rolne		12544	7456	16336	533	9731	7356	6657	9939	9378
Grunty orne		11628	6094	13594	280	8103	-	4734	-	7657

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

Sady	37	43	129	6	30	47	138	88	29
Łąki trwałe	356	464	1666	186	955	228	1455	926	1054
Pastwiska trwałe	218	621	465	30	585	280	309	327	323
Grunty orne zabudowane	240	136	318	5	60	-	-	-	179
Grunty pod stawami	27	27	76	0	22	2	-	-	64
Grunty pod rowami	38	71	88	25	12	13	-	53	72
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5727	7632	13225	15	11528	2478	-	5090	6741
Lasy	5602	7481	13055	9		3416	6790	5002	6667
Grunty zadrzewione i zakrzewione	125	151	170	6		62	-	-	74
Grunty zabudowane i zurbanizowane	618	599	1664	503	637	463	-	681	51
Tereny mieszkalne	11	22	75	10	178	23	-	200	18
Tereny przemysłowe	11	7	30	11	78	7	-	-	12
Inne tereny zabudowane	26	40	427	43	16	28	-	-	21
Zurbanizowane tereny niezabudowane	4	17	167	16	13	6	-	19	9
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	18	26	104	38	37	48	-	-	33
Tereny komunikacyjne	544	386	861	385	444	304	-	452	503
Użytki kopalne	2	73	0	1	2	47	-	10	5
Grunty pod wodami	739	780	817	1	-	651	-	454	1106
Powierzchniowymi płynącymi	600	545	655	0	243	454	-	331	974
Powierzchniowymi stojącymi	139	235	162	1	80	197	512	123	132
Tereny inne	0	1594	0	1	-	-	-	45	0
Użytki ekologiczne	0	10	39	1	8	16	-	67	0
Nieużytki	980	1496	1112	74	1096	487	-	801	3028
Tereny różne	22	88	37	0	27	6	-	7	97
Powierzchnia ogółem	20628	18061	33230	1128	23194	12457	15288	17033	20945

Tab. 33 Analiza SWOT - gleby

OBSZAR INTERWENCJI: Gleby	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • przewaga gmin o charakterze rolniczym, • inwentaryzacja likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów, • promowanie stosowania Dobrych Praktyk Rolniczych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na prowadzenie badań jakości gleby, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie ochrony gleb,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie monitoringu jakości gleb na terenie powiatu gryfińskiego, • rekultywacja terenów zdegradowanych, • prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, • wapnowanie gleb zakwaszonych, • ograniczenie użycia związków chemicznych , • zwiększenie świadomości ekologicznej wśród rolników, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zanieczyszczenia gleb wskutek niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, • nie stosowanie zasad określonych w Kodeksie Dobrych Praktyk Rolniczych, • recesja lub stagnacja gospodarcza, • brak środków finansowych na zadania zmierzające do oprawy stanu gleb,

4.11. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

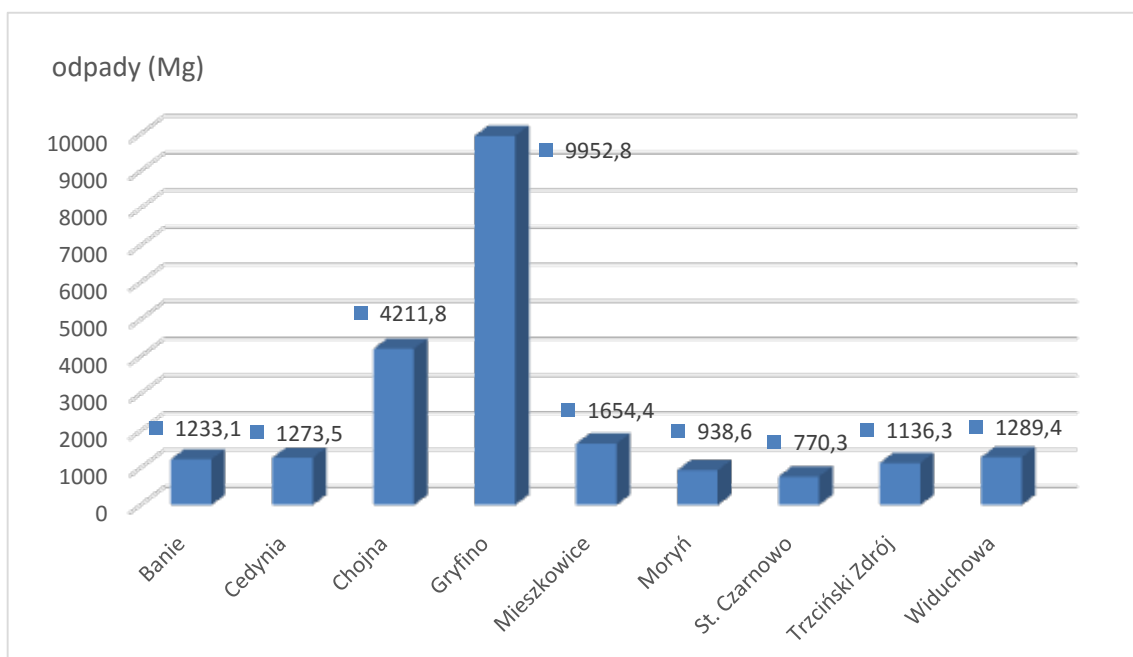
Postępowanie z odpadami wytworzonymi i zagospodarowanymi na terenie powiatu gryfińskiego ulega systematycznej poprawie przez dążenie do zapobiegania i minimalizacji ilości i rodzajów powstających odpadów, przygotowania ich do ponownego użycia, oraz poddania ich procesom recyklingu i odzysku w celu wykorzystania ich właściwości materiałowych i energetycznych, a w ostateczności przekazania odpadów na składowiska odpadów. Pewne obszary gospodarki odpadami nadal wymagają dalszego doskonalenia m.in. działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska oraz rozwijaniem selektywnej zbiorki odpadów w zakresie wydzielenia ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i docelowo stworzenie, na bazie nowych przepisów z zakresu gospodarki odpadami, szczelnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami. Źródłem powstawania odpadów na terenie powiatu gryfińskiego jest sektor komunalny oraz sektor gospodarczy.

Sektor komunalny

Na terenie powiatu funkcjonuje system odbierania odpadów niesegregowanych oraz system selektywnego odbierania (tworzywa sztuczne oraz metal, opakowania ze szkła i opakowania

z papieru i tektury). Prowadzony jest również odbiór odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych tj. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii, zużytych opon, przeterminowanych leków. W 2013 r. reaktywował się Związek Gmin Dolnej Odry z siedzibą w Chojnie w skład którego wchodzi gminy powiatu gryfińskiego takie jak: Moryń, Cedynia, Chojna, Widuchowa, Banie, Stare Czarnowo. Związek przejął od gmin zadania związane z gospodarką odpadami na terenach zamieszkałych. Gminy: Gryfino, Mieszkowice i Trzciesko Zdrój same realizują zadania związane z gospodarką odpadami na swoim terenie. Na podstawie uzyskanych informacji z gmin powiatu gryfińskiego oraz z ZGDO z siedzibą w Chojnie, w 2014 r. na terenie powiatu odebrano ogółem 22 460,2 Mg odpadów komunalnych. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców powiatu na poziomie 83 688 (wg GUS, Bank Danych Lokalnych), średnio 1 mieszkaniec wytwarzał w 2014 roku 268,38 kg. Procentowy udział w ilości odbieranych odpadów, w podziale na gminy, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Procentowy udział w ilości odebranych odpadów z terenu powiatu gryfińskiego

Źródło: Dane z Gmin

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu zwiększył się udział odbieranych w sposób selektywny odpadów surowcowych, wielkogabarytowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Powiat gryfiński wchodzi w skład szczecińskiego regionu

gospodarki odpadami - zgodnie z WPGO dla województwa zachodniopomorskiego (stan w 2014 r.), w którym wyznaczono pięć regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz jedną instalację zastępczą:

- Leśno Górne, Tanowo- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- Dalsze, Myślibórz- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- Łęczyca- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- kompostownia odpadów zielonych selektywnie zebranych

oraz Instalacja zastępcza mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Myśliborzu.

Tab.34 Rodzaje odpadów odebranych w roku 2014 z obszaru poszczególnych gmin powiatu gryfińskiego

Gmina Rodzaj odpadu (Mg)	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcińsko Zdrój	Widuchowa
zmieszane odpady komunalne 200301	1021,1	846,3	3687,7	8500,0	1521,9	762,4	592,8	1019,8	1153,30
odpady wielkogabarytowe 200307	17,9	27,4	47,0	254,2	0	32,2	48,6	0	24,6
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 200136	5,0	5,0	0	2,4	0	7,5	17,7	0	5,0
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki 200135	0	0	0	2,3	0	3,8	0	0	4,0
zmieszane odpady opakowaniowe 150106	47,8	29,9	106,9	235,6	50,7	35,0	31,5	37,2	36,1
opakowania ze szkła 150107	69,3	152,3	147,1	295,2	40,0	34,4	38,0	62,7	33,8
zużyte opony	0	12,5	0	0	0	12,5	0	0	4,0

160103									
opakowania z papieru i tektury 150101	13,9	182,9	69,9	0	14,5	16,1	18,1	6,6	15,1
odpady ulegające biodegradacji 200201	58,1	17,2	153,2	663,1	27,3	34,7	23,6	10,0	13,5
RAZEM	1233,1	1273,5	4211,8	9 952,8	1654,4	938,6	770,3	1136,3	1289,4

Źródło: dane z Urzędów Gmin oraz z ZGDO w Chojnie

Sektor gospodarczy

Odpady powstające w sektorze gospodarczym to grupy i rodzaje odpadów, które powstają w wyniku prowadzenia działalności przez osoby prawne. W tym sektorze wyróżnia się przemysł, rolnictwo, niektóre rodzaje usług. W sektorze gospodarczym w roku 2013-2014 w porównaniu do ostatnich analizowanych lat, struktura wytwarzanych odpadów nie zmieniła się. Przeważająca ilość odpadów przemysłowych powstaje na terenie miasta Gryfino, gdzie zlokalizowanych jest większość zakładów przemysłowych z terenu powiatu.

Największymi wytwórcami odpadów, w sektorze gospodarczym, na terenie powiatu są:

Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina, Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Istotne ilościowo są odpady o kodzie z grupy 10 - odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw. Głównymi wytwórcami odpadów o kodzie 10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie.

Tab.35 Analiza SWOT - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

OBSZAR INTERWENCJI:	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • nadzór nad ilością odebranych odpadów i sposobem ich zagospodarowania, • brak zakładów wytwarzających duże ilości odpadów w tym niebezpiecznych • zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów u źródła, • możliwość określenia warunków w świadczeniu usług w zakresie gospodarowania odpadami, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak kontroli w wypełnianiu obowiązków przez właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami, • wysokie koszty systemu gospodarowania odpadami, • główną metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest nadal ich składowanie, • niska świadomość ekologiczna,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców i przedsiębiorców powiatu w zakresie gospodarowania odpadami, • systematyczny wzrost ilości odpadów segregowanych, • obniżenie ilości składowanych odpadów zmieszanych, • redukcja odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, • sprawny i zorganizowany poprawnie system odbioru odpadów ograniczy ich nielegalne pozbywanie się, 	<ul style="list-style-type: none"> • kary za nie wykonanie obowiązków wynikających z przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami, • degradacja środowiska w wyniku niewłaściwego gospodarowania odpadami, • nielegalne pozbywanie się odpadów często przez ich spalanie, • powstawanie „dzikich” wysypisk • długotrwałe procedury przetargowe związane z wyłonieniem wykonawców ,

4.12. Zasoby przyrodnicze

Powiat gryfiński znajduje się w południowo- zachodniej części województwa zachodniopomorskiego . Obszar, na którym leży powiat charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Można podziwiać wiele zabytków przyrody. Na terenie powiatu funkcjonują różne formy ochrony przyrody – parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, oraz gatunki chronione. Wśród nich należy wymienić:

- Cedyński Park Krajobrazowy - położony nad Odrą w całości na terenie powiatu gryfińskiego. Zajmuje on powierzchnię 30850 ha. Powierzchnia otuliny Parku 53120 ha,
- Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”- to zwarty kompleks leśny. Całkowita powierzchnia Parku wynosi 9096 ha, powierzchnia otuliny to 11842 ha,
- Park Krajobrazowy „ Dolina Dolnej Odry”- to największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogeniczne torfowisko niskie z florą i fauną nie spotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Powierzchnia parku wynosi obecnie 6009ha. Otulina zajmuje obszar 1140ha,
- Rezerwat Przyrody „Bielinek” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 75,55 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyna Źródłiskowa pod Lubiechowem Dolnym” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 1,00 ha,

- Rezerwat Przyrody „Dolina Świergotki” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 11,00 ha,
- Rezerwat Przyrody „Wrzosowiska Cedyńskie im. Inż. Wiesława Czyżewskiego” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 72,0191 ha,
- Rezerwat Przyrody „Dąbrowa Krzymowska” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 30,86 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyny Ostrowskie” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 9,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „Słoneczne Wzgórza” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 49,81 ha,
- Rezerwat Przyrody „Jeziora Siegniewskie” położony w gm. Mieszkowice, zajmuje powierzchnię 23,08 ha,
- Rezerwat Przyrody „Bukowe Zdroje im. prof. dr hab. Tadeusza Dominika” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 220,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „Buczynowe Wąwozy im. prof. Floriana Celińskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 56,38 ha,
- Rezerwat Przyrody „Źródłiskowa Buczyna im. Jerzego Jackowskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 155,33 ha,
- Rezerwat Przyrody „Kołowskie Parowy im. Józefa Lewandowskiego ” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 24,01 ha,
- Rezerwat Przyrody „Trawiasta Buczyna im. Profesora Stefana Kownasa” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 78,52 ha,
- Rezerwat Przyrody „Osetno” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 111,59 ha,
- Pomniki Przyrody zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia poniższa tabela:

Tab. 36 Pomniki przyrody

Rodzaj	Ilość (szt., ha)	Położenie- Gmina
Dąb szypułkowy	4	Gmina Banie
Lipa drobnolistna	2	Gmina Banie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

Sosna pospolita z bluszczem pospolitym	9	Gmina Banie
Ciepłolubna Wydma	0,1629	Gmina Cedynia
Cis pospolity	2	Gmina Chojna
Dąb bezszypułkowy	2	Gmina Chojna
Dąb szypułkowy	6	Gmina Chojna
Jałowiec pospolity	1	Gmina Chojna
Wiąz szypułkowy	4	Gmina Chojna
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Chojna
Platan klonolistny	1	Gmina Chojna
Świerk porośnięty bluszczem	1	Gmina Gryfino
Krzywy las sosnowy	0,5	Gmina Gryfino
Cis pospolity	1	Gmina Mieszkowice
Dąb bezszypułkowy	8	Gmina Mieszkowice
Dąb szypułkowy	14	Gmina Mieszkowice
Żywotnik zachodni	1	Gmina Mieszkowice
Lipa drobnolistna	2	Gmina Mieszkowice
Platan kloniasty	1	Gmina Mieszkowice
Pojedyncze drzewa	52	Gmina Moryń
Zgrupowanie zadrzewień	43	Gmina Moryń
Buk zwyczajny	70	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	60	Gmina Stare Czarnowo
Lipa holenderska	1	Gmina Stare Czarnowo
Żywotnik	11	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja zielona	1	Gmina Stare Czarnowo
Jesion wyniosły	2	Gmina Stare Czarnowo
Olsze czarne	2	Gmina Stare Czarnowo
Dąb bezszypułkowy	3	Gmina Stare Czarnowo
Lipa drobnolistna	2	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja	1	Gmina Stare Czarnowo
Cis pospolity	2	Gmina Stare Czarnowo
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Stare Czarnowo
Wiąz szypułkowy	1	Gmina Stare Czarnowo
Głazy	1	Gmina Stare Czarnowo
Granity	4	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	12	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Wiąz szypułkowy	2	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Buk	12	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Jesion wyniosły	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Głaz	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Lipa szerokolistna	1	Gmina Widuchowa
Kasztanowiec biały	1	Gmina Widuchowa
Platan kloniasty	1	Gmina Widuchowa
Sosna wejmutka	1	Gmina Widuchowa
Cis pospolity	4	Gmina Widuchowa

Źródło: Dane z Gmin

- Użytek Ekologiczny „ Ostnice nad Kruszarnią” położony w gm. Cedynia zajmuje powierzchnię 2,91 ha,

- Użytek Ekologiczny „Ostnice nad Rudnicą” położony w gm. Cedynia zajmuje powierzchnię 0,5689 ha,
- Użytek Ekologiczny „Skarpy w Zatonii” położony w gm. Chojna zajmuje powierzchnię 16,41 ha,
- Użytek Ekologiczny „Torfowisko Godków ” położony w gm. Chojna,
- Użytek Ekologiczny „Gozdowicki Mszar II ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 1,09 ha,
- Użytek Ekologiczny „Gozdowicki Mszar ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 1,76 ha,
- Użytek Ekologiczny „Murawa Ostnicowa ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 0,95 ha,
- Użytek Ekologiczny „Błeszyńska Wydma ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 0,80 ha,
- Użytek Ekologiczny „ Murawa Błeszyńska ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 2,72 ha,
- Użytek Ekologiczny „ Brochucin ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 0,88 ha,
- Użytek Ekologiczny „Łabęzin I, Łabędzin II ” położony w gm. Moryń,
- Użytek Ekologiczny „Kostrzyneckie Rozlewisko” położony w gminie Cedynia zajmuje powierzchnię 746,23 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Źródlika koło Cedyni” gm. Cedynia zajmuje powierzchnię 6,39 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Radostów” gm. Cedynia zajmuje powierzchnię 26,46ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Czarna Woda” gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 29,93ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Jezioro Jeleńskie” gm. Chojna zajmuje powierzchnię 129,54 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Łęgi nad Jelenim Potokiem” gm. Chojna zajmuje powierzchnię 0,58 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Wełtyń” gm. Gryfino zajmuje powierzchnię 75 ha,

- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Morzycko” gm. Moryń zajmuje powierzchnię 413,07 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Słubi” gm. Moryń zajmuje powierzchnię 154,16 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Słubi” gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 92,24 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Rurzyca” gm. Trzcińsko Zdrój zajmuje powierzchnię 395,15 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Wełniankowy Mszar” gm. Trzcińsko Zdrój zajmuje powierzchnię 2,14 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Jezioro Białęgi” gm. Trzcińsko Zdrój zajmuje powierzchnię 43,28 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Morskie Oko” gm. Trzcińsko Zdrój zajmuje powierzchnię 25,78 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Łęgi nad Jelenim Potokiem” gm. Trzcińsko Zdrój zajmuje powierzchnię 8,34 ha,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Czarnołęka” gm. Trzcińsko Zdrój, zajmuje powierzchnię 54,25ha,

Na terenie powiatu gryfińskiego ochroną objęte zostały między innymi następujące gatunki ptaków, gadów, płazów, ssaków:

- Bielik,
- Bocian Czarny,
- Kania Czarna,
- Kania Ruda,
- Orlik Krzykliwy,
- Rybołów,
- Żółw Błotny,
- Jaszczurka Zwinka,
- Zaskroniec Zwyczajny,
- Żaba Moczarowa,
- Ropucha Szara,
- Jeż Zachodni,

- Zając Szarak,

oraz gatunki roślin:

- Cis Pospolity,
- Gółka Długooostrogowa,
- Paprotka Zwyczajna,
- Zawilec Wielkokwiatowy.

Na terenie powiatu gryfińskiego znajdują się obszary Natura 2000. W tym obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):

- Dolina Dolnej Odry- kod obszaru PLB 320003- położony na terenie Gmin: Cedynia, Chojna Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Widuchowa,
- Jezioro Miedwie i Okolice- kod obszaru PLB 320005- położony na terenie Gminy Stare Czarnowo,
- Ostoja Witnicko- Dębnińska- kod obszaru PLB 320015- położony na terenie Gmin: Chojna, Trzciesko Zdrój,
- Ostoja Cedyńska- kod obszaru PLB 320017- położony na terenie Gmin: Cedynia, Chojna, Moryń,
- Jeziora Wełtyńskie- kod obszaru PLB 320018- położony na terenie Gminy Gryfino, oraz obszary specjalnej ochrony siedlisk(SOO):
- Dolina Płoni i Jezioro Miedwie- kod obszaru PLH 320006- położony na terenie Gminy Stare Czarnowo,
- Wzgórza Bukowe- kod obszaru PLH 320020- położony na terenie Gmin: Gryfino, Stare Czarnowo,
- Dolna Odra- kod obszaru- PLH 320037- położony na terenie Gmin: Cedynia, Chojna, Gryfino, Widuchowa,
- Gogolice- Kosa- kod obszaru- PLH 320038- położony na terenie Gminy Trzciesko Zdrój,
- Mieszkowicka Dąbrowa- kod obszaru- PLH 320051- położony na terenie Gminy Mieszkowice,
- Wzgórza Moryńskie- kod obszaru- PLH 320055- położony na terenie Gmin: Chojna, Moryń,
- Wzgórza Krzymowskie- kod obszaru- PLH 320054- położony na terenie Gmin: Chojna, Cedynia,
- Dolina Tywy- kod obszaru- PLH 320050- położony na terenie Gmin: Banie, Gryfino, Chojna, Trzciesko Zdrój,

- Dzicy Las- kod obszaru- PLH 320060- położony na terenie Gminy Banie,
- Las Baniewicki- kod obszaru- PLH 320064- położony na terenie Gmin: Banie, Widuchowa.

Ochrona i tworzenie nowych obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu, będzie skutkować poprawą bioróżnorodności i ochroną terenów najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym. Kształtowanie zwartych terenów zielonych wpływa na tworzenie korytarzy i węzłów ekologicznych.

Nadzór nad gospodarką leśną i lasami sprawują następujące nadleśnictwa: – Nadleśnictwo Mieszkowice, Gryfino, Chojna, Myślibórz, Różańsko i Dębno. We wszystkich gminach występują zarówno lasy prywatne, jak też będące własnością Skarbu Państwa.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu to łącznie 65 457,14 ha, co stanowi 35,0 % jego powierzchni.

Tab. 37 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Pow. Gruntów leśnych wyrażona w ha
Banie	5608,6899
Cedynia	7510,9644
Chojna	13054,9581
Gryfino	5368,2041
Mieszkowice	11534,2778
Moryń	3455,5543
Stare Czarnowo	7010,6546
Trzczańsko- Zdrój	5243,6417
Widuchowa	6670,1967

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Na gruntach rolnych prywatnych w ramach działania PROW, corocznie zakładane są uprawy leśne. W czwartym bądź piątym roku Starosta dokonuje oceny przydatności uprawy i jeśli uzna, że uprawa jest prowadzona prawidłowo, przeklasyfikuje grunt rolny na las. Założone lasy podlegają nadzorowi właściwego miejscowo nadleśnictwa.

Tab. 38 Powierzchnia gruntów rolnych (ha) przeklasyfikowanych na lasy w latach 2010-2014 (las prywatne)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
powiat gryfiński	41,02	9,43	32,83	12,63	0

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Powyższe obszary wzbogacają tereny zieleni. We wszystkich gminach tereny zieleni są reprezentowane przez parki, cmentarze, zieleń uliczną, skwery, zieleńce.

Tab. 39 Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze

OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • duże powierzchnie terenów zielonych, wysoki poziom bioróżnorodności, • znaczący udział terenów o dużych walorach przyrodniczych, • duży obszar zalesienia na terenie powiatu, • ciekawe przyrodniczo obszary wokół jezior 	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja terenów cennych przyrodniczo, • postępujące zagospodarowanie terenów ekologicznych, • wypalanie traw, • słabe nakłady na aktywną przyrodę
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie m. p. z. p. uwzględniających tereny cenne przyrodniczo, • tworzenie nowych form ochrony przyrody, • tworzenie zielonych ścieżek dydaktycznych, • zalesienie nieużytków, • zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie się czynnikami ekonomicznymi w procesach decyzyjnych skutkujących zmniejszeniem się walorów przyrodniczych powiatu, • dewastacja obszarów cennych przyrodniczo przez nasilony ruch turystyczny w okresie letnim • zakłócenie stosunków wodnych, • pożary lasów,

4.13. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Awarie infrastruktury technicznej i przemysłowej, jak również katastrofy wywołane przez siły natury, mogą stanowić bezpośrednie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla jakości środowiska przyrodniczego powodując tym samym konieczność podejmowania szeregu różnorodnych działań mających na celu zapewnienie lokalnym społecznościom bezpieczeństwa. Z punktu widzenia ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska znacznie korzystniejszym rozwiązaniem jest zapobieganie wystąpieniu poważanej awarii i/lub zagrożenia naturalnego niż minimalizowanie ich skutków. Niemniej jednak prewencja wiąże się również z przewidywaniem skali i skutków potencjalnych zagrożeń oraz metod ich zwalczania.

Z informacji zawartych w treści „Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Gryfińskiego 2014” wynika, że na terenie charakteryzowanej jednostki administracyjnej mogą wystąpić zarówno zdarzenia spowodowane działalnością człowieka, w tym określane mianem poważnej awarii (w rozumieniu tego terminu zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), jak również - wskutek działania sił natury – mogą mieć miejsce sytuacje określane jako zagrożenia naturalne.

Prawdopodobne jest również wystąpienie zagrożeń wywołanych w następstwie kumulacji i współoddziaływania wyżej wymienionych czynników. Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia (zdarzenia) na obszarze powiatu gryfińskiego w oparciu o pięciostopniową skalę (prawdopodobieństwo wystąpienia: bardzo rzadkie, rzadkie, możliwe, prawdopodobne, bardzo prawdopodobne; klasyfikację skutków zagrożenia (zdarzenia): nieistotne, małe, średnie, duże, katastrofalne) przedstawiono w tabeli nr 40.

Tab. 40 Ranking poziomu ryzyka wystąpienia poszczególnych zagrożeń (zdarzeń)

Kategoria zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Skutki wystąpienia
Katastrofa naturalna	Pożar	prawdopodobne	średnie
	Pożar połączony z wybuchem	prawdopodobne	duże
Powódź	Powódź opadowa, Powódź zatorowa	prawdopodobne	małe
	Powódź sztormowa	bardzo prawdopodobne	małe
	Powódź roztopowa	prawdopodobne	średnie
Ekstremalne warunki pogodowe	Upał, Silny mróz, Oblodzenie, Roztopy	prawdopodobne	małe
	Przymrozki	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Intensywny opad deszczu, Opad śniegu	bardzo prawdopodobne	małe
	Intensywny opad śniegu	prawdopodobne	małe
	Opady marznące, Mgła osadzająca szadź,	bardzo prawdopodobne	małe
	Zawieje/zamiecie śnieżne, silna mgła	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Silny wiatr, Burza, Burza z gradem,	bardzo prawdopodobne	średnie
	Silna burza	bardzo prawdopodobne	małe
	Silna burza z gradem	bardzo prawdopodobne	duże
Zakażenia	Zakażenie ludzi, Zakażenie zwierząt	prawdopodobne	duże

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

	Środowisko roślinne, Plaga szkodników	rzadkie	małe
Ruchy skorupy ziemskiej	Osuwisko ziemi	rzadkie	małe
Awaria systemu dostaw energii	Awaria systemu elektroenergetycznego	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu dostaw paliw	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu dystrybucji gazu	prawdopodobne	średnie
Awaria systemu technicznego	Awaria systemu telekomunikacyjnego	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu informatycznego	prawdopodobne	małe
	Awaria z uwolnieniem niebezpiecznych substancji	możliwe	duże
	Awaria z uwolnieniem substancji promieniotwórczej	możliwe	duże
	Katastrofa budowlana	prawdopodobne	małe
Katastrofa w transporcie i komunikacji	Zagrożenie w ruchu drogowym	bardzo prawdopodobne	średnie
	Zagrożenie w ruchu kolejowym	prawdopodobne	średnie
	Zagrożenie w żegludze śródlądowej	możliwe	średnie
Zachwianie systemu usług społecznych	Zachwianie systemu finansowego	możliwe	nieistotne
	Zachwianie systemu zaopatrzenia w żywność	możliwe	nieistotne
	Zachwianie systemu zaopatrzenia w wodę	prawdopodobne	małe
	Zachwianie systemu ochrony zdrowia	możliwe	średnie
	Zachowanie sprawności działania administracji publicznej	możliwe	nieistotne

	Zachowanie zdolności działania służb ratowniczych	prawdopodobne	małe
Naruszenie bezpieczeństwa i porządku publicznego	Zagrożenie terrorystyczne	możliwe	duże
	Zamieszki , Migracja ludności	możliwe	średnie
	Zagrożenie bezpieczeństwa imprezy masowej	bardzo prawdopodobne	małe
	Zgromadzenia z dużą ilością uczestników	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Niepokoje społeczne	prawdopodobne	średnie
	Znalezisko przedmiotów niebezpiecznych	bardzo prawdopodobne	małe
	Zagrożenie strukturalne	bardzo prawdopodobne	małe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Gryfińskiego

Z informacji zamieszczonych w powyższej tabeli wynika, że zagrożeniami o najwyższym stopniu ryzyka dla terenu powiatu gryfińskiego są:

- powodzie,
- ekstremalne warunki pogodowe,
- zagrożenia w ruchu drogowym,
- naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie powiatu gryfińskiego występuje szlak kolejowy relacji: Szczecin- Gryfino- Mieszkowice- Kostrzyn i może być on oraz miejscowości położone przy nim, narażony na katastrofę kolejową z uwagi na nasilony ruch pociągów. Obecnie trwa modernizacja linii kolejowej nr 273 (Szczecin- Kostrzyn), po jej zakończeniu zwiększy się ruch i prędkość pociągów.

Zagrożenie awarią drogową dotyczy głównie drogi krajowej nr 31 relacji Szczecin- Kostrzyn i drogi ekspresowej S3 relacji Szczecin- Gorzów Wlkp.

W 2011 r. została opracowana „Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego”, (WORP), która jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa). Celem tego dokumentu jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów na

których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub, na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Dla terenu powiatu gryfińskiego zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego dla rzeki Odry i części rzeki Tywy. Natomiast dla rzeki Słubi, Rurzyca i części Tywy obowiązuje studium ochrony przeciwpowodziowej.

Według danych opublikowanych w Rejestrze zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awariach, przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2010 – 2013 na obszarze powiatu gryfińskiego odnotowano następujące zdarzenia:

- w 2010 r. - miejscowość Nowe Czarnowo- wybuch pyłu węglowego- Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- w 2012 r. – Nowe Czarnowo- wyciek oleju turbinowego do kanału ciepłego elektrowni
- w 2013 r. – Radziszewo- zanieczyszczenie rowu melioracyjnego substancjami ropopochodnymi Wełtyń- gm. Gryfino – pożar w zakładzie produkcji styropianu,
- w 2011 r. nie odnotowano zdarzeń,

Tab. 41 Analiza SWOT – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

OBSZAR INTERWENCJI: Zagrożenia naturalne i poważne awarie	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum Zarządzania Kryzysowego, posiadające współdziałający system sieci cyfrowej i radiowej, • monitoring i nadzór zakładów zwiększonego ryzyka przez organy kontrolne, 	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii lub zdarzenia o znamionach poważnej awarii,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja dużych zakładów przemysłowych w strefach przemysłowych bądź na terenach przeznaczonych w m.p.z.p. na cele usługowe i przemysłowe, • wyposażenie i szkolenie służb ratowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalna awaria techniczna, • błąd człowieka, • zagrożenie spowodowane transportem substancji niebezpiecznych przez teren aglomeracji,

4.14. Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

Niezbędnym warunkiem realizacji celów w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych jest dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej. Dlatego też konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna prowadzona we wszystkich obszarach interwencji wskazanych w „Programie”. Działania należy skierować zarówno do dzieci, młodzieży oraz osób

dorosłych jak również do grup zawodowych min: rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców itp. Edukacja ekologiczna to koncepcja kształtowania i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego. Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem, i realizowana jest w systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w powiecie problemy związane z ochroną środowiska. Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan.

Edukacja ekologiczna może przyjąć różne formy:

- kształcenie ustawiczne (wykłady, seminaria, prelekcje, rozdawanie ulotek, programy edukacyjne),
- kształcenie dzieci i młodzieży w zakresie ekologii,
- zielone szkoły,
- konkursy, rajdy
- promocja odpowiedzialnego korzystania ze środowiska.

Kompleksowa wiedza o środowisku jest warunkiem sprawnego wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju oraz skutecznego realizowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Systematyczne prowadzenie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa, gwarantuje skuteczny ekorozwój we wszystkich dziedzinach życia. Efektem tych działań będzie dbałość lokalnej społeczności o środowisko naturalne. Edukacja ekologiczna jest także wymogiem prawnym zawartym w polskim i międzynarodowym prawie. Obowiązek jej prowadzenia powinny zawierać wszystkie dokumenty strategiczne opracowywane na szczeblach powiatu i gmin.

Gminy prowadzą edukację ekologiczną tylko w niektórych obszarach interwencji najczęściej są to: gospodarka odpadami, gospodarka ściekowa, powietrze atmosferyczne, jakość wód.

Jednostki realizujące zadania wskazane w „harmonogramie” oraz organizacje pozarządowe, których statutowym celem jest szeroko pojęta edukacja ekologiczna, powinny aktywnie

prowadzić działania edukacyjne we wszystkich obszarach interwencji. Edukacja ekologiczna powinna promować nie tylko walory środowiska naturalnego, ale także kształcić poczucie odpowiedzialności za środowisko.

Tab. 42 Analiza SWOT - edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

OBSZAR INTERWENCJI: Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> doświadczenie w realizacji projektów z zakresu edukacji ekologicznej, prowadzenie cyklicznych projektów z zakresu edukacji ekologicznej, które ugruntowały się w świadomości lokalnej społeczności, 	<ul style="list-style-type: none"> brak środków finansowych na działania związane z prowadzeniem edukacji ekologicznej, małe zainteresowanie różnych grup społecznych przy realizacji projektów związanych z edukacją ekologiczną,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu gryfińskiego, oraz kształtowanie właściwych postaw proekologicznych , wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowych na realizację projektów z zakresu edukacji ekologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> brak środków finansowych umożliwiających prowadzenie szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej dla określonej liczby mieszkańców.

5. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Tab. 43 Efekty realizacji najważniejszych zadań wynikających z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska w latach 2009-2014

- GMINA BANIE-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Lubanowo wraz z kontenerową oczyszczalnią ścieków;
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Istniejącą oczyszczalnię ścieków w Baniach dostosowano do wymogów ustawowych
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Odpady ulegające biodegradacji zostały wyodrębnione ze strumienia odpadów komunalnych i nie przeznaczono ich do składowania a zagospodarowania poprzez: termiczne przekształcanie, kompostowanie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywozującymi odpady a mieszkańcami na

		wywóz odpadów, od 2013r. zadania zostały przekazane do ZGDO w Chojnie i funkcjonują deklaracje
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Wyposażono budynki wielolokalowe w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, budynki pozostałe – wdrożono system workowy
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania informacyjno – edukacyjne prowadzone są w formie obwieszczeń, ogłoszeń i komunikatów wywieszanych na tablicach ogłoszeń lub miejscach zwyczajowo przyjętych w sołectwach oraz na stronie internetowej
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcianko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy

- GMINA CEDYNIA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich jest nieuzasadniona ekonomicznie lub niemożliwa

		(wskaźnik koncentracji nie może być mniejszy niż 90 mieszkańców na 1 km sieci kanalizacyjnej)
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Cedynia realizowała projekt dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, w ramach którego wybudowano 98 oczyszczalni
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie dotyczy, ponieważ oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Cedyni podczas modernizacji w 2006 r. została dostosowana do wymogów w zakresie oczyszczania ścieków
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Sieć wodociągowa zarządzana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej nie była modernizowana, ale na bieżąco była prowadzona konserwacja i usuwane awarie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	W Urzędzie Miejskim w Cedyni odbywały się spotkania dla mieszkańców w sprawie możliwości korzystania z alternatywnych źródeł energii (solary, fotowoltaika)
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie

Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Rok 2009: Przekazanie dofinansowanie z GFOŚiGW w Cedyni na usuwanie azbestu dla 2 podmiotów (wspólnot mieszkaniowych), złożenie wniosku do WFOŚiGW w Szczecinie na dofinansowanie inwentaryzacji azbestu i sporządzenie inwentaryzacji azbestu; rok 2010: usuwanie azbestu przy dofinansowaniu przez WFOŚiGW w Szczecinie, w obiektach stanowiących mienie Gminy Cedynia
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013 r. umowy posiadało blisko 100% mieszkańców gminy, od lipca 2013 r. zadanie jest realizowane przez Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie (deklaracje), odpady są odbierane ze wszystkich posesji
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki	Do lipca 2013 r. zadanie było -
	odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców	Działania takie były prowadzone w 2013 r. podczas tzw. „rewolucji śmieciowej”,

	oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	w imieniu gmin spotkania we wszystkich sołectwach i mieście Cedynia zorganizował Związek Gmin Dolnej Odry.
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy

-GMINA CHOJNA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych oraz przepompowni ścieków w miejscowości Grzybno - Budowa kanalizacji sanitarnej od przepompowni PSL-1 na byłym lotnisku do wysypiska odpadów komunalnych Kaliska
		-Kontynuacja budowy kanalizacji sanitarnej w kierunku do miejscowości Godków Osiedle PKP
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Na terenach wiejskich gminy Chojna zbudowane zostały przydomowe oczyszczalnie ścieków sanitarnych w ilości: - w roku 2013 - 17 szt. - w roku 2014 - 31 szt. W planach perspektywicznych przewiduje się dalszą budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych	Obecnie posiadana biologiczna oczyszczalnia ścieków w Chojnie jest dostosowana do

	(usuwanie fosforu i azotu)	usuwania fosforu i azotu. Natomiast oczyszczalnia w miejscowości Grzybno przewidywana jest do całkowitej przebudowy.
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	<u>Rok 2011</u> - Budowa sieci wodociągowej w ulicy M. Curie-Skłodowskiej w Chojnie <u>Rok 2013</u> - Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączem do budynku mieszkalnego w miejscowości Rurka
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Wykonanie zadań w zakresie remontów dróg gminnych: <u>W latach 2009- 2014</u> Wykonano remonty dróg gminnych o łącznej wartości - 9.356.802,48 zł
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry

		w Chojnie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W latach 2009-2014 wykonany został demontaż i unieszkodliwienie 43 ton wyrobów zawierających azbest.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013 r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013 r. zadania zostały przekazane do ZGDO w Chojnie i funkcjonują deklaracje
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nielegalne składowanie odpadów na bieżąco jest monitorowane przez Straż Miejską w Chojnie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013 r. wyposażono budynki wielolokalowe w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, budynki pozostałe – wdrożono system workowy
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r., na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych KALISKA w gminie Chojna została zakończona 30.10.2014 r.

-GMINA GRYFINO-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
<p>Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych</p>	<p>Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich</p>	<p>03.09.2013 r. rozpoczęto realizację prac związanych z realizacją Projektu w ramach zadania I - budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pniewo - Żórawki.</p>
	<p>Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)</p>	<p>Wymagany efekt oczyszczania ścieków na oczyszczalni ścieków w m. Gryfino, zwany też stopniem oczyszczania bądź sprawnością działania oczyszczalni ścieków jest zachowany i zgodny z przepisami</p>
<p>Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią</p>	<p>Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników</p>	<p>Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie realizowało to zadanie poprzez wprowadzanie do eksploatacji wodomierzy o większej sprawności i dokładności pomiarowej oraz zmniejszało straty na przesyle wody, poprzez usprawnienie diagnostyki sieci.</p>
<p>Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza</p>	<p>Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności</p>	<p>Spotkania w celu zebrania materiałów do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gryfino oraz prezentacja</p>

	energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	tych materiałów przez wykonawcę PGN
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Przebudowa ul. Łużyckiej w Gryfinie oraz innych ulic na terenie gminy
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Ograniczono ilość odpadów kierowanych do składowania. Od 2013r. zmieszane odpady komunalne kierowane były do instalacji w której były przetwarzane mechanicznie. Obecnie są kierowane do instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Gmina Gryfino finansuje demontaż oraz odbiór i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Mieszkańcy Gminy Gryfino objęci byli umowami na wywóz odpadów
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Gmina objęła systemem odbioru odpadów komunalnych nieruchomości zamieszkałe oraz niezamieszkałe. W ramach pobieranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina dostarcza pojemniki oraz worki do zbierania odpadów komunalnych oraz ich segregowania. Gmina Gryfino finansuje likwidację „nielegalnych wysypisk odpadów”

	<p>Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu</p>	<p>Prowadzi się kontynuację działań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych zgodnie z rozwiązaniami określonymi przez Gminę Gryfino w Regulaminie czystości i porządku na terenie Gminy Gryfino. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych w roku 2012 wyniósł 15,2%, w roku 2013 – 16,85%, w roku 2014 – 18,2%.</p>
	<p>Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych</p>	<p>Odpady wielkogabarytowe nie wymagają specjalnych pojemników do zbierania. Odpady te są odbierane przez PUK Spółka z o.o. od właścicieli nieruchomości z terenu miasta i gminy Gryfino zgodnie z ustalonym harmonogramem, w miejscach gromadzenia odpadów komunalnych. Odpady te są również przyjmowane w utworzonych Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK), zlokalizowanych przy ul. Targowej 9 w Gryfinie oraz na terenie składowiska odpadów Gryfino-Wschód. Każdy mieszkaniec z terenu Gminy Gryfino może dostarczyć nieodpłatnie odpady wielkogabarytowe w tym meble, dywany, drzwi. Brak danych dot. poziomu zbierania odpadów wielkogabarytowych.</p>
	<p>Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych</p>	<p>Prowadzone były spotkania z mieszkańcami w zakresie gospodarki odpadami</p>

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy
--	--	-------------

-GMINA MIESZKOWICE-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa kanalizacji sanitarnej w Czelinie z rurociągiem tłocznym z Czelina do Kłosowa - - Budowa kanalizacji sanitarnej w Gozdowicach i Starym Błeszynie z budową rurociągu przesyłowego” - Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Stare Łysogórki - Budowa Kanalizacji w miejscowości Zielin . W ramach inwestycji wykonano: 4056 mb sieci kanalizacyjnej, 1422 mb rurociągu przesyłowego
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	W 2015 r. poprzez ogłoszenia informowano mieszkańców o możliwości dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ze środków WFOŚiGW w Szczecinie. (brak zainteresowania)
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mieszkowicach
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych	Modernizacja sieci wodociągowej w ulicy Ogrodowej i Poniatowskiego w Mieszkowicach . W ramach inwestycji przebudowano 600 mb sieci wodociągowej

	obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Starym Bleszynie – długość modernizowanej drogi 980m
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W 2010 r. powstała farma elektrowni wiatrowej w obr. Kamionka
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Osiągnięty przez gminę Mieszkowice w 2014r. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 0%.
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W 2012 r. i 2014 r. Gmina prowadziła zbiórkę azbestu ze swojego terenu. Zadanie w 100% było dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy

	mieszkańców powiatu	podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	W ostatnich latach na terenie gminy Mieszkowice zbiórka odpadów selektywnych prowadzona jest u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe odbierane są przez PUK Spółka z o.o. od właścicieli nieruchomości z terenu miasta i gminy Mieszkowice
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Prowadzone były spotkania z mieszkańcami zakresie gospodarki odpadami
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy

- GMINA MORYŃ-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie	W latach 2013-2014 zrealizowano projekt -Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Moryń – W 2014 r. – budowa zbiornika

	nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	bezodpływowego przy świetlicy wiejskiej w Dolsku
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	W 2012 r. realizowano zadanie- budowa wodociągu Bielin – Macierz.
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Organizowano spotkania z mieszkańcami Gminy i Firmami w sprawie możliwości pozyskiwania środków na ochronę powietrza w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	W latach 2009 –2014 r. na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji

		przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W latach 2009-2014r. usunięto wyrobów azbestowych – 49,4 Mg.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	W gminie Moryń ok. 98 % mieszkańców było objętych umowami na odbieranie odpadów komunalnych
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Likwidacja dzikich wysypisk na terenie gminy Moryń
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy Moryń funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r., na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcianko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Składowisko zostało zamknięte decyzją Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Następnie zostało sprzedane przez Gminę . Obecny właściciel składowiska odpowiedzialny jest za jego rekultywację, monitoring i prowadzenie badań pod kątem jego oddziaływania na stan środowiska.

- GMINA STARE CZARNOWO-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	- Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Starym Czarnowie - Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Kołowie
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Realizowanie procesów związanych z wymianą infrastruktury technicznej w istniejących oczyszczalniach polegających na wymianie zużytych aeratorów, rozdrabniaczy itp.
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	transportu (transport drogowy i szynowy).	
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Unieszkodliwianie w ilości około 40 ton wyrobów zawierających azbest rocznie
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013 r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013 r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Prowadzenie i pomaganie w akcjach promocyjnych dotyczących zbierania i selekcjonowania odpadów. Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnej w budynkach Gminnych.

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcіńsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy
--	--	-------------

- GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W planach jest podjęcie działań, mających na celu utworzenie farmy wiatrowej w gminie.
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Osoby fizyczne mogą składać do Gminy wnioski o dofinansowanie usunięcia, transportu i utylizacji wyrobów azbestowych, po czym Gmina wystosowuje wniosek do WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Systemem odbierania i zagospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy są zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i niezamieszkałe, aby system działań kompleksowo i był szczelny.
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Zabezpieczenie w budżecie gminnym środków finansowych na prace, związane z likwidacją dzikich wysypisk (uprzątnięcie terenu, niwelacja)

	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie pogadanek w szkołach - organizowanie konkursów plastycznych - udostępnianie ulotek informacyjnych - udostępnianie informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Rekultywacja składowisk odpadów w m. Drzesz, działka nr 22/2, obr. Rosnówek oraz działka nr 633 obr. Czarnołęka gm. Trzcińsko-Zdrój odbywa się w ramach projektu „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie ZMiGDP oraz gmin sąsiednich”. Obejmuje ona wszelkie prace, związane z wykonaniem niwelacji terenu, położeniem poszczególnych warstw ziemi i końcowo rekultywację biologiczną

- GMINA WIDUCHOWA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009 r.- 2014 r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	W 2012 r. Gmina Widuchowa oddała w użytkowanie nowo wybudowaną sieć kanalizacji sanitarnej w m. Krzywín.

	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	W 2014 r. podjęto działania związane z budową oczyszczalni przydomowych z WFOŚiGW w Szczecinie, Gmina jednak nie otrzymała dofinansowania
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	W 2012 r. została wybudowana sieć wodociągowa Żelechowo-Kiełbicze, Żelechowo- Kłodowo oraz zmodernizowana stacja uzdatniania wody w Żelechowie. Bieżąca konserwacja sieci wodociągowej
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Modernizacja dróg na terenie gminy Widuchowa: budowa drogi: Polesiny- Żelechowo - 2008 r., Żelechowo- Kiełbicze- 2010 r., Żelechowo- Pąkowo- 2010 r., przebudowa drogi w Krzywiniu- 2012 r.
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W planach zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone tereny pod budowę farm elektrowni wiatrowych
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Modernizacja dróg
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych u źródła . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl lub zagospodarowywane we własnym zakresie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W 2012 r. i 2014 r. Gmina prowadziła zbiórkę azbestu ze swojego terenu. Zadanie w 100% było dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013 r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r. na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm.	W 2013 r. zakończono rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

zdegradowanych.	Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	zlokalizowanego w gminie Widuchowa, w miejscowość Dębogóra
------------------------	--	--

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I WSKAŹNIKI

Ocena stanu środowiska w poszczególnych komponentach i towarzyszące im zagrożenia, a także uwarunkowania społeczno- gospodarcze powiatu gryfińskiego zostały omówione we wcześniejszych rozdziałach. Aby realizować przyjęte założenia należy określić główne cele dla poszczególnych komponentów środowiska (obszarów interwencji) oraz wyznaczyć dla nich odpowiednie zadania i wskaźniki. Zostało to przedstawione w poniższej tabeli. Ponadto w związku z tym, że Powiat Gryfiński bezpośrednio graniczy z Republiką Federalną Niemiec realizuje on także cele wynikające z podjętej przez Radę Powiatu współpracy transgranicznej m.in. w zakresie współdziałania i współpracy w zakresie zwalczania skutków klęsk żywiołowych i katastrof oraz w zakresie ochrony przyrody (Porozumienie dotyczące partnerskiej współpracy przyjęte Uchwałą Nr XII/136/2000 Rady Powiatu Gryfińskiego z dnia 29.03.2000 r.), ale także poprzez podjętą współpracę pomiędzy jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych działających w Gminach Powiatu Gryfińskiego oraz na terenie Niemiec.

Tab. 44 Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Lp	Obszar interwencji	Cel	wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Powietrze atmosferyczne	Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Długość zmodernizowanych, nowo wybudowanych lub przebudowanych ciągów komunikacyjnych [km], zarządcy dróg	88 [km]	105 [km]	Redukcja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Modernizacja, budowa, przebudowa ciągów komunikacyjnych położonych na terenie powiatu gryfińskiego	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych na modernizację, budowę i przebudowę ciągów komunikacyjnych
2.	Powietrze atmosferyczne	Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Ilość obiektów w których wykonano termomodernizację zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego [szt.]/pow. – wskazanie w wartości docelowej, właściciele i administratorzy budynków	22 obiekty	50 obiektów	Minimalizacja zużycia energii oraz ograniczenie strat ciepła w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego	Właściciele i Administratorzy budynków	Nie otrzymanie dofinansowania na termomodernizację budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej
3.	Powietrze atmosferyczne	Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Liczba uchwalonych Planów Gospodarki Niskoemisyjnej [szt.], gminy	3 Plany Gospodarki Niskoemisyjnej	9 Planów-Gospodarki Niskoemisyjnej	Opracowanie i wdrożenie planów gospodarki niskoemisyjnej	Opracowanie i wdrożenie planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie	Nie efektywny system wdrożenia planów gospodarki niskoemisyjnej
4.	Powietrze atmosferyczne	Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego	Liczba powstałych instalacji OZE [szt.], gminy	8 szt.	25 szt.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Wójtowie, Burmistrzowie, Przedsiębiorcy, Osoby fizyczne	Nie przyjęcie uchwał w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

									przeznaczających tereny pod odnawialne źródła energii
5.	Klimat akustyczny	Zmniejszenie oddziaływania hałasu	Długość wykonanych ekranów akustycznych z zieleni, [m], zarządcy dróg	Brak możliwości oszacowania	Brak możliwości oszacowania	Zmniejszenie uciążliwości akustycznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej położonej wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż uciążliwych ciągów komunikacyjnych położonych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych na wykonanie ekranów akustycznych z zieleni izolacyjnej
6.	Klimat akustyczny	Zmniejszenie oddziaływania hałasu	Liczba wydanych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu [szt.], Starosta	3 decyzje	Brak możliwości oszacowania	Ograniczanie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego	Ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych poprzez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	Brak ryzyka
7.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Ochrona przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego	a) Ilość skontrolowanych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne b) wynik najwyższej składowej pomiarów PEM [V/m], [szt./rok.], WIOŚ,	a) 5 pomiarów PEM b) 0,38	a) 30 pomiarów PEM b) 0,38	Utrzymanie dopuszczalnych norm pola elektromagnetycznego	Monitoring obecnych i nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Starosta WIOŚ Właściciele instalacji	Brak danych
8.	Zasoby i jakość wód	Racjonalizacja korzystania z wód	Zużycie wody na potrzeby socjalno-bytowe i produkcyjne ogółem (m ³) na terenie powiatu, GUS	7100 m ³	Brak możliwości oszacowania	Podniesienie świadomości i wiedzy, kształtowanie postaw i zachowań odpowiedzialnych	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie zużycia wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych	Przedsiębiorcy, Wójtowie, Burmistrzowie	Nie efektywne przeprowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie optymalizacji zużycia wody
9.	Gospodarka	Poprawa	a) długość czynnej	a) 597,57km	a) brak wskaźników	Zapewnienie dostępu	Dalszy rozwój oraz	Wójtowie,	Brak środków

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

	wodno-ściekowa	skuteczności zaopatrzenia w wodę	sieci wodociągowej [km], b) ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%], gminy, GUS	b) 98 %	b) 100%	do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	modernizacja sieci wodociągowej na terenie gmin powiatu gryfińskiego	Burmistrzowie,	finansowych na budowę i modernizację sieci wodociągowej
10.	Gospodarka wodno-ściekowa	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	a) długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km], b) ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%], gminy, GUS	a) 366,97 km b) 61 %	a) brak wskaźnika b) 100%	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej	Budowa nowych odcinków, modernizacja i konserwacja istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie,	Nie uzyskanie dofinansowania przez gminy na modernizację i konserwację istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej
11.	Gospodarka wodno-ściekowa	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	a) liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.], gminy	520	120	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele nieruchomości	Nie uzyskanie dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych
12.	Gleby	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Liczba zrehabilitowanych wyrobisk poeksploatacyjnych [szt.], Starosta	2 wyrobiska zrehabilitowane	6 wyrobisk zrehabilitowanych	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele Kopalni	Nie dotrzymanie terminów wskazanych w decyzji na rekultywację terenów poeksploatacyjnych
13.	Gleby	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Liczba zrehabilitowanych składowisk [szt.], Liczba zrehabilitowanych wyrobisk [szt.], gminy	1 zrehabilitowane składowisko, 2 zrehabilitowane wyrobiska	6 zrehabilitowanych składowisk, 6 zrehabilitowanych wyrobisk	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu Gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów	Brak środków finansowych na przeprowadzenie rekultywacji

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

14.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami	Osiągnięcie przez gminy wymaganych poziomów [%], gminy, Związek Gmin	Odpady biodegradowalne - 50% Odpady segregowane- 14% Odpady niebezpieczne i budowlane- 38%	Odpady biodegradowalne - 35% Odpady segregowane- 50% Odpady niebezpieczne i budowlane- 70%	Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów	Zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych w tym zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów i przekazanie ich do ponownego wykorzystania	Wójtowie, Burmistrzowie, Związek Gmin,	Niska świadomość ekologiczna w zakresie gospodarowania odpadami
15.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja Gminnych Programów usuwania azbestu	Ilość usuniętych wyrobów zabierających azbest (Mg), gminy	1 170 Mg	14 597 Mg	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele odpadów	Nie uzyskanie dofinansowania z WFOŚiGW w Szczecinie w zakresie usuwania i utylizacji azbestu
16.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Liczba utworzonych PSZOK-ów [szt.], gminy, Związek Gmin	4 PSZOK-i	6 PSZOK-ów	Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów	Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Związek Gmin	Nie uzyskanie dofinansowania na budowę PSZOK-ów
17.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Liczba utworzonych nowych form ochrony przyrody [szt.], podmioty odpowiedzialne	392 Formy ochrony przyrody	Brak możliwości oszacowania	Wzmocnienie systemu obszarów chronionych	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody takich jak: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo krajobrazowe, użytki ekologiczne, pomniki przyrody.	RDOŚ, Sejmik województwa, Wójtowie, Burmistrzowie	Nie podjęcie stosownych uchwał w związku z brakiem stosownych uzgodnień lub sprzeciwem społeczeństwa
18.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Odsetek obszarów chronionych objętych planami ochrony (%), RDOŚ, Dyrektor Parku Krajobrazowego	20%	100%	Współpraca w opracowaniu planów ochrony obszarów chronionych	Opracowanie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną prawną	RDOŚ, Sejmik województwa,	Nie podjęcie stosownych uchwał

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

19.	Zasoby przyrodnicze	Edukacja przyrodnicza	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody [szt.], podmioty odpowiedzialne	24 akcje edukacyjne	Brak możliwości oszacowania	Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	Organizacja akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Placówki Oświatowe, Nadleśnictwa, Organizacje Pozarządowe	Brak środków finansowych na przeprowadzenie akcji edukacyjnych
20.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii	a)Liczba zagrożeń naturalnych [szt.], b)Liczba poważnych awarii [szt.], podmioty odpowiedzialne	a) 0 b) 3	Brak możliwości oszacowania	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii	Pełna gotowość oraz dobry stan techniczny wszystkich elementów systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego oraz sprawny system powiadamiania ludności	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Komendant Powiatowej Straży Pożarnej	Zły stan techniczny elementów systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego
21.	Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu gryfińskiego	Ilość zorganizowanych akcji edukacyjnych [szt.], podmioty odpowiedzialne	7 przeprowadzonych akcji edukacyjnych	40 przeprowadzonych akcji edukacyjnych	Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań	Aktywna edukacja ekologiczna całego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zielonej infrastruktury	Wójtowie, Burmistrzowie, Placówki Oświatowe, Nadleśnictwa, Stowarzyszenia, Organizacje Pozarządowe	Nieotrzymanie dofinansowania na działania edukacyjne

Tab. 45 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Lp	Obszar interwencji	zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Razem	Źródła finansowania
				2016r.-2020r.		
1.	Powietrze atmosferyczne	Modernizacja, budowa, przebudowa ciągów komunikacyjnych położonych na terenie powiatu gryfińskiego	Zarządca drogi- Powiat	1 347 000,00 zł	1 347 000,00 zł	Budżet Powiatu , Unijne i krajowe instrumenty Finansowe,
2.	Klimat akustyczny	Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż uciążliwych ciągów komunikacyjnych położonych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej	Zarządca drogi- Powiat	Brak możliwości oszacowania	Brak możliwości oszacowania	Budżet Powiatu , Unijne i krajowe instrumenty Finansowe
3.	Klimat akustyczny	Ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych poprzez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	2 000,00 zł	2 000,00 zł	Budżet Powiatu,

Tab.46 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	Powietrze atmosferyczne	Modernizacja, budowa, przebudowa ciągów komunikacyjnych położonych na terenie powiatu gryfińskiego	Zarządcy dróg	59 724 939,00 zł	Środki własne, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe,
2.	Powietrze atmosferyczne	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego	Właściciele i Administratorzy budynków	Zgodnie z budżetem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW,
3.	Powietrze atmosferyczne	Opracowanie i wdrożenie planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie	90 000,00 zł	Środki własne, WFOŚiGW,
4.	Powietrze atmosferyczne	Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Wójtowie, Burmistrzowie, Przedsiębiorcy, Osoby fizyczne	Zgodnie z budżetem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Budżet Państwa, Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,
5.	Klimat akustyczny	Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż uciążliwych ciągów komunikacyjnych położonych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej	Zarządcy dróg	Zgodnie z budżetem zarządców dróg	Budżet Państwa, Środki własne , Unijne instrumenty Finansowe,
6.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Monitoring obecnych i nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Starosta WIOŚ Właściciele instalacji	Zgodnie z budżetem WIOŚ	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych,
7.	Zasoby i jakość wód	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie zużycia wody do celów socjalno- bytowych i produkcyjnych	Przedsiębiorcy, Wójtowie, Burmistrzowie	Zgodnie z budżetem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Budżet Państwa, Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci	Wójtowie,	4 595 000,00 zł	Środki własne podmiotów

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

		wodociągowej na terenie gmin powiatu gryfińskiego	Burmistrzowie,		odpowiedzialnych, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe
9.	Gospodarka wodno- ściekowa	Budowa nowych odcinków, modernizacja i konserwacja istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie,	41 165 300,00 zł	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe
10.	Gospodarka wodno- ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele nieruchomości	2 740 000,00 zł	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,
11.	Gleby	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele Kopalni	Środki finansowe właścicieli kopalni	Środki własne właścicieli kopalni
12.	Gleby	Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu Gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów	1 010 000,00 zł	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe,
13.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych w tym zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów i przekazanie ich do ponownego wykorzystania	Wójtowie, Burmistrzowie, Związek Gmin Dolnej Odry,	Zgodnie z budżetami gmin oraz budżetem ZGDO	Środki własne
14.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele odpadów	645 000,00 zł	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe, WFOŚiGW,
15.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Związek Gmin Dolnej Odry	Zgodnie z budżetami gmin oraz budżetem ZGDO	Budżet Państwa, Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe,
16.	Zasoby przyrodnicze	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody takich jak: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo krajobrazowe, użytki	RDOŚ, Sejmik Województwa , Wójtowie, Burmistrzowie	W ramach wydatków bieżących podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

		ekologiczne, pomniki przyrody.			
17.	Zasoby przyrodnicze	Opracowanie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną prawną	RDOŚ, Sejmik Województwa ,	Zgodnie z budżetami podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe,
18.	Zasoby przyrodnicze	Organizacja akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody na terenie powiatu gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Placówki Oświatowe, Nadleśnictwa, Organizacje Pozarządowe	Zgodnie z budżetami podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne i krajowe instrumenty Finansowe,
19.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Pełna gotowość oraz dobry stan techniczny wszystkich elementów systemu zapobiegawczo-interwencyjno- ratunkowego oraz sprawny system powiadamiania ludności	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Komendant Powiatowej Straży Pożarnej	Zgodnie z budżetem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe,
20.	Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców	Aktywna edukacja ekologiczna całego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z wykorzystaniem infrastruktury edukacyjnej	Wójtowie, Burmistrzowie, Placówki Oświatowe, Nadleśnictwa, Stowarzyszenia, Organizacje Pozarządowe	30 000,00 zł	Środki własne podmiotów odpowiedzialnych, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,

7. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Starosta Powiatu Gryfińskiego, zgodnie z zapisami art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 672) odpowiada za realizację polityki ekologicznej państwa na szczeblu powiatowym. Ze względu na to, że zakres merytoryczny Programu wychodzi poza ramy określone wprost w przepisach oraz ma w wielu aspektach zakres ponadlokalny, realizacja zapisów niniejszego dokumentu odbywa się przez realizację zadań przez konkretne podmioty czy jednostki. Posiadają one stosowne kompetencje i są świadome uczestnictwa w opracowanym programie. Stąd też działania Starosty, mające na celu realizację zapisów zawartych w „Programie...”, będą polegały na:

- koordynowaniu działań w zakresie ochrony środowiska prowadzonych na terenie powiatu i kontroli stopnia ich realizacji
- stanowieniu prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne powiązane z zawartością „Programu...”
- realizacji zadań uwarunkowanych prawnie
- współpracy z podmiotami zewnętrznymi przy realizacji wskazanych zadań, w tym z instytucjami administracji specjalnej posiadającej stosowne kompetencje do monitoringu i kontroli (np. WIOŚ, RDOŚ , RZGW, Marszałek Województwa, ZZMiUW , Nadzór geologiczny)

Do zarządzania „Programem...” służą instrumenty:

- prawne – należą do nich m.in. pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane, koncesje geologiczne, raporty oddziaływania na środowisko planowanych i istniejących przedsięwzięć, decyzje ustalające lokalizację celu publicznego lub warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, monitoring środowiska,
- finansowe – opłaty za korzystanie ze środowiska, administracyjne kary pieniężne, odpowiedzialność cywilna, karna, kredyty i dotacje, pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnienia i ulgi podatkowe,
- społeczne – powiązania pomiędzy samorządami i społeczeństwem przez konsultacje i debaty publiczne, kampanie edukacyjne, polityki środowiskowe, strategie, oceny wpływu na środowisko itp. stała edukacja ekologiczna, mechanizmy rynkowe służące zrównoważonemu rozwojowi, np. kryteria środowiskowe w budżetowaniu, regulacje cenowe (opłaty, grzywny,

podatki na rzecz ochrony środowiska), działania samorządów poprzez profesjonalne doszkącanie i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca między powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi,

- strukturalne – są to programy strategiczne takie jak np. strategie rozwoju z programami strategicznymi, programy ochrony środowiska.

Wdrażanie „Programu...” będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określania stopnia realizacji przyjętych celów i kierunków działań,
- określania stopnia zaawansowania w wykonywaniu zadań wymienionych w harmonogramie,
- wskazywania istnienia rozbieżności lub ich braku pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn występowania potencjalnych rozbieżności.

Poza raportowaniem w dwuletnich cyklach, podstawą monitorowania będzie sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających:

- presję na środowisko (wskaźnik presji),
- stan środowiska (wskaźnik stanu środowiska),
- podejmowane działania o charakterze prewencyjnym (wskaźniki reakcji/działań ochronnych).

Zweryfikowano i zaktualizowano wskaźniki zaproponowane w poprzedniej edycji dokumentu. Mają być one łatwe do weryfikacji (stąd też proponuje się dane publikowane m.in. przez GUS i WIOŚ).

Będą one podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć wskazanych w niniejszym opracowaniu oraz mogą służyć do prognozowania przeobrażeń w obrębie poszczególnych komponentów środowiska. Monitorowanie „Programu...” odbywać się będzie w następujących wskaźnikach:

- presja na środowisko,
- stan środowiska,
- podejmowane działania o charakterze prewencyjnym.

8. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL

Rys. 1 Położenie administracyjne powiatu

Rys. 2 Zakres opracowania map akustycznych na terenie powiatu gryfińskiego

Wykres 1 Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km²], liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.] oraz liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.], według wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie powiatu gryfińskiego.

Wykres 2 Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową w gminach powiatu gryfińskiego

Wykres 3 Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną w gminach powiatu gryfińskiego

Wykres 4 Procentowy udział w ilości odebranych odpadów z terenu powiatu gryfińskiego

Tab. 1 Zaludnienie powiatu w latach 2011-2014

Tab. 2 Liczba ludności powiatu gryfińskiego z podziałem na gminy stan na 31.12.2014 r.

Tab. 3 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru regon

Tab. 4 Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności

Tab. 5 Liczba gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim

Tab. 6 Stacja pomiarowa do monitorowania jakości powietrza w Widuchowej

Tab. 7 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Tab. 8 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Tab. 9 Źródła energii odnawialnej zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 10 Analiza SWOT - powietrze atmosferyczne

Tab. 11 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Tab. 12 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - powiat gryfiński

Tab. 13 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N – powiat gryfiński

Tab. 14 Miejscowości, w których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na drogach krajowych zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego

- Tab. 15** Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich powiatu gryfińskiego wykonany w 2010 r.
- Tab. 16** Analiza SWOT - klimat akustyczny
- Tab. 17** Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu gryfińskiego w 2013 r.
- Tab. 18** Analiza SWOT - promieniowanie elektromagnetyczne
- Tab. 19** Wyniki wstępnej oceny jednolitych części wód powierzchniowych w badanych latach 2010-2013 na terenie powiatu gryfińskiego
- Tab. 20** Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego
- Tab. 21** Analiza SWOT – zasoby i jakość wód
- Tab.22.** Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu gryfińskiego
- Tab. 23** Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2010-2014
- Tab. 24** Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego
- Tab. 25** Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu gryfińskiego wg stanu na 31.12.2014 r. z podziałem na gminy
- Tab. 26** Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu gryfińskiego
- Tab. 27** Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie gryfińskim
- Tab. 28** Analiza SWOT – gospodarka wodno- ściekowa
- Tab. 29** Złóża kopalin
- Tab. 30** Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją wraz z jej kierunkiem
- Tab. 31** Analiza SWOT - zasoby geologiczne
- Tab. 32** Podział gruntów w zależności od kierunków ich użytkowania na obszarze powiatu gryfińskiego wg stanu na dzień 31.12.2014 r.
- Tab. 33** Analiza SWOT – gleby
- Tab.34** Rodzaje odpadów odebranych w roku 2014 z obszaru poszczególnych gmin powiatu gryfińskiego
- Tab.35** Analiza SWOT - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
- Tab. 36** Pomniki przyrody

Tab. 37 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 38 Powierzchnia gruntów rolnych (ha) przeklasyfikowanych na lasy w latach 2010-2014 (lasy prywatne)

Tab. 39 Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze

Tab. 40 Ranking poziomu ryzyka wystąpienia poszczególnych zagrożeń (zdarzeń)

Tab. 41 Analiza SWOT - zagrożenia naturalne i poważne awarie

Tab. 42 Analiza SWOT - edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

Tab. 43 Efekty realizacji najważniejszych zadań wynikających z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska w latach 2009-2014

Tab. 44 Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Tab. 45 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Tab.46 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Załącznik Nr 1 Wykaz ujęć wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Lp.	lokalizacja	użytkownik	Ilość studni czynnych	faktyczny pobór wód ogółem w m ³ /rok	cele poboru wód
GMINA BANIE					
1.	Kunowo ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	29461	socjalno-bytowe
2.	Banie ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	92323,4	socjalno-bytowe
3.	Piaseczno ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	22778	socjalno-bytowe
4.	Swobnica ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	25380	socjalno-bytowe
5.	Dłusko Gryfińskie ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	11045	socjalno-bytowe
6.	Baniewice ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	32358	socjalno-bytowe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

7.	Dłużyna ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	4229,1	socjalno- bytowe
8.	Piaskowo ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	672,3	socjalno- bytowe
9.	Skotniki ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	233,8	socjalno- bytowe
10.	Babinek ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	99243	socjalno- bytowe
11.	Rożnowo ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	10325	socjalno- bytowe
12.	Tywica ujęcie podziemne	PUWiS Sp. z o.o. Nowogard	2	14386	socjalno- bytowe
13.	Lubanowo- Trzaski „Młyn nad Tywą” ujęcie podziemne	„Młyn nad Tywą” Sp. z o.o.	1	280	potrzeby- własne
14.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „ Gryfia” ujęcie podziemne	Szumisz Janusz Szczecin	Wyłączona z eksploatacji		
15.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „ Dolna Odra” ujęcie podziemne	Zespół Elektrowni Dolna Odra	1	1347	socjalno- bytowe
16.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowe ujęcie podziemne	Kaleta Marek, Kaleta Tomasz, Postułka Iwona, Postułka Mariusz	Wyłączona z eksploatacji		
GMINA CHOJNA					
1.	Nawodna ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	31382,7	socjalno- bytowe
2.	Lisie Pole ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	18965,7	socjalno- bytowe
3.	Narost ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	3101	socjalno- bytowe
4.	Brwice ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	11209,1	socjalno- bytowe
5.	Krajnik Górny ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	26650	socjalno- bytowe
6.	Mętno ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	7892,9	socjalno- bytowe
7.	Strzelczyn ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	24051	socjalno- bytowe
8.	Białęgi ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	2546	socjalno- bytowe
9.	Stoki ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	5079	socjalno- bytowe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

10.	Kamienny Jaz ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	7039,5	socjalno- bytowe
11.	Graniczna ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	9652	socjalno- bytowe
12.	Jelenin ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	Miejscowość zasilana z ujęcia Brwice		socjalno- bytowe
13.	Zatoń Dolna ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	Miejscowość zasilana z ujęcia Krajnik Górny		socjalno- bytowe
14.	Chojna ujęcie podziemne	PUK Chojna	3	193874	socjalno- bytowe
15.	Chojna Lotnisko ujęcie podziemne	PUK Chojna	4	52342	socjalno- bytowe
16.	Godków Osiedle ujęcie podziemne	PUK Chojna	1	8337	socjalno- bytowe
17.	Grzybno ujęcie podziemne	PUK Chojna	1	18450	socjalno- bytowe
18.	Krzymów ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	17437	socjalno- bytowe
19.	Łaziszcze ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	Miejscowość zasilana z ujęcia Orzechów		socjalno- bytowe
20.	Rurka ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	Miejscowość zasilana z ujęcia Strzelczyn		socjalno- bytowe
21.	Czartoryja ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	7169	socjalno- bytowe
GMINA CEDYNIA					
1.	Bielinek ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6425	socjalno- bytowe
2.	Cedynia ujęcie podziemne	ZGKiM* w Cedyni	3	86457	socjalno- bytowe
3.	Lubiechów Górny ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	57820	socjalno- bytowe
4.	Orzechów ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	40685	socjalno- bytowe
5.	Osinów Dolny ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	64938	socjalno- bytowe
6.	Osinów Dolny ujęcie podziemne	ABJ sp. z o.o.	1	brak danych	socjalno- bytowe
7.	Piasek ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	15540	socjalno- bytowe
GMINA GRZYFINO					
1.	Bartkowo ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	42 947	bytowo- gospodarcze, socjalne
2.	Borzym ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	11 216	bytowo- gospodarcze, p.poż
3.	Chlebowo ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	2	86 934	Bytowo- gospodarcze,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

		Sp. z o.o. Gryfino			socjalne
4.	Chwastnica ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	36 681	Bytowo-gospodarcze, socjalne
5.	Dębce-Żabnica ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	55 066	Bytowo-gospodarcze,
6.	Drzewin ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	51 225	Bytowo-gospodarcze, socjalne
7.	Gryfino ujęcie podziemne	Gryfskand sp. z o.o. Gryfino	2 (w tym jedna awaryjna)	83 625	przemysłowe
8.	Gryfino ujęcie podziemne	Centrum Wodne Laguna	1	35 115	bytowo-gospodarcze, technologiczne
9.	Gryfino ujęcie „ Pomorskie” ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	6	76 650	socjalno-bytowe
10.	Gryfino ujęcie „ Tywa” ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	7	22 778	socjalno-bytowe
11.	Krzypnica ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	1 277 675	bytowo-gospodarcze
12.	Nowe Czarnowo ujęcie podziemne	Fliegel Textilsevice Sp. z o.o.	2	158 944	bytowo-gospodarcze, technologiczne
13.	Nowe Czarnowo	Z.E. Dolna Odra w Nowym Czarnowie	Ujęcie powierzchniowe	1 002 173 665 m ³ /rok	przemysłowe
			Ujęcie podziemne - drenaż	990 812 m ³ /rok	
			Ujęcie podziemne – 5 studni	329 502 m ³ /rok	
14.	Sobiemyśl ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	37 224	bytowo-gospodarcze, p.poż
15.	Steklno ujęcie podziemne	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	30 811	bytowo-gospodarcze, p.poż
GMINA MIESZKOWICE					
1.	Kępa Troszyńska ujęcie podziemne	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	40465	bytowe
2.	Goszków ujęcie podziemne	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	14926,8	bytowe
3.	Mieszkowice ujęcie podziemne	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	3	182683	bytowe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

4.	Zielin ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	41061	bytowe
5.	Kurzycko ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	58140	bytowe
GMINA MORYŃ					
1.	Moryń ul. Wodna ujęcie podziemne	ZGKiM w Moryniu	3	72000	bytowe
2.	Mirowo ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	37393	socjalno- bytowe
3.	Gądno ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	17603	socjalno- bytowe
4.	Kłępicz ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	32211	socjalno- bytowe
5.	Przyjezierze ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	21943	socjalno- bytowe
6.	Witnica ujęcie podziemne	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	32575,5	socjalno- bytowe
7.	Bielin ujęcie podziemne	Stadnina Koni Bielin Sp. z o.o.	2	10100	socjalno- bytowe
GMINA STARE CZARNOWO					
1.	Żeliszewiec ujęcie podziemne	PUWiS	1	18759	socjalno- bytowe
2.	Dobropole ujęcie podziemne	PUWiS	1	20131	socjalno- bytowe
3.	Binowo ujęcie podziemne	PUWiS	1	17654	socjalno- bytowe
4.	Stare Czarnowo ujęcie powierzchniowe	PUWiS	1-studnia awaryjna utrzymana do eksploatacji	24569	socjalno- bytowe
5.	Nieznań ujęcie podziemne	PUWiS	1	1810	socjalno- bytowe
6.	Żelewo ujęcie powierzchniowe	PUWiS	1	7618	socjalno- bytowe
GMINA TRZCIŃSKO ZDRÓJ					
1.	Rosnówek ujęcie podziemne	Zakład Komunalny Trzcińsko Zdrój	1	809	socjalno- bytowe
2.	Górczyn ujęcie podziemne	Zakład Komunalny Trzcińsko Zdrój	1	2630	socjalno- bytowe
3.	Gogolice ujęcie podziemne	Zakład Komunalny Trzcińsko Zdrój	1	14183	socjalno- bytowe
4.	Chełm Dolny ujęcie podziemne	Zakład Komunalny Trzcińsko Zdrój	1	2034	socjalno- bytowe
5.	Trzcińsko- Zdrój ujęcie podziemne	Zakład Komunalny Trzcińsko Zdrój	2	97460	socjalno- bytowe
GMINA WIDUCHOWA					
1.	Bolkowice ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	2	328320	bytowo- gospodarcze, p.poż
2.	Czarnówko ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	2	24120	bytowo- gospodarcze

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020

3.	Krzywin ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	2	20520	bytowo- gospodarcze, p.poż
4.	Ognica ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	1	9360	bytowo- gospodarcze
5.	Rynica ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	1	4680	bytowo- gospodarcze, p.poż
6.	Widuchowa ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	2	59040	bytowo- gospodarcze, p.poż
7.	Żelechowo ujęcie podziemne	ZGK w Widuchowej	2	50040	bytowo- gospodarcze

Źródło: Dane z Gmin oraz z Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o. stan na 31.12.2014 r.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	1
1.1.	CEL OPRACOWANIA	1
1.2.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	3
1.3.	METODYKA SPORZĄDZANIA PROGRAMU	5
1.3.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REGULACJI UNIJNYCH	7
1.3.2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW KRAJOWYCH	7
1.3.3.	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	8
1.3.4.	STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO - PERSPEKTYWA DO 2020 ROKU	9
1.3.5.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW REGIONALNYCH I LOKALNYCH	11
1.3.6.	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	12
1.3.7.	PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ	13
2.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	13
3.	CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRYFIŃSKIEGO	19
3.1.	DANE ADMINISTRACYJNE	19
3.2.	UŻYTKOWANIE TERENU	23
3.3.	POTENCJAŁ GOSPODARCZY	24
3.4.	ROLNICTWO	25
3.5.	KOMUNIKACJA	26
3.6.	TURYSTYKA I REKREACJA	28
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI	37
4.1.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	37
4.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY	45
4.3.	HAŁAS DROGOWY	47
4.4.	HAŁAS PRZEMYSŁOWY	52
4.5.	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	53
4.6.	ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD	55
4.6.1.	ZASÓB WÓD PODZIEMNYCH	55
4.6.2.	ZASÓB WÓD POWIERZCHNIOWYCH	56
4.7.	JAKOŚĆ WÓD	61
4.8.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	62
4.8.1.	ZAOPATRZENIE W WODĘ	62
4.8.2.	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	64
4.9.	ZASOBY GEOLOGICZNE	68
4.10.	GLEBY	71
4.11.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	73
4.12.	ZASOBY PRZYRODNICZE	77
4.13.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	84
4.14.	EDUKACJA I ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW	88
5.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	90
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I WSKAŹNIKI	113
7.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	123
8.	SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL	125

Wykaz skrótów:

POŚ - Program Ochrony Środowiska
UE - Unia Europejska
Dz.U. - Dziennik Ustaw
GUS - Główny Urząd Statystyczny
PPIS - Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
EAP - European Action plan
SWOT - Strengths Weaknesses Opportunities Threats (analiza)
GUS - Główny Urząd Statystyczny
Mg - megagramy
V/m - volt na metr
GHz - gigaherc
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
FIFART - Festiwal Intymnych Form Artystycznych
LDWN, LN, LAeqD, LAeqN - wskaźniki hałasu
PIG - Państwowy Instytut Geologiczny
PIB - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP - jednolite części wód powierzchniowych
ZGDO - Związek Gmin Dolnej Odry
RIPOK - Regionalne Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
WORP - Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego
m.p.z.p. - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PUK Sp. z o. o. - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ZMiGDP - Związek Miast i Gmin Doliny Parsęty
PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
ZZMiUW - Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
ODR - Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
PSP - Państwowa Straż Pożarna
WSP - Wojewódzka Straż Pożarna
KW Policji - Komenda Wojewódzka Policji
WITD - Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego
ZGK - Zakład Gospodarki Komunalnej
PUWiS - Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych

ZAŁĄCZNIK NR 1

Do Uchwały Nr XIX/127/2016

Rady Powiatu w Gryfinie

z dnia 30 czerwca 2016 r.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2016-2020**

Czerwiec 2016 r.

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2016-2020**

ZLECENIODAWCA: **Starostwo Powiatowe w Gryfinie
ul. Sprzymierzonych 4
74-100 Gryfino**

WYKONAWCA: **mgr inż. Anna Sobczyńska**

Czerwiec 2016 r.

1. Wstęp

Prognozę Oddziaływania na Środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 w skrócie (POŚ) przeprowadza się w celu oceny potencjalnych skutków wpływu na środowisko wdrażanych celów i zadań zapisanych w POŚ. Zgodnie z art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. z 2016 r. poz. 353), Starosta Powiatu Gryfińskiego uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Sporządzona Prognoza wypełnia zapisy art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 wyżej cytowanej ustawy .

2. Podstawa prawna oraz cel i zakres opracowania.

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 jest art. 46 i art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353), które nakładają na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów oraz w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów, obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji celów i zadań zapisanych w POŚ.

Zakres niniejszej Prognozy wynika z art. 51 cytowanej wyżej ustawy oraz uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji, jakie powinny być zawarte w Prognozie, dokonanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w piśmie z dnia 24 lipca 2015 r., znak: WOPN-OŚ.411.102.2015.MP i Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie w piśmie z dnia 30 lipca 2015 r. znak: NZNS.7040.1.32.2015 WS-N.NZ-4001-713/10. Zgodnie z powyższym Prognoza Oddziaływania na Środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

– różnorodność biologiczną,

– ludzi,

– zwierzęta,

– rośliny,

– wodę,

– powietrze,

– powierzchnię ziemi,

– krajobraz,

– klimat,

– zasoby naturalne,

– zabytki,

– dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) Przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i na warunki życia i na zdrowie ludzi, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu a także cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod

dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Celem niniejszej „Prognozy” jest ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów POŚ.

3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami .

3.1. Główne cele projektowanego dokumentu

Zgodnie art. 14 oraz art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 672). W szczególności program uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383).

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez powiat gryfiński polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody.

Do najważniejszych celów i zadań w poszczególnych obszarach interwencji działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego i ochrony środowiska wyznaczonych dla Powiatu Gryfińskiego należą:

- osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza,
- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego,
- zmniejszenie oddziaływania hałasu,
- ochrona przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego,
- racjonalizacja korzystania z wód,
- poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami,
- realizacja Gminnych Programów usuwania azbestu,
- budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- edukacja przyrodnicza,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii,

- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu gryfińskiego.

3.1.1. Obszar interwencji: Powietrze atmosferyczne

- **3.1.1.1. Cel: Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Modernizacja, budowa, przebudowa ciągów komunikacyjnych położonych na terenie powiatu gryfińskiego.
2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego.
3. Opracowanie i wdrożenie planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy powiatu gryfińskiego.

- **3.1.1.2. Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

3.1.2. Obszar interwencji: Klimat akustyczny

- **3.1.2.1. Cel: Zmniejszenie oddziaływania hałasu**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż uciążliwych ciągów komunikacyjnych położonych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej.
2. Ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych poprzez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

3.1.3. Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne

- **3.1.3.1. Cel: Ochrona przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Monitoring obecnych i nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

3.1.4. Obszar interwencji: Zasoby i jakość wód

- **3.1.4.1. Cel: Racjonalizacja korzystania z wód**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie zużycia wody do celów socjalno- bytowych i produkcyjnych.

3.1.5. Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

- **3.1.5.1. Cel: Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie gmin powiatu gryfińskiego.

- **3.1.5.2. Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Budowa nowych odcinków, modernizacja i konserwacja istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu gryfińskiego.
2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.

3.1.6. Obszar interwencji: Gleby

- **3.1.6.1. Cel: Rekultywacja terenów zdegradowanych**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych.
2. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu Gryfińskiego.

3.1.7. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- **3.1.7.1. Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych w tym zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów i przekazanie ich do ponownego wykorzystania.

- **3.1.7.2. Cel: Realizacja Gminnych Programów usuwania azbestu**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu powiatu gryfińskiego.

- **3.1.7.3. Cel: Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów na terenie powiatu gryfińskiego.

3.1.8. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

- **3.1.8.1. Cel: Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Ustanawianie nowych form ochrony przyrody takich jak: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo krajobrazowe, użytki ekologiczne, pomniki przyrody.
2. Opracowanie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną prawną.

• **3.1.8.2. Cel: Edukacja przyrodnicza**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Organizacja akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody na terenie powiatu gryfińskiego.

3.1.9. Obszar interwencji: Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

- **3.1.9.1. Cel: Zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Pełna gotowość oraz dobry stan techniczny wszystkich elementów systemu zapobiegawczo- interwencyjno- ratunkowego oraz sprawny system powiadamiania ludności.

3.1.10. Obszar interwencji: Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

- **3.1.10.1. Cel: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu gryfińskiego.**

Zadania wyznaczone do 2020 roku:

1. Aktywna edukacja ekologiczna całego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zielonej infrastruktury.

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

Przy sporządzaniu „Prognozy” oddziaływania na środowisko przeanalizowano dokumenty spójne z Programem Ochrony Środowiska tj;

- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej.

Uwzględniono także informacje zawarte w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2008-2011.

Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego oparto o postanowienia ww. dokumentów oraz o postanowienia wynikające z innych dokumentów planistycznych - opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów. Celem przeprowadzonej analizy jest ocena, czy i w jaki sposób zadania przyjęte do realizacji mogą oddziaływać na środowisko. W pierwszej części przeprowadzona została analiza, czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w analizowanym dokumencie będą wspierały realizację celów umieszczonych w dokumentach strategicznych odnoszących się do problematyki środowiska i zrównoważonego rozwoju, zarówno na szczeblu międzynarodowym jak i krajowym. Następnie na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska na terenie powiatu zdefiniowano główne problemy w zakresie ochrony środowiska. W drugiej części dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań. Na tym etapie posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska (obszarów interwencji) i zadań realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów (celów), przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- powietrze atmosferyczne,
- klimat akustyczny,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- zasoby i jakość wód,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

Określono czy oddziaływanie to może być negatywne (-), pozytywne (+) czy obojętne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (-/+) wpływ na dany element środowiska. Ze względu na brak szczegółów, co do sposobu realizacji poszczególnych zadań, w „Prognozie” zidentyfikowano tylko kierunki tych oddziaływań. Na podstawie przeprowadzonej analizy sformułowano wnioski końcowe.

5. Powiązania projektu POŚ z innymi dokumentami.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska uchwalany jest w celu realizacji polityki ochrony środowiska. Przy opracowywaniu dokumentu wzięto pod uwagę warunki określone w następujących Dokumentach rządowych:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Program Wodno-Środowiskowy Kraju wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych,
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014 – 2020,
- Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego.

Zakres i forma opracowania, w tym wyznaczone cele i zadania zawarte w „Programie Ochrony Środowiska są również zgodne z dokumentami regionalnymi i lokalnymi, tj.:

- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019,
- Roczna Ocena Jakości Powietrza dla Województwa Zachodniopomorskiego, Raport za lata 2010-2014,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy zachodniopomorskiej,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2008-2011,
- Plan Zarządzania Kryzysowego Powiatu Gryfińskiego 2014,

6. Aktualny stan środowiska na terenie powiatu gryfińskiego.

Powiat gryfiński położony jest na obszarze Równiny Wełtyńskiej, Puszczy Bukowej, Doliny Dolnej Odry i zachodniej część Pojezierza Myśliborskiego. Na terenie powiatu znajdują się: Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa" (w gminie Stare Czarnowo), Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry (polska część, między Odrą Zachodnią a Wschodnią) oraz Cedyński Park Krajobrazowy. Powiat gryfiński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, od zachodu graniczy z Niemcami - Brandenburgią, od północy m. Szczecin i powiatem polickim, od wschodu z powiatami myśliborskim, pyrzyckim i stargardzkim.

W skład powiatu wchodzi sześć gmin miejsko-wiejskich: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcianko-Zdrój oraz trzy gminy wiejskie: Banie, Stare Czarnowo i Widuchowa. Liczba ludności zamieszkującej powiat gryfiński w 2014 roku wynosiła 83 688 mieszkańców. Najwięcej ludności zamieszkuje gminę miejską Gryfino – 32 178 mieszkańców co stanowi 38,45 % ludności powiatu. Najmniejszą gminą pod względem liczebności mieszkańców jest gmina Stare Czarnowo, którą zamieszkuje 3 875 mieszkańców, co stanowi 4,63 % ludności powiatu. Obszar powiatu gryfińskiego zamieszkuje 82,9 tys. osób przy średniej gęstości zaludnienia 44,3 osoby/km², z tego w 6 miastach mieszka 45,8 ogółu mieszkańców. Powiat

Gryfiński pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo – leśnym. W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 51% gruntów, lasy 34%, 3,5% grunty zabudowane, 3,1% wody powierzchni powiatu gryfińskiego. Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak, południe powiatu to zagłębienie sadownicze. Powiat jest dobrze skomunikowany z systemem komunikacji województwa i kraju. Przez teren powiatu przebiega magistrała kolejowa Szczecin – Gryfino - Chojna – Kostrzyn, o długości 70 km. Gospodarka wodno - ściekowa na terenie Powiatu Gryfińskiego jest obecnie tylko częściowo uregulowana. Blisko 98% obszaru gminy jest zwodociągowane, natomiast skanalizowanie wynosi około 60 %. Na obszarze powiatu znajduje się 23 oczyszczalnie ścieków oraz 513 oczyszczalni przydomowych. Zlokalizowanych jest również 165 ujęć wód podziemnych.

6.1. Informacje ogólne

Geomorfologia i geologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym wg Kondrackiego powiat gryfiński leży w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego i podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, makroregionu Pobrzeża Szczecińskiego. W skład makroregionu wchodzi część mezoregionu Doliny Dolnej Odry, a także niewielki skrawek Równiny Wełyńskiej oraz Wzgórz Bukowych.

Dolina Dolnej Odry – długość tej doliny dochodzi do 100 km, a powierzchnia wynosi 738 km². Składa się z następujących fragmentów: Osinów Dolny- Widuchowa, Międzyodrze, Jezioro Dąbie, Roztoka Odrzańska. Teren ten charakteryzuje się małym urozmaiceniem rzeźby terenu, wysokości bezwzględne wahają się tu od 0 do 10 m n.p.m. Dolina wyłożona jest do 25 metrów aluwiami rzecznyymi powstałymi wskutek wylewowej działalności rzeki. Nad złożami piasków i żwirów występuje warstwa torfu o miąższości od 5 do 9 metrów.

Równina Wełyńska – położona jest na prawym brzegu Odry, na południe od puszczy Bukowej. Teren jest lekko falisty, zbudowany z gliny morenowej i zajmuje powierzchnię 969 km². Średnie wzniesienia nie przekraczają 50 m n.p.m. Jest to typowa morena denna o rzeźbie niskofalistej, której krajobraz urozmaicają jeziora.

Wzgórz Bukowe - położone na południowy wschód od Szczecina, na prawym, wschodnim brzegu rzeki Odry - częściowo w granicach administracyjnych miasta (Prawobrzeże), a także przyległych gmin: Gryfino i Stare Czarnowo. Stanowią wysoki wał morenowy z najwyższym punktem, górą Bukowiec o wysokości 149 m n.p.m., różnicami terenu dochodzącymi do 100 m i z licznymi jarami, parowami i dolinami potoków. Wzgórz są pasem starszych moren, przekształconych powierzchniowo kilkanaście tysięcy lat temu przez ostatnie zlodowacenie. W budowie wzgórz dominują struktury glacitektoniczne, (związane

z działalnością tektoniczną lądolodu) w postaci fałdów, łusek i porwaków, złożone z materiałów wodno-lodowcowych, ilów oligoceńskich i margli kredowych.

Na obszarze powiatu gryfińskiego budowę geologiczną tworzą utwory plejstoceny i holoceny. Utwory plejstocenu stanowią materiały związane ze zlodowaczeniem północnopolskim, stadiem głównym fazy pomorskiej. Podstawowymi utworami geologicznymi są tu gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe, piaski, żwiry i głązy moren czołowych, piaski i żwiry oraz mułki kemów i teras kemowych oraz piaski rzeczne teras nadzalewowych.

Klimat

Teren, na którym położony jest powiat gryfiński pod względem klimatycznym, leży na granicy dwóch obszarów. Północna część obszaru różni się od południowej, jest stosunkowo ciepła i sucha. Pokrywa śnieżna trwa 40 - 60 dni, przymrozki trafiają się w ciągu dwóch miesięcy. Średni opad roczny wynosi 450 – 600 mm, a liczba godzin ze słońcem jest stosunkowo duża. Okres wegetacyjny rozpoczyna się na przełomie marca i kwietnia, a kończy się w pierwszej dekadzie listopada i trwa od 217 do 223 dni. Klimat w części południowej gminy ma charakter przejściowy, pomiędzy chłodnym i dość wilgotnym klimatem morskim, a suchym i ciepłym klimatem charakteryzującym dorzecza środkowej Warty i środkowej Wisły. Dni z przymrozkami jest tutaj ponad 100, a opady wynoszą średniorocznie około 550 mm. Czas trwania pokrywy śnieżnej, tak samo jak na północy powiatu, trwa od 40 do 60 dni. Pod względem czasu trwania okresu wegetacji, część południowa nie różni się bardzo od północy regionu. Okres wegetacji zaczyna się z początkiem kwietnia i kończy się z początkiem listopada.

6.2. Powietrze atmosferyczne.

Głównym czynnikiem wpływającym niekorzystnie na stan powietrza atmosferycznego na terenie powiatu gryfińskiego jest niska emisja oraz emisje ze źródeł liniowych. Zarówno przestarzałe indywidualne systemy grzewcze stosowane w budownictwie mieszkaniowym i w obiektach użyteczności publicznej, jak i wtórne pylenie z podłoża spowodowane stale zwiększającym się ruchem komunikacyjnym, stanowią istotne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłem. Ponadto na terenie powiatu zlokalizowane są różne zakłady przemysłowe, które też emitują zanieczyszczenia.

Od 1 stycznia 2005 r. automatyczna stacja pomiarowa zanieczyszczeń powietrza znajdująca się w Widuchowej działająca w ramach systemu pomiarowego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, wykonuje pomiary: dwutlenku siarki (SO₂), tlenku azotu (NO), dwutlenku azotu (NO₂), tlenków azotu (NO_x), ozonu (O₃) oraz pomiary meteorologiczne.

Emisja niska

Podstawowym problemem jest emisja zanieczyszczeń ze spalania węgla kamiennego, głównie z przydomowych kotłowni indywidualnych. Szkodliwość emitorów wyraźnie wzrasta w okresie jesienno-zimowym, kiedy to obserwuje się wyraźny wzrost stężenia pyłów i gazów emisyjnych, jednak ich negatywne oddziaływanie ma charakter w głównej mierze lokalny. Pozytywną tendencją są działania gmin w zakresie przestawienia istniejących kotłowni węglowych na bardziej proekologiczne metody grzewcze.

Emisja komunikacyjna

Na terenie powiatu gryfińskiego źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, drogowych, są:

Drogi krajowe:

- S3: Szczecin- Gorzów Wielkopolski, przebiegająca przez teren gminy Stare Czarnowo,
- nr 26: granica państwa – Krajnik Dolny – Trzcińsko Zdrój - Rów,
- nr 31: Szczecin - Gryfino – Chojna – Mieszkowice - Kostrzyn,

Drogi wojewódzkie:

- nr 119: Radziszewo – Chlebowo – Gardno,
- nr 120: granica państwa – Gryfino – Gardno – Kartno – Stare Czarnowo,
- nr 121: Pniewo – Lubanowo – Banie – Rów,
- nr 122: Krajnik Dolny – Ognica – Krzywín – Baniewice – Banie – Pyrzyce,
- nr 124: granica państwa – Osinów Dolny – Cedynia – Orzechów – Mętno – Chojna – Trzcińsko Zdrój – Rów,
- nr 125: Bielinek – Lubiechów Dolny – Cedynia – Golice – Kłępicz – Moryń – Wierzchlas,
- nr 126: granica państwa – Kostrzynek – Siekierki – Gozdowice – Mieszkowice – Zielin,
- nr 143: Kołbacz – Kobyłanka.

Ponadto istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Łącznie przez teren powiatu gryfińskiego przebiega 1 414 km dróg w tym:

- krajowych – 119 km,
- wojewódzkich – 204 km,
- powiatowych 640 km,
- gminnych – 451 km.

Szczegółowe wyniki jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2013-2014 przedstawia tabela 1. Pomiary były wykonywane na stacji, w Widuchowej (stacja reprezentatywna dla całej strefy zachodniopomorskiej pod kątem ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin):

Tabela 1. Ocena jakości powietrza dla Powiatu Gryfińskiego w latach 2013-2014

Zanieczyszczenie	Kryterium/ dopuszczalne stężenie średnioroczne	Lokalizacja stanowiska pomiarowego	Stężenie Średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		Klasa strefy	
			2013	2014		
Dwutlenek siarki SO_2	ochrona roślin 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Widuchowa Bulwary Rybackie	3	2,35	A	
Dwutlenek azotu NO_2	ochrona zdrowia ludzi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		8	7,7	A	
Tlenki azotu NO_x	ochrona roślin 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		9	9,9	A	
Pył zawieszony PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		24	27,3	C	
Arsen w pyle zawieszonym PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 6 ng/m^3 *		0,7	1,12	A	
Kadm w pyle zawieszonym PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 5 ng/m^3 *		0,2	0,27	A	
Nikiel w pyle zawieszonym PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 20 ng/m^3 *		1,2	1,56	A	
Ołów w pyle zawieszonym PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}$		0,005	0,008	A	
Benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM_{10}	ochrona zdrowia ludzi 1 ng/m^3 *		3	2,24	C	
Zanieczyszczenie	Poziom docelowy**	Lokalizacja stanowiska pomiarowego	Wielkości obliczone		Klasa strefy	
	Poziom celu długoterminowego** *		2013	2014	2013	2014
Ozon O_3 - ochrona zdrowia ludzi	Maksimum dzienne ze stężenie 8-h śr. kr.= 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami poziomu docelowego = 25 (średnia z 3 lat)	Widuchowa Bulwary Rybackie	5 dni* średnia z lat 2011 - 2013	4 dni* średnia z lat 2012 - 2014	A	A

	Maksymalna średnia 8-godz. Ze średnich kroczących w ciągu doby w roku kalendarzowym = 120 ug/m ³		136 ug/m ³	136 ug/m ³	D2	D2
Ozon O₃ – ochrona roślin	Poziom docelowy AOT 40 – 18.000 ug/m ³ ·h (średnia z 5 lub co najmniej 3 kolejnych lat)	Widuchowa Bulwary Rybackie	Dane z 2013 roku:	Dane z 2014 roku:	A	A
	Poziom celu długoterminowego AOT40 – 6.000 ug/m ³ ·h W ocenianym roku-2014/ średnia z 5 lub co najmniej 3 kolejnych lat-2013		AOT 40 – 8930 ug/m ³ ·h**** Średnia z 5 lat 2009 - 2013	AOT 40 – 9092,4 ug/m ³ ·h**** Średnia z 5 lat 2010 - 2014	D2	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2013 i 2014 rok.

* poziom docelowy,

** poziom docelowy wraz z dopuszczalną częstością przekroczeń przez 25 dni w roku kalendarzowym,

*** poziom celu długoterminowego, termin osiągnięcia - 2020 r.

**** AOT 40 oznacza sumę różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w ug/m³ a wartością 80 ug/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 ug/m³. Wartość tę uznaje się za dotrzymaną, jeżeli nie przekracza jej średnia z takich sum obliczona dla okresów wegetacyjnych z pięciu kolejnych lat. W przypadku braku danych pomiarowych z 5 lat dotrzymanie tej wartości sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej 3 kolejnych lat.

Wyniki oceny powietrza ukazują zagrożenie wysokimi stężeniami benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Benzo(a)piren, jest jednym z wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych o najbardziej rakotwórczych właściwościach.

6.3. Hałas

Klimat akustyczny na terenie powiatu gryfińskiego kształtowany jest przede wszystkim przez hałas komunikacyjny (samochodowy, kolejowy) oraz hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego.

Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego w powiecie stanowią drogi krajowe: droga nr 31 przebiegająca przez gminy Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa i Gryfino, droga nr 26

przebiegająca przez gminę Trzcińsko -Zdrój oraz Chojna, droga A6 relacji – Kołbaskowo - Radziszewo i droga S3 przebiegająca przez gminę Gryfino i Banie.

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie w styczniu 2012 roku zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego na drogach krajowych nr 31 i 26, przebiegających przez powiat gryfiński oraz sporządzone mapy akustyczne dla ww. obszarów. Hałas komunikacyjny występuje również w pewnym natężeniu wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych. Stanowi jednak nieco mniejsze zagrożenie. Wynika to, z faktu zdecydowanie mniejszego natężenia ruchu pojazdów, tym samym zasięg oddziaływania akustycznego tych ciągów komunikacyjnych jest stosunkowo mniejszy. Przez teren powiatu przebiega również magistralna linia kolejowa nr 273 relacji Szczecin – Wrocław. Z uwagi na charakter linii nr 273, można stwierdzić, że natężenie ruchu pociągów na tej trasie jest umiarkowane i łączni ilość przejazdów w ciągu doby wynosi około 35.

Hałas przemysłowy

Następujący rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już funkcjonujących. Działające zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wymagających ochrony przed hałasem są często źródłem uciążliwości akustycznej dla otoczenia. Oddziaływanie akustyczne zakładów przemysłowych ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. W przypadku zakładów zlokalizowanych w otoczeniu terenów przemysłowych, aktywizacji gospodarczej, terenów rolnych, lasów rozporządzenie nie przewiduje dopuszczalnych poziomów dźwięku. Natomiast, gdy zakład sąsiaduje z obszarami zabudowy mieszkaniowej, terenami oświaty, służby zdrowia, rekreacyjnymi, zakłady przekraczają obowiązujące wartości dopuszczalne poziomy hałasu. Hałas przemysłowy charakteryzuje się długotrwałością występowania przez zmianowy charakter pracy, a także czasowymi krótkotrwałymi dużymi natężeniami. Źródłem hałasu na terenie powiatu gryfińskiego są przede wszystkim zakłady przemysłowe. Największym zakładem przemysłowym na terenie powiatu jest Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. w Nowym Czarnowie. To jeden z największych emitorów hałasu w powiecie gryfińskim. W gminach Powiatu Gryfińskiego istnieje dość duża ilość zakładów stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska w zakresie emisji hałasu. Szczególnie może to mieć odniesienie do zakładów produkcji przemysłowej i spożywczej.

6.4. Zasoby wodne

6.4.1. Wody powierzchniowe

Pod względem zasobności w wody powierzchniowe powiat gryfiński zaliczany jest do obszarów o dość wysokiej zasobności.

Sieć hydrologiczną powiatu gryfińskiego tworzy rzeka Odra Wschodnia i Zachodnia wraz z jej dopływami tj. rzeką Kurzycą, rzeką Słubią, rzeką Rurzycą, rzeką Tywą, rzeką Płonią. Ocenę jakości wód powierzchniowych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych. Należy uwzględnić również stan elementów hydromorfologicznych. Badania jakości wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego wykonywane są w ramach monitoringu operacyjnego, diagnostycznego i monitoringu terenów chronionych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Rzeki omawianego terenu mają charakter nizinny, cechuje je powolny nurt i małe wartości przepływu wód w jednostce czasu.

Rzeka Odra- stanowi istotny element zagospodarowania terenu i występuje w dwóch układach infrastruktury technicznej, w gospodarce wodnej oraz w systemie transportowym jako element jednej z jego gałęzi. Rzeka Odra powyżej jazu w Widuchowej dzieli się na dwa ramiona: Odrę Wschodnią (do 728,0 km) i Odrę Zachodnią (od 0,0 do 23,1 km). Odra Zachodnia stanowi pierwotne koryto rzeki, natomiast Odra Wschodnia na odcinku od Widuchowej do Gryfina, powstała jako sztucznie wykopany przekop. Obecnie większość wód płynie Odrą Wschodnią, która od przekopu Klucz-Ustowo w 730,5 km zwana jest Regalicą. Obszar pomiędzy Odrą Wschodnią, a Odrą Zachodnią pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów i rozlewisk o łącznej długości ponad 200 km. Ten rozbudowany system hydrologiczny kształtuje w głównej mierze stosunki wodne w okolicy, wpływając zarówno na warunki klimatyczne, jak i przyrodnicze.

Rzeka Tywa- jest prawym dopływem Odry. Jej źródło znajduje się w rejonie wsi Góralice, w gm. Trzcińsko –Zdrój. Całkowita dł. Rzeki to 47,9 km. Przepływa ona przez liczne jeziora, min. przez J. Długie i J. Bańskie.

Rzeka Rurzyca – swój początek bierze około 3 km w kierunku pd-wsch do miejscowości Gogolice. Powyżej Trzcińska- Zdrój przepływa przez J. Klasztorne i Trzygłowskie. W zlewni Rurzycy znajdują się jeziora: Mętno oraz Ostrów. Całkowita długość rzeki wynosi 43,6 km. Jedynym dopływem jest rzeka Kalica, która wpływa do Rurzycy w rejonie Chojny. Większość wód zasilających Rurzycę pochodzi z podmokłych gruntów oraz niewielkich strumieni. Zlewnia rzeki ma charakter rolniczy. Rzeka przepływa w południowej części gminy Widuchowa i uchodzi do rzeki Odry jako jej prawobrzeżny dopływ na południe od miejscowości Ognica.

Rzeka Słubia- wypływa z J. Białęgi. Większość obszaru jej zlewni stanowią tereny zalesione. Na całej swojej długości rzeka nie przyjmuje istotniejszych dopływów. Słubia przepływa przez szereg jezior m.in. J. Morzycko oraz J. Narost.

Rzeka Kurzyca- swój początek ma w postaci sieci, rowów na meliorowanym torfowisku na pd. od m. Białęgi. Około 5 km przed ujściem wpływa do Odry. Całkowita długość rzeki to 22,3 km.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się wiele naturalnych zbiorników wodnych. Powstały one na skutek obecności lodowca i tworzą one malowniczy krajobraz. Czynnikiem kształtującymi misy jezior były żłobienia i akumulacja lodowca, erozja wód lodowcowych i wytapianie się brył martwego lodu. Do największych jezior na terenie powiatu należą: Jezioro Długie, Jezioro Morzycko, Jezioro Ostrów, Jezioro Wełtyń, Jezioro Będgoszcz oraz Jezioro Mętno. Wykaz najważniejszych jezior oraz ich cech morfometrycznych przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2 Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa jeziora	Zlewnia	Powierzchnia[ha]
GMINA BANIE		
J. Długie	Tywa- Odra	343,4
J. Dłużec	Tywa- Odra	85,2
J. Dłużyna	Tywa- Odra	56,3
J. Strzeleckie	Tywa- Odra	16,6
J. Święte	Tywa- Odra	14,1
J. Leśne	Tywa- Odra	26,2
J. Górne	Tywa- Odra	20,3
GMINA CEDYNIA		
J. Orzechów	Rurzyca-Odra	29,4
J. Czachów	Rurzyca-Odra	14,8
J. bez nazwy w Golicach	Odra	10,0
GMINA CHOJNA		
J. Mętno	Rurzyca-Odra	130,4
J. Jeleńskie	Rurzyca-Odra	104,3
J. Narost	Słubia-Odra	107,9
J. Ostrów	Rurzyca-Odra	80,2
J. Leśne	Rurzyca-Odra	27,1
J. Krzywe	Tywa-Odra	14,9
GMINA GRYFINO		
J. Borzymskie	Tywa- Odra	2,6
J. Wełtyń	Wełtyński Strumień	349,53
J. Wirów	Wełtyński Strumień	11,0
J. Zamkowe	Wełtyński Strumień	18,0
J. Gierland	Wełtyński Strumień	15,2
J. Chwarstnica	Wełtyński Strumień	9,0
J. Prusino Duże	Wełtyński Strumień	17,5
J. Sobieradz	Tywa- Odra	8,4
J. Steklno	Tywa- Odra	47,3
J. Trzemeszno	Odra	17,3

GMINA MIESZKOWICE		
J. Mieszkowickie	Kurzyca- Odra	9,1
J. Łysogórki	Słubia-Odra	6,3
GMINA MORYŃ		
J. Morzycko	Słubia-Odra	342,7
J. Bielin	Kurzyca -Odra	27,4
J. Kałuża	Słubia-Odra	11,5
J. Duże-But	Słubia-Odra	11,5
J. Klępicz Duży	Słubia-Odra	9,4
J. Objezierze	Słubia-Odra	18,0
J. Stare Objezierze	Słubia-Odra	10,3
J. Mierno	Rurzyca-Odra	13,2
GMINA STARE CZARNOWO		
J. Binowskie	Płonia- Odra	52,4
J. Kizika	Płonia- Odra	14,8
J. Glinna I	Płonia- Odra	75,6
J. Będgoszcz	Płonia- Odra	264,3
J. Zaborsko	Płonia- Odra	11,1
J. Płonno	Płonia- Odra	9,5
J. Żelewo	Płonia- Odra	68,4
J. Racze	Płonia- Odra	10,0
GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ		
J. Strzeszowskie	Tywa-Odra	127,2
J. Dobropolskie	Myśla- Odra	109,3
J. Trzygłowskie	Rurzyca-Odra	43,6
J. Morskie Oko	Rurzyca-Odra	13,89
J. Białęgi	Słubia -Odra	25,76
J. Piaseczno Duże	Rurzyca-Odra	18,65
J. Głębokie	Rurzyca-Odra	11,05
J. Klasztorne	Rurzyca-Odra	16,3
J. Chełm Dolny	Myśla- Odra	15,92
J. Trzczańskie Małe	Tywa-Odra	25,84
GMINA WIDUCHOWA		
J. Lubicz	Odra	30,7
J. Lipienko	Odra	20,2
J. Kielbicz	Odra	71,6
J. Kłodowskie	Odra	10,9
J. Marzkowo	Odra	11,8
J. Sumy	Odra	11,1
J. Wilczkowo	Odra	9,3

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Ochrona przed powodzią

Z położenia geograficznego, obserwacji zachowań wód w ciekach wodnych i rzeki Odry oraz analizy możliwych zagrożeń wynika, iż na terenie powiatu gryfińskiego głównym zagrożeniem jest zagrożenie powodziowe. Miejscowościami najbardziej zagrożonymi powodzią na terenie powiatu są: Gryfino, Widuchowa, Ognica, Gozdowice. Największe zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Odra. Pozostałe ciek, z uwagi na ich przebieg w terenie, wysokość obwałowań, przepustowość charakterystykę wód nie stanowią zagrożenia dla ludności, zwierząt

i mienia. Mogą tu jednak wystąpić lokalne zalania i podtopienia użytków rolnych po intensywnych opadach atmosferycznych i spływie wód, roztopowych. Nie występują tutaj sztuczne zbiorniki z zaporami zagrażającymi niekontrolowanym przerwaniem i zalaniem terenów zaludnionych.

W ogólnie przyjętych klasyfikacjach powodzi na obszarze powiatu występują powodzie roztopowe, zatorowe, cofkowe, które są spowodowane silnymi wiatrami z kierunku północnego i północno – zachodniego, oraz na skutek obfitych opadów deszczu w dorzeczu rzeki Odry – opadowe. Podczas powodzi zatorowych następuje gwałtowny przyrost stanów wody – powyżej 1 m – w ciągu kilku godzin, co przy wysokich stanach jest zjawiskiem niezwykle groźnym dla urządzeń ochrony przed powodzią. Również szybki wzrost poziomu wody następuje przy tzw. cofce – w ciągu kilku godzin stany wody podnoszą się o 0,5 – 0,6 m. Szczególnie groźnym zjawiskiem dla dolnego odcinka Odry jest nałożenie się spływu wielkiej wody z góry rzeki z cofką. Przy stanach alarmowych woda utrzymuje się w zasadzie w korycie rzeki, wpływa jedynie na niżej położone tereny międzywala. Do systemu przeciwpowodziowego zaliczane są: tereny zalewowe wzdłuż koryta rzeki (poldery i doliny rzeczne) oraz system wałów ochronnych, nadwyreżonych po powodzi w 1997 roku. Stan techniczny wałów ciągle jeszcze wymaga wielu modernizacji, po powodzi 1997 r. wykonano modernizację obwałowań głównie wzdłuż rzeki Odry. Przeprowadzone kontrole jesienne i wiosenne potwierdzają fakt postępującej degradacji tychże urządzeń i ich obniżoną sprawność techniczną.

Właściwy stan techniczny polderów zarówno po stronie polskiej jak i niemieckiej pozwoli na powiększenie przekroju przepływu Odry i ułatwi nieszkodliwe odprowadzanie wezbranych wód powodziowych. Drugim istotnym elementem ochrony przed powodzią są zagrożenia powodzią zatorowymi, które zdarzają się przeważnie na wiosnę.

6.4.2. Wody podziemne

Podstawowe znaczenie dla gospodarki człowieka mają tzw. użytkowe poziomy wodonośne. Występują one głównie w osadach czwartorzędowych, piaszczysto – żwirowych różnej genezy, oraz trzeciorzędowych. Są one zasilane przede wszystkim infiltracyjnie.

W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny (międzyglinowy i podglinowy). Poziomy wodonośne rozdzielone są iłami i mułkami zastoiskowymi o miąższości do ok. 30 m. Poziom gruntowy występuje głównie w obrębie dolin rzecznych. Poziom ten, ze względu na korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest często ujmowany. Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach wodonośnych z nakładem nieprzepuszczalnych iłów lub słabo przepuszczalnych glin morenowych, na głębokości od 60 do 100 m. Poziom ten zasilany jest w drodze przesączenia z nadległych poziomów.

Badania wód podziemnych prowadzone są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitoring diagnostyczny wykonywany jest raz na trzy lata

natomiast monitoring operacyjny prowadzony jest co roku. Badania wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Na terenie powiatu gryfińskiego znajdują się trzy obszary jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Są to obszary zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Ocena jakości wód podziemnych wykonana została w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85).

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 165 ujęć wody podziemnych. Przez korzystanie z zasobów wód podziemnych doprowadza się do ingerencji w środowisko przyrodnicze i powoduje się pewne zmiany dotyczące zmniejszenia pokładów wody, powstawania lejów depresyjnych i obniżenia jakości wód. Wody pobierane na terenie powiatu, pochodzą głównie z zasobów wody podziemnej utworów czwartorzędowych i stosowane są najczęściej do celów bytowo - gospodarczych mieszkańców. W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć tych wód.

6.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę- wodociąg

Zaspokajanie potrzeb przez system wodociągowy – wiąże się ze spełnieniem dwóch norm:

- zachowania wymagań jakościowych wobec wody dostarczanej na różne cele,
- zapewnienia dostarczania wody w oczekiwanej, racjonalnie uzasadnionej potrzebami ilości.

Wody występujące w przyrodzie narażone są na różnorakie zanieczyszczenia, rozumiane jako nadmierne – w stosunku do dopuszczalnych dla danego rodzaju użytkowania wód – stężenia związków mineralnych, organicznych lub bakterii.

Większość wód zanieczyszczonych można przystosować do użycia w drodze procesów uzdatniających (fizyko – chemicznych) w Stacjach Uzdatniania Wody (SUW).

Powiat gryfiński należy do obszaru o wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z ujęć wodociągowych. Sieć wodociągowa na terenie powiatu wykonana jest z rur PCV, stalowych i azbestowo – cementowych, które w przyszłości podlegają wymianie.

Blisko 98% obszaru powiatu jest zwodociągowane. Brak natomiast dostatecznej infrastruktury służącej odprowadzaniu zanieczyszczeń.

Na terenie powiatu znajduje się 165 stacji uzdatniania wody, wykazane one zostały w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

Gospodarka ściekowa- kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Okolo 60% mieszkańców powiatu gryfińskiego objętych jest siecią kanalizacyjną. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 23 oczyszczalnie ścieków oraz 513 oczyszczalni przydomowych. Stan techniczny i eksploatacyjny większości oczyszczalni jest poprawny, jednakże niektóre oczyszczalnie nie zapewniają pełnego usuwania zanieczyszczeń w dniach, w których jest duży dowóz ścieków ze zbiorników bezodpływowych w stosunku do napływających kanalizacją. Z tego powodu celowe jest podjęcie działań zmierzających do modernizacji tych oczyszczalni. Zaniedbanie jakim jest nieodpowiednie prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej, wpływa niekorzystnie na środowisko i zwiększa ryzyko zanieczyszczenia środowiska ściekami bytowymi. W wielu miejscowościach powiatu, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szambach), które okresowo wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni zlokalizowanych w poszczególnych gminach. Obsługą zbiorników bezodpływowych zajmują się z reguły jednostki budżetowe gmin (zakłady komunalne) lub spółki komunalne w których gminy są udziałowcami.

Większość istniejących zbiorników, zlokalizowanych w poszczególnych gminach powiatu jest nieszczelna, a część gospodarstw w ogóle ich nie posiada. Brak urządzeń oczyszczających i gromadzących ścieki powoduje, że są one często bezpośrednio odprowadzane do rowów melioracyjnych, lub kanalizacji deszczowych, zanieczyszczając okoliczne ciek wodne.

W zakresie gospodarki ściekowej na terenie każdej gminy powiatu, powinien być opracowany program gospodarki ściekowej, który sprecyzowałby sposób odprowadzenia ścieków z wszystkich miejscowości w powiecie oraz pokazał by sposób ich finansowania .

6.5. Zasoby przyrody

Obszary chronione i pomniki przyrody

Na terenie powiatu funkcjonują różne formy ochrony przyrody – parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, oraz gatunki chronione:

Parki krajobrazowe

Parki krajobrazowe obejmują obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Na obszarach graniczących z parkiem może być wyznaczona otulina. Na terenie powiatu gryfińskiego występują:

- **Park Krajobrazowy „Dolina Dolnej Odry”** wyznaczony Rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego 4/93 z dnia 1 kwietnia 1993 (Dz. Urz. woj. szczecińskiego nr 4 z dn.

10.04.1993, poz. 50) z późniejszymi zmianami. Rozporządzenie Nr 21/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 23 lipca 2002 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry. Celem ochrony Parku krajobrazowego jest zachowanie kompleksu zbiorowisk wodnych i lądowych związanych z dużą rzeką niziną w jej przyujściowym odcinku. Ochrona wyjątkowego miejsca rozrodu, ważnego pierzowiska oraz zimowiska ptaków.

Posiada on duże walory krajobrazowe oraz urozmaiconą rzeźbę terenu, a także różnorodność flory (ponad 400 gat. naczyniowych) i fauny (występowanie obecnie lub w przeszłości 20 gatunków objętych ochroną gatunkową). Ponadto teren pozbawiony jest zabudowy, sieci dróg i obiektów przemysłowych, stanowi przykład regulacji Odry i posiada na swoim terenie zabytki techniki (mosty, śluzy itp.) i miejsca bitew XX w. To największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogeniczne torfowisko niskie z florą i fauną nie spotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Powierzchnia parku wynosi obecnie 6.009ha. Otulina zajmuje obszar 1.149ha. Zagrożenia dla Parku to między innymi: spadek poziomu wód wewnątrz Międzyodrza; nadmierny dopływ biogenów do wód powierzchniowych; sukcesja prowadząca do zaniku terenów otwartych i związanych z nią gatunków i zbiorowisk; presja obcych drapieżników (jenot, norka amerykańska i szop pracz); falowanie związane z przemieszczaniem się szybkich łodzi motorowych (niszczenie gniazd w strefie brzegowej).

- **Cedyński Park Krajobrazowy** - utworzony został 1 kwietnia 1993 roku, Rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego. Park obejmuje teren o powierzchni 30.850 ha, znajdujący się na obszarze gmin Chojna, Cedynia, Mieszkowice, i Moryń. Otulina Parku, licząca 53.120 ha, oprócz wymienionych już gmin, leży na terenie gmin Widuchowa i Trzcińsko Zdrój.

Cedyński Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnienie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Znajdujące się w granicach parku grunty rolne, leśne i inne nieruchomości pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu. Szata roślinna CPK jest bardzo zróżnicowana i bardzo bogata. Obejmuje 640 gatunków, 352 rodzaje i 92 rodziny. Osiemnaście gatunków objętych jest ochroną prawną. Występuje tu 12 gatunków płazów i 6 gatunków gadów, m.in. traszka grzebieniasta, kumak nizinny, rzekotka, żaba śmieszka, ropucha paskówka, grzebiuszka ziemna, żółw błotny, padalec, jaszczurka zielona i żyworódka, gniewosz plamisty i żmija zygzakowata.

- **Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”**- Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa” utworzony został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie w dniu 4 listopada 1981 roku. To zwarty obszar leśny, położony w większości w powiecie gryfińskim w gminie Stare Czarnowo. Początkowo powierzchnia Parku wynosiła 6700 ha, a powierzchnia otuliny 15683ha. Po przeprowadzonej w 1989 roku korekcie granic,

powierzchnia Parku została powiększona do 9096 ha, zaś powierzchnia otuliny zmniejszona do 11842ha. Różnorodność ekosystemów Szczecińskiego Parku Krajobrazowego sprzyja rozwojowi bogatej fauny i stwarza doskonale warunki życia dla prawie wszystkich grup systematycznych zwierząt.

Wyróżniamy również liczne rezerваты przyrody:

- Rezerwat Przyrody „Bielinek” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 75,55 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyna Źródłiskowa pod Lubiechowem Dolnym” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 1,00 ha,
- Rezerwat Przyrody „Dolina Świergotki” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 11,00 ha,
- Rezerwat Przyrody „Wrzosowiska Cedyńskie im. Inż. Wiesława Czyżewskiego” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 72,0191 ha,
- Rezerwat Przyrody „Dąbrowa Krzymowska” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 30,86 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyny Ostrowskie” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 9,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Słoneczne Wzgórza” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 49,81 ha,
- Rezerwat Przyrody „Jeziora Siegniewskie” położony w gm. Mieszkowice, zajmuje powierzchnię 23,08 ha,
- Rezerwat Przyrody „Bukowe Zdroje im. prof. dr hab. Tadeusza Dominika” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 220,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „Buczynowe Wąwozy im. prof. Floriana Celińskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 56,38 ha,
- Rezerwat Przyrody „Źródłiskowa Buczyna im. Jerzego Jackowskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 155,33 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Kołowskie Parowy im. Józefa Lewandowskiego ” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 24,01 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Trawiasta Buczyna im. Profesora Stefana Kownasa” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 78,52 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Osetno” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 111,59 ha,

Pomniki przyrody

Zgodnie z art. 40 Ustawy z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 j.t.). pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub

krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych. Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Pomniki przyrody

Rodzaj	Ilość (szt., ha)	Położenie- Gmina
Dąb szypułkowy	4	Gmina Banie
Lipa drobnolistna	2	Gmina Banie
Sosna pospolita z bluszczem pospolitym	9	Gmina Banie
Cieplolubna Wydma	0,1629	Gmina Cedynia
Cis pospolity	2	Gmina Chojna
Dąb bezszypułkowy	2	Gmina Chojna
Dąb szypułkowy	6	Gmina Chojna
Jałowiec pospolity	1	Gmina Chojna
Wiąz szypułkowy	4	Gmina Chojna
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Chojna
Platan klonolistny	1	Gmina Chojna
Świerk porośnięty bluszczem	1	Gmina Gryfino
Krzywy las sosnowy	0,5	Gmina Gryfino
Cis pospolity	1	Gmina Mieszkowice
Dąb bezszypułkowy	8	Gmina Mieszkowice
Dąb szypułkowy	14	Gmina Mieszkowice
Żywotnik zachodni	1	Gmina Mieszkowice
Lipa drobnolistna	2	Gmina Mieszkowice
Platan kloniasty	1	Gmina Mieszkowice
Pojedyncze drzewa	52	Gmina Moryń
Zgrupowanie zadrzewień	43	Gmina Moryń
Buk zwyczajny	70	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	60	Gmina Stare Czarnowo
Lipa holenderska	1	Gmina Stare Czarnowo
Żywotnik	11	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja zielona	1	Gmina Stare Czarnowo
Jesion wyniosły	2	Gmina Stare Czarnowo
Olsze czarne	2	Gmina Stare Czarnowo
Dąb bezszypułkowy	3	Gmina Stare Czarnowo
Lipa drobnolistna	2	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja	1	Gmina Stare Czarnowo
Cis pospolity	2	Gmina Stare Czarnowo
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Stare Czarnowo
Wiąz szypułkowy	1	Gmina Stare Czarnowo
Głazy	1	Gmina Stare Czarnowo
Granity	4	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	12	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Wiąz szypułkowy	2	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Buk	12	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Jesion wyniosły	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Głaz	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Lipa szerokolistna	1	Gmina Widuchowa

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

Kasztanowiec biały	1	Gmina Widuchowa
Platan kloniasty	1	Gmina Widuchowa
Sosna wejmutka	1	Gmina Widuchowa
Cis pospolity	4	Gmina Widuchowa

Źródło: Dane z Gmin

Użytki ekologiczne:

- Użytek Ekologiczny „ Ostnice nad Kruszarnią” położony w gm. Cedynia,
- Użytek Ekologiczny „ Ostnice nad Rudnicą” położony w gm. Cedynia ,
- Użytek Ekologiczny „Skarpy w Zatonii” położony w gm. Chojna ,
- Użytek Ekologiczny „Torfowisko Godków ” położony w gm. Chojna,
- Użytek Ekologiczny „Gozdowicki Mszar II ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „Gozdowicki Mszar ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „Murawa Ostnicowa ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „Błęszyńska Wydma ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „ Murawa Błęszyńska ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „ Brochucin ” położony w gm. Mieszkowice,
- Użytek Ekologiczny „Łabędzin I, Łabędzin II ” położony w gm. Moryń,
- Użytek Ekologiczny „Kostrzyneckie Rozlewisko” położony w gminie Cedynia,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Źródlika koło Cedyni” gm. Cedynia,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Radostów” gm. Cedynia,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Czarna Woda” gm. Chojna,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Jezioro Jeleńskie” gm. Chojna,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Łęgi nad Jelenim Potokiem” gm. Chojna,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Wełtyń” gm. Gryfino,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Morzycko” gm. Moryń ,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Słubi” gm. Moryń,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Słubi” gm. Mieszkowice,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Rurzyca” gm. Trzcieńsko Zdrój ,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Wełniankowy Mszar” gm. Trzcieńsko Zdrój,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Jezioro Białęgi” gm. Trzcieńsko Zdrój,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Morskie Oko” gm. Trzcieńsko Zdrój,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Łęgi nad Jelenim Potokiem” gm. Trzcieńsko Zdrój ,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Czarnołęka” gm. Trzcieńsko Zdrój,

Ochroną gatunkową na terenie powiatu gryfińskiego, zostały objęte następujące gatunki:

• **zwierząt**

- Bielik,
- Bocian Czarny,
- Kania Czarna,

- Kania Ruda,
- Orlik Krzykliwy,
- Rybołów,
- Żółw Błotny,
- Jaszczurka Zwinka,
- Zaskroniec Zwyczajny,
- Żaba Moczarowa,
- Ropucha Szara,
- Jeż Zachodni,
- Zając Szarak,
  - **roślin**
- Cis Pospolity,
- Gółka Długoostrogowa,
- Paprotka Zwyczajna,
- Zawilec Wielkokwiatowy.

NATURA 2000

Zgodnie z art. 25 ustawy z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013r. poz. 627 j. t.) obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody. Podstawą funkcjonowania programu są dwie unijne dyrektywy tzw.: dyrektywa ptasia i dyrektywa siedliskowa:

- **Dyrektywa Ptasia** (*Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa*) - określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem,
- **Dyrektywa Siedliskowa** (*Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*) - ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

W myśl wyżej wymienionych przepisów prawa każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom, wymienionym w załącznikach dyrektywy siedliskowej i ptasiej, warunki sprzyjające ochronie, lub zadbać o odtworzenie ich dobrego stanu m.in. poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te siedliska i gatunki występują. Dyrektywy wyznaczają dwa typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Obszar gminy leży w zasięgu:

1) obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” (kod obszaru PLB320003), Jego powierzchnia wynosi 60 207,1 ha. Obejmuje dolinę Odry pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim (dł. 150 km) wraz z Jeziorem Dąbie.

2) specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Odra” (kod obszaru PLH320037), Celem ochrony jest zachowanie siedlisk ptaków ważnych dla ich rozrodu, gniazdowania i migracji. Dolina Odry (z dwoma głównymi kanałami: Wschodnią Odram i Zachodnią Odram), rozciągająca się na przestrzeni ok. 90 km.

Ochrona obszaru w ramach sieci NATURA 2000 nie wyklucza jego gospodarczego wykorzystania. Jednakże każdy plan lub przedsięwzięcie, które może w istotny sposób oddziaływać na obiekt wchodzący w skład sieci, musi podlegać ocenie oddziaływania jego skutków na ochronę obiektu. Zgoda na działania szkodzące obiektowi może być wyrażona wyłącznie w określonych przypadkach i pod warunkiem zrekompensowania szkód w innym miejscu (w celu zapewnienia spójności sieci).

Ochrona i tworzenie nowych obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu, będzie skutkować poprawą bioróżnorodności i ochroną terenów najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym. Kształtowanie zwartych terenów zielonych wpływa na tworzenie korytarzy i węzłów ekologicznych.

6.6. Gleby

Na terenie powiatu gryfińskiego pokrywa glebowa składa się z dwóch grup glebowych: gleby nieprzekształcone- gleby brunatne wylugowane, zaliczane do kompleksu pszennego wadliwego, murszowo- torfowe wytworzone z torfów niskich oraz gleby murszowo- mineralne stałe lub okresowo podmokłe. Gleby przekształcone występują w rejonie jednostek osadniczych oraz pod terenami komunikacyjnymi.

Większość gleb na analizowanym terenie jest w naturalny sposób wrażliwa na czynniki zakwaszające, dlatego też główną formą degradacji gleb jest ich zakwaszenie. Gleby kwaśne i bardzo kwaśne występują w rejonie gmin Stare Czarnowo i Trzcińsko Zdrój.

6.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska- poważne awarie

Awarie infrastruktury technicznej i przemysłowej, jak również katastrofy wywołane przez siły natury, mogą stanowić bezpośrednie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla jakości środowiska przyrodniczego, powodując tym samym konieczność podejmowania szeregu różnorodnych działań mających na celu zapewnienie lokalnym społecznościom bezpieczeństwa. Z punktu widzenia ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska znacznie korzystniejszym rozwiązaniem jest zapobieganie wystąpieniu poważnej awarii i/lub zagrożenia naturalnego niż minimalizowanie ich skutków. Niemniej jednak prewencja wiąże się również z przewidywaniem skali i skutków potencjalnych zagrożeń oraz metod ich zwalczania.

Z informacji zawartych w treści „Planu zarządzania kryzysowego powiatu gryfińskiego 2014” wynika, że na terenie charakteryzowanej jednostki administracyjnej mogą wystąpić zarówno zdarzenia spowodowane działalnością człowieka, w tym określane mianem poważnej awarii (w rozumieniu tego terminu zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (jednolity tekst Dz. U. z 2016 r., poz. 672), jak również - wskutek działania sił natury – mogą mieć miejsce sytuacje określane jako zagrożenia naturalne. Prawdopodobne jest również wystąpienie zagrożeń wywołanych w następstwie kumulacji i współoddziaływania wyżej wymienionych czynników. Zagrożeniami o najwyższym stopniu ryzyka dla terenu powiatu gryfińskiego są:

- powódzie,
- ekstremalne warunki pogodowe,
- zagrożenia w ruchu drogowym,
- naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie powiatu gryfińskiego występuje szlak kolejowy relacji Szczecin- Gryfino- Mieszkowice- Kostrzyn i może być on oraz miejscowości położone przy nim, narażony na katastrofę kolejową, z uwagi na nasilony ruch pociągów. Obecnie trwa modernizacja linii kolejowej nr 273 (Szczecin- Kostrzyn), po jej zakończeniu zwiększy się ruch i prędkość pociągów.

Zagrożenie awarią drogową dotyczy głównie drogi krajowej nr 31 relacji Szczecin- Kostrzyn i drogi ekspresowej S3 relacji Szczecin- Gorzów Wlkp. Dla terenu powiatu gryfińskiego zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego dla rzeki Odry i części rzeki Tywy. Natomiast dla rzeki Słubi, Rurzyca i części Tywy obowiązuje studium ochrony przeciwpowodziowej.

Według danych opublikowanych w Rejestrze zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awariach, przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2010 – 2013 na obszarze powiatu gryfińskiego odnotowano następujące zdarzenia:

- **w 2010 r.** - miejscowość Nowe Czarnowo- wybuch pyłu węglowego- Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- **w 2011 r.** nie odnotowano zdarzeń,
- **w 2012 r.** – Nowe Czarnowo- wyciek oleju turbinowego do kanału ciepłego elektrowni
- **w 2013 r.** – Radziszewo- zanieczyszczenie rowu melioracyjnego substancjami ropopochodnymi Weltyń- gm. Gryfino – pożar w zakładzie produkcji styropianu.

7. Problemy ochrony środowiska na terenie powiatu gryfińskiego istotne z punktu widzenia projektu POŚ.

Degradacja naturalna i chemiczna gleb

Degradacja naturalna gleb na terenie powiatu gryfińskiego wystąpiła w związku z polodowcowym ukształtowaniem terenu. Zjawiska erozji gleb obserwuje się na bardziej nachylonych terenach. Na obniżenie wartości bonitacyjnych gleb narażone są również użytkowane rolniczo tereny zalewowe Odry, głównie Międzyodrza. W czasie występowania wód z brzegów rzeki dochodzi do podmakania tych terenów, a powolny spływ wody doliną rzeki powoduje wypłukiwanie cennych składników gleb. Na terenie powiatu, w strukturze użytkowania dominują przede wszystkim użytki rolne, zajmują one przeszło 51 % całkowitej powierzchni powiatu, lasy 34 %. Gleby na terenie powiatu zaliczane są do słabo i umiarkowanie zdegradowanych na skutek erozji wodnej oraz umiarkowanie na skutek erozji wąwozowej. Gęstość wąwozów oceniana jest na 0,1 do 0,5 km/km², natomiast zagrożenie erozją wietrzną jest średnie i silne. W celu przeciwdziałania degradacji konieczne jest uwzględnienie stopniowej zmiany struktury użytkowania gleb. Na terenie powiatu (na glebach bardzo słabych), powinna ona postępować w kierunku ograniczania pól uprawnych na rzecz lasów i użytków zielonych oraz zadrzewień śródpolnych, które najlepiej chronią glebę. Natomiast degradacja chemiczna gleb w tym nadmierna kwasowość powodowana jest najczęściej przez naturalne czynniki klimatyczno – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy.

Na terenie powiatu gryfińskiego pod względem odczynu gleb, przeważają gleby o odczynie lekko kwaśnym i obojętnym. Jednak prawie na 1/4 gruntów ornych stwierdzić można nadmierną kwasowość, a na 1/5 potrzebne jest wapnowanie. Do istotnego aspektu degradacji gleb należy wzrost chemizacji gleb przez rolnictwo, a także zmniejszanie się powierzchni ogólnej gleb w wyniku przeznaczania jej pod cele nierolnicze.

Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych

Wody podziemne, w porównaniu z wodami powierzchniowymi, ulegają przeobrażeniom antropogenicznym w niewielkim stopniu. Do głównych czynników wpływających na pogorszenie stanu wód podziemnych należy eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery. Związana jest ona z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej. Spływające związki azotu (amonowego, azotynowego) przenikają zwłaszcza do płycej położonych zasobów wód podziemnych powodując ich degradację. Przez korzystanie z zasobów wód podziemnych doprowadza się do ingerencji w środowisko przyrodnicze i powoduje się pewne zmiany dotyczące zmniejszenia pokładów wody, powstawania lejów depresyjnych i obniżenia jakości wód. Wody pobierane na terenie powiatu gryfińskiego, pochodzą głównie z utworów

czwartorzędowych i stosowane są przeważnie do celów bytowo - gospodarczych mieszkańców. Sieć wód powierzchniowych na terenie powiatu jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Główne stosunki wodne wyznacza rzeka Odra tworząca zlewnię I rzędu wraz z rzeką Rurzycą (rzeka II rzędu). Rzeki te mają charakter nizinny, cechuje je powolny nurt i małe wartości przepływu wód w jednostce czasu. Poważnym źródłem zanieczyszczeń wód jest uprawa roli i hodowla zwierząt. Stosowane w rolnictwie nawozy sztuczne i pestycydy, w znacznej części splukiwane są z wodami opadowymi do cieków wodnych, powodując ich zanieczyszczenie. Nawozy płynne z hodowli zwierząt – gnojowica, trafiająca na pola bez żadnego przetworzenia, również przyczynia się do skażenia wód oraz gleb. Ponadto nieuregulowana gospodarka ściekowa (brak kanalizacji, brak zbiorników bezodpływowych, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe) powoduje także zanieczyszczenia wód. Z tego względu istniejący zły stan czystości cieków wodnych na obszarze powiatu wymaga podjęcia zdecydowanych działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Wymaga to inwestycji przede wszystkim w rozbudowę kanalizacji sanitarnej.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem polega na zapobieganiu przekraczania dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu i ograniczaniu ilości lub eliminowaniu wprowadzania do powietrza tych substancji. Biorąc pod uwagę ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin, powiat gryfiński zalicza się do strefy zachodniopomorskiej, posiadającej kod PL.3203. Wyniki oceny według kryterium odniesionych dla ochrony zdrowia i ochrony roślin za rok 2014 prezentują tabele 4 i 5.

Tabela 4 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia:

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa Zachodnio-pomorska	A	A	A	A	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2014r

Tabela 5 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin:

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	D2

(dc)- poziom docelowy, (dt)- poziom celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2014 rok.

W 2014 r. na terenie strefy zachodniopomorskiej, na trzech stanowiskach pomiarowych (dwóch w Szczecinku i jednym w Myśliborzu), odnotowano przekroczenia standardu jakości powietrza przez stężenie 24- godzinne pyłu PM₁₀. Najwyższe wartości stężeń pyłu zarejestrowano w okresach grzewczych. W okresie letnim nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. W związku z czym jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącego z indywidualnego ogrzewania mieszkań. W tym samym roku odnotowano również przekroczenie stężenia benzo(a)piranu na stanowiskach pomiarowych w Szczecinku, Widuchowej i Myśliborzu, który stanowi istotny czynnik zagrażający jakości powietrza w skali ogólnokrajowej, a którego wysokie stężenia uwarunkowane są sezonowym ogrzewaniem mieszkań.

Z uwagi na powyższe, aby zmniejszyć zjawisko niskiej emisji należy podjąć działania zmierzające do rozbudowy zintegrowanego systemu ciepłowniczego oraz stosowania ekologicznych nośników energii, a także zwiększyć pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Zasoby przyrodnicze

Teren powiatu gryfińskiego charakteryzuje się dużymi i cennymi zasobami przyrodniczymi. W celu ich ochrony ustanowione zostały następujące obszary chronione znajdujące się na terenie powiatu:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - **Dolina Dolnej Odry(OSO)**,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000- **Dolna Odra (SOO)**,
- Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry,
- Cedyński Park Krajobrazowy,
- Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”,
- Rezerваты przyrody,
- Pomniki przyrody,
- Użytki ekologiczne,
- Ochrona gatunkowa.

Zagrożeniem dla tych obszarów jest nadmierna zabudowa terenów przyległych oraz budowa zakładów produkcyjnych mogących destrukcyjnie wpływać na stan siedlisk fauny i flory, chronionej na tych obszarach.

Hałas

Na terenie powiatu gryfińskiego natężenie hałasu w ostatnich latach znacznie wzrasta jest to spowodowane rozwojem komunikacji drogowej. Pozostałymi źródłami hałasu w powiecie są: przemysł, transport kolejowy, imprezy masowe. Najbardziej narażonym obszarem na powyższe źródła hałasu jest miasto Gryfino, głównie ze względu na natężenie ruchu drogowego i istniejące zakłady przemysłowe. Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom sportu, rekreacji i rozrywki. Negatywnie odbierany jest również tzw. hałas osiedlowy. Na terenie powiatu z tego typu hałasem mamy do czynienia na terenach zwartej zabudowy w większych miejscowościach powiatu.

Gospodarka odpadami

Postępowanie z odpadami wytworzonymi i zagospodarowanymi na terenie powiatu gryfińskiego ulega systematycznej poprawie przez dążenie do zapobiegania i minimalizacji ilości i rodzajów powstających odpadów, przygotowania ich do ponownego użycia, oraz poddania ich procesom recyklingu i odzysku w celu wykorzystania ich właściwości materiałowych i energetycznych, a w ostateczności przekazania odpadów na składowiska odpadów. Pewne obszary gospodarki odpadami nadal wymagają dalszego doskonalenia m.in. działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych, kierowanych na składowiska oraz rozwijaniem selektywnej zbiórki odpadów w zakresie wydzielenia ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i docelowo stworzenie, na bazie nowych przepisów, z zakresu gospodarki odpadami, szczelnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami. Źródłem powstawania odpadów na terenie powiatu gryfińskiego jest sektor komunalny oraz sektor gospodarczy.

Zagrożeniem dla środowiska są liczne „dzikie wysypiska odpadów”, które powstają w różnych częściach powiatu, a wynikające z braku respektowania przez niektórych mieszkańców przepisów związanych z gospodarowaniem odpadami.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie powiatu znajdują rozwiązanie w ramach priorytetów zaproponowanych w projekcie POŚ. Realizacja zadań ujętych w „Programie” prowadzić będzie do poprawy stanu środowiska i zapobiegać będzie pogłębianiu się tych problemów.

8. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ.

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w POŚ. Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli nr 6, możliwych pozytywnych, negatywnych lub brak wpływu oddziaływań tych zadań. Dlatego też przyjęto, tak jak wskazano w opisie metodologii opracowania, że w „Prognozie” zostaną jedynie zidentyfikowane typy/rodzaje skutków środowiskowych oraz oceniony zostanie ich wpływ na poszczególne elementy środowiska, z uwzględnieniem także wpływu na populację i zdrowie ludzi oraz dziedzictwo kulturowe w tym zabytki. Stopień i zakres oddziaływania wskazany w tabeli zależy przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, w odniesieniu do zadań zaplanowanych w POŚ, przy braku informacji o sposobie realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych, przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska np. drogi. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Tabela Nr 6. Ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ (typ oddziaływania uwzględniono dla etapu działalności)

Cele	Zadania określone dla poszczególnych celów	Elementy środowiska								
		różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze	Gleby-pow. ziemi	krajobraz	zabytki
Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Modernizacja, budowa, przebudowa ciągów komunikacyjnych położonych na terenie powiatu gryfińskiego	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie powiatu gryfińskiego	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+
	Opracowanie i wdrożenie planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy powiatu gryfińskiego	0	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+
Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego	Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem	-	+/-	-	+/-	0	+	+/-	-	+

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

	odnawialnych źródeł energii									
Zmniejszenie oddziaływania hałasu	Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż uciążliwych ciągów komunikacyjnych położonych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej	0	+	+	0	0	0	0	0	0
	Ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych poprzez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	0	+	+	0	0	0	0	0	0
Ochrona przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego	Monitoring obecnych i nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	0	+	+	0	0	0	0	0	0

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

Racjonalizacja korzystania z wód	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie zużycia wody do celów socjalno- bytowych i produkcyjnych	0	+	+	+	+	0	0	0	0
Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie gmin powiatu gryfińskiego	+	+	+	+	+	+	+/-	0	0
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa nowych odcinków, modernizacja i konserwacja istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu gryfińskiego	+	+	+	+	+	+	+/-	0	0
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych	+	+	+	+	+	+	+/-	0	0
Rekultywacja terenów zdegradowanych	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	+	0	0	0	0	0	+	+	0

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

	Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu Gryfińskiego	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami	Zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych w tym zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów i przekazanie ich do ponownego wykorzystania	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Realizacja Gminnych Programów usuwania azbestu	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu powiatu gryfińskiego	0	+	+/-	+/-	+	+	+/-	+	+
Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów na terenie powiatu gryfińskiego	0	+	0	0	0	0	0	0	+
Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody takich jak: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo	+	+	+	+	+	+	+	+	0

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

	krajobrazowe, użytki ekologiczne, pomniki przyrody									
	Opracowanie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną prawną	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Edukacja przyrodnicza	Organizacja akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody na terenie powiatu gryfińskiego	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii	Pełna gotowość oraz dobry stan techniczny wszystkich elementów systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego oraz sprawny system powiadamiania ludności	0	+	+	+	+	+	+	0	0
Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu gryfińskiego	Aktywna edukacja ekologiczna całego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zielonej infrastruktury	0	+	+	+	+	+	+	0	+

+ wpływ pozytywny , - wpływ negatywny, 0 brak wpływu lub brak wpływu w stosunku do stanu obecnego

Ujemne oddziaływanie na środowisko wystąpi głównie na etapie budowy różnych przedsięwzięć i dotyczyć będzie każdego z elementu środowiska, zależnie od realizowanego przedsięwzięcia. Natomiast budowa infrastruktury drogowej bądź kanalizacji sanitarnej, czy też przydomowych oczyszczalni ścieków, skutkowałą będzie trwałą zmianą rzeźby terenu, co uznać można za oddziaływanie bezpośrednie, stałe, niezwiązane wyłącznie z etapem budowy. Realizacja ustaleń „Programu” będzie miała niewątpliwie korzystne oddziaływanie na ludzi, z wyjątkiem etapu budowy, jako generującego różne uciążliwości jak nadmierną emisję hałasu, przekształcenie powierzchni gruntu itp. Jest to jednak oddziaływanie krótkotrwałe i odwracalne.

Z uwagi na znajdujące się na terenie powiatu obszary chronione, które utworzone zostały dla ochrony ptaków, wszystkie prace w wyniku których występuje emisją nadmiernego hałasu muszą być wykonywane jedynie poza okresem lęgowym ptaków.

W POŚ planuje się budowę nowych dróg, ale także modernizację i przebudowę istniejących. Modernizacja i przebudowa dróg w powiecie jest konieczna, nie tylko z uwagi na pogorszenie warunków komunikacyjnych, co skutkuje ograniczeniem rozwoju gospodarczego powiatu, ale także z uwagi na ochronę środowiska i poprawę warunków życia mieszkańców. Drogi wąskie, o nierównej, uszkodzonej nawierzchni, utrudniają równomierną jazdę i powodują (poza pyleniem) ponadnormatywną emisję hałasu. Modernizacja dróg krajowych, powiatowych i gminnych nie przyczyni się do istotnego wzrostu natężenia ruchu samochodowego, w stosunku do istniejącego obecnie, spowoduje natomiast upłynnienie tego ruchu, co łączy się z zmniejszeniem stężenia emitowanych spalin i znacznym obniżeniem natężenia hałasu.

Biorąc pod uwagę ochronę klimatu akustycznego, z uwagi na przebieg dróg (zarówno przez centra miejscowości jak i obszary chronione Natura 2000), należy w projektach modernizacji dróg uwzględnić pomiary akustyczne i możliwość budowy ekranów dostosowanych do potrzeb redukcji hałasu i ochrony krajobrazu lub budowę obwodnic miejscowości szczególnie narażonych.

Ważna dla ochrony środowiska, w tym obszarów chronionych, oraz dla zdrowia ludzi a także dla rozwoju gospodarczego powiatu jest uwzględniana, jako jeden z głównych priorytetów POŚ, sprawa uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Przewidziana wymiana części instalacji sieci wodociągowej, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kanalizacji sanitarnej, budowa kanalizacji deszczowej której kolektory wyposażone będą w urządzenia podczyszczające i wprowadzony zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych, radykalnie poprawią stan środowiska gruntowo-wodnego. Plany rozbudowy sieci kanalizacyjnej muszą uwzględniać przebieg instalacji poza strefami ochronnymi ujęcia wód. Nawet przy najlepiej wykonanej sieci mogą zaistnieć sytuacje awaryjne, powodujące rozszczelnienie instalacji i skażenie środowiska gruntowo-wodnego. Jak słusznie stwierdzono w projekcie „Programu” poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej wpływa na atrakcyjność gmin powiatu dla nowych inwestorów. Tereny dobrze

uzbrojone przyciągają przedsiębiorców mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób również pośrednio inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia mieszkańców gmin powiatu. Niezwykle ważne jest, aby w powiecie rozwijała się turystyka. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, budowa szlaków turystycznych z infrastrukturą, wpłyną na poprawę estetyki a tym samym warunków krajobrazowych, podniosą atrakcyjność turystyczną gmin, co jest także ważnym elementem realizacji priorytetu związanego z wykorzystaniem potencjału turystycznego w celu zwiększenia dochodów mieszkańców. W POŚ podkreśla się, że „Niezwykle istotnym elementem służącym budowaniu ładu ekologicznego w powiecie jest zmiana świadomości jej mieszkańców”. To właśnie podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu gryfińskiego, z jednoczesnym przedstawieniem im celów ochrony tych terenów i ich wyjątkowych walorów przyrodniczych, które mogą przyczynić się do rozwoju agroturystyki, będzie miało bardzo istotny wpływ na ochronę środowiska. Wpływ na środowisko pozostałych przewidywanych w POŚ przedsięwzięć nie będzie znaczący na żadnym z etapów.

9. Oddziaływanie transgraniczne związane z realizacją projektu POŚ powiatu gryfińskiego.

Najcenniejsze tereny obszaru Doliny Odry wraz z niemieckim Parkiem Narodowym Dolina Dolnej Odry w ustaleniach polsko-niemieckich mają tworzyć w przyszłości jeden transgraniczny obszar chroniony - Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry. Położenie gmin należących do powiatu gryfińskiego w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Odry powoduje, że wszelkie działania mające wpływ na rzekę, mają jednocześnie oddziaływanie transgraniczne. Tak więc poprawa stanu czystości wód przez uporządkowanie gospodarki ściekowej będzie w konsekwencji miała bardzo pozytywne oddziaływanie na graniczne wody powierzchniowe. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, nowe szlaki turystyczne z towarzyszącą im infrastrukturą, uaktywnią rozwój turystyki. Turystyka w tym rejonie, z uwagi na likwidację uciążliwości związanych z przejściami granicznymi oraz na bliskość aglomeracji Berlina ma charakter transgraniczny.

Projektowane w POŚ, modernizacja dróg, budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, oraz promocja powiatu przez podkreślanie jego walorów przyrodniczych i dobrą informację turystyczną przyczynią się do wzrostu turystycznego ruchu transgranicznego.

10. Propozycje rozwiązań służących ograniczeniu, zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach analizowanego projektu POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja sanitarna i deszczowa, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, oczyszczalnia ścieków komunalnych. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu przez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych:
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt, w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin, należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia, szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska, podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji, a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

11. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach „Programu” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument jest o dość wysokim stopniu ogólności i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

12. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu POŚ.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach POŚ mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu gryfińskiego i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z rozwojem gospodarczym, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce brak realizacji zapisów „Programu” prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich komponentów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji POŚ :

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- zagrożenie powodziowe,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie jakości powietrza,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców,
- pogorszenie stanu zabytków w związku ze złym stanem środowiska.

W przypadku gdy „Program Ochrony Środowiska” nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja „Programu” jest więc konieczna.

13. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji przez zaproponowane wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji „Programu” na podstawie wyznaczonych wskaźników wykonywana będzie co dwa lata. W ramach prac nad „Prognozą” dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w „Programie” propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

14. Wnioski końcowe

Celem opracowania było ustalenie skutków dla środowiska realizacji poszczególnych zadań określonych w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020*. Wyznaczone w projektowanym dokumencie cele i kierunki działań i przypisane im zadania wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, ustalone na poziomie międzynarodowym i krajowym. Istniejące na terenie powiatu problemy ochrony środowiska mogą zostać rozwiązane przez realizację zadań wyznaczonych w analizowanym projekcie. Pozytywne oddziaływania POŚ na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia komunikacyjne, przemysłowe i związane z budową kanalizacji sanitarnej. Potencjalne, negatywne, krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np.: inwestycje drogowe, obiekty kubaturowe, zbiorniki ziemne),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe, obiekty kubaturowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np.: inwestycje drogowe),
- zmiany reżimu wodnego i stosunków wodnych (zbiornik retencyjne, obiekty ochrony przeciwpowodziowej),
- przerwanie szlaków migracji (np.: inwestycje drogowe).

Dla większości przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w POŚ bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie lokalne i krótkotrwałe. Oddziaływania te mogą być także znacznie ograniczone przez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie

inwestycji. W przypadku realizacji zaplanowanych inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, należy szczegółowo rozważyć wszystkie oddziaływania. Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko, poszczególnych inwestycji, możliwa będzie na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zaniechanie realizacji zaplanowanych zadań prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów POŚ, pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

„Prognozę” oddziaływania na środowisko sporządzono do opracowania *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016 -2020*. Celem „Prognozy” jest wskazanie kierunku rozwiązań zapobiegawczych lub alternatywnych, niezbędnych do realizacji „Programu” z pozytywnym efektem gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym.

W „Programie Ochrony Środowiska” dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu powiatu, w zakresie takich elementów środowiska jak: rzeźba terenu, litologia, wody podziemne i powierzchniowe, gleby oraz flora i fauna. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów środowiska sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego. Wskazano również źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń.

Brak realizacji celów zawartych w projekcie POŚ, a tym samym odstąpienie od realizacji projektów odnoszących się do poszczególnych priorytetów, może spowodować znaczące pogorszenie stanu środowiska w powiecie. Brak zrealizowanych inwestycji proekologicznych, o znaczeniu regionalnym, w tym szczególnie unowocześnianie infrastruktury komunalnej, nie pozwoliłby na poprawę walorów środowiska i poprawę warunków życia mieszkańców, co w konsekwencji bardzo utrudniłoby lub wręcz uniemożliwiłoby realizację celów ocenianego Programu. Z uwagi na to że na terenie powiatu znajdują się liczne formy ochrony przyrody to analiza oddziaływań lub zmian zachodzących w środowisku dotyczyć musi praktycznie całego obszaru. Ocena wpływu realizacji ustaleń zawartych w „Programie” na stan środowiska, ludzi i zabytki została przedstawiona w tabeli, w której uwzględniono rodzaje oddziaływań planowanych przedsięwzięć. Ujemne oddziaływanie na środowisko wystąpi głównie na etapie budowy różnych przedsięwzięć. Natomiast budowa infrastruktury drogowej, bądź kanalizacji sanitarnej, czy też przydomowych oczyszczalni ścieków, skutkowałą będzie trwałą zmianą rzeźby terenu, co uznać można za oddziaływanie bezpośrednie, stałe, niezwiązane wyłącznie z etapem budowy. Realizacja ustaleń „Programu” będzie miała niewątpliwie korzystne oddziaływanie na ludzi,

z wyjątkiem etapu budowy, jako generującego różne uciążliwości jak nadmierną emisję hałasu, przekształcenie powierzchni gruntu itp. Jest to jednak oddziaływanie krótkotrwałe i odwracalne.

Modernizacja i przebudowa dróg w powiecie jest konieczna, nie tylko z uwagi na pogorszenie warunków komunikacyjnych, co skutkuje ograniczeniem rozwoju gospodarczego gmin należących do powiatu gryfińskiego, ale także z uwagi na ochronę środowiska i poprawę warunków życia mieszkańców. Drogi wąskie, o nierównej, uszkodzonej nawierzchni, utrudniają równomierną jazdę i powodują (poza pyleniem) ponadnormatywną emisję hałasu. Modernizacja dróg powiatowych i gminnych nie przyczyni się do istotnego wzrostu natężenia ruchu samochodowego, spowoduje natomiast upłynnienie tego ruchu, co łączy się z zmniejszeniem stężenia emitowanych spalin i znacznym obniżeniem natężenia hałasu. W POŚ stwierdzono, że stan dróg krajowych i wojewódzkich na terenie powiatu jest dobry, jednak charakteryzują się one dużym natężeniem ciężkiego ruchu kołowego. Biorąc pod uwagę ochronę klimatu akustycznego, z uwagi na przebieg dróg zarówno przez centra miejscowości jak i obszary chronione Natura 2000, należy w projektach modernizacji dróg uwzględnić pomiary akustyczne i możliwość budowy ekranów dostosowanych do potrzeb redukcji hałasu i ochrony krajobrazu lub budowę obwodnic miejscowości szczególnie narażonych.

Ważna dla ochrony środowiska, w tym obszarów chronionych oraz dla zdrowia ludzi, a także dla rozwoju gospodarczego gmin, jest uwzględniana, jako jeden z głównych priorytetów POŚ, sprawa uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Przewidziana wymiana części instalacji sieci wodociągowej, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kanalizacji sanitarnej, a także budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i budowa kanalizacji deszczowej, której kolektory wyposażone będą w urządzenia podczyszczające i wprowadzony zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych, radykalnie poprawią stan środowiska gruntowo-wodnego.

Plany rozbudowy sieci kanalizacyjnej muszą uwzględniać przebieg instalacji poza strefami ochronnymi ujęcia wód. Nawet przy najlepiej wykonanej sieci mogą zaistnieć sytuacje awaryjne, powodujące rozszczelnienie instalacji i skażenie środowiska gruntowo-wodnego.

Załącznik Nr 1 Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie powiatu gryfińskiego

Lp.	lokalizacja	użytkownik	Ilość studni czynnych	faktyczny pobór wód ogółem w m ³ /rok	cele poboru wód
GMINA BANIE					
1.	Kunowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	29461	socjalno-bytowe
2.	Banie	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	92323	socjalno-bytowe

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020”

		Sp. z o.o.			
3.	Piaseczno	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	22778	socjalno-bytowe
4.	Swobnica	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	25380	socjalno-bytowe
5.	Dłusko Gryfińskie	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	11045	socjalno-bytowe
6.	Baniewice	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	32358	socjalno-bytowe
7.	Dłużyna	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	4229	socjalno-bytowe
8.	Piaskowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	672	socjalno-bytowe
9.	Skotniki	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	234	socjalno-bytowe
10.	Babinek	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	99243	socjalno-bytowe
11.	Rożnowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	10325	socjalno-bytowe
12.	Tywica	PUWiS Sp. z o.o. Nowogard	2	13000	socjalno-bytowe
13.	Lubanowo- Trzaski „Młyn nad Tywą”	Longin Białek	1	brak danych	potrzeby-własne
14.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „Gryfia”	Szumisz Janusz Szczecin	1	brak danych	socjalno-bytowe
15.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „Dolna Odra”	Zespół Elektrowni Dolna Odra	1	brak danych	socjalno-bytowe
16.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowe	Zakłady Mięsne Agryf Sp. z o.o. Szczecin	1	brak danych	socjalno-bytowe
GMINA CHOJNA					
1.	Nawodna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	23579	socjalno-bytowe
2.	Lisie Pole	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	19199	socjalno-bytowe
3.	Narost	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6606,5	socjalno-bytowe
4.	Brwice	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	10037,5	socjalno-bytowe
5.	Krajnik Górny	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	16571	socjalno-bytowe

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020”

6.	Mętno	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6570	socjalno-bytowe
7.	Strzelczyn	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	18213,5	socjalno-bytowe
8.	Białęgi	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	3358	socjalno-bytowe
9.	Stoki	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	3832,5	socjalno-bytowe
10.	Kamienny Jaz	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	8212,5	socjalno-bytowe
11.	Graniczna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6570	socjalno-bytowe
12.	Jelenin	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
13.	Zatoń Dolna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
14.	Chojna	PUK Chojna	5	438000	socjalno-bytowe
15.	Chojna Lotnisko	PUK Chojna	6	127750	socjalno-bytowe
16.	Godków Osiedle	PUK Chojna	1	16500	socjalno-bytowe
17.	Grzybno	PUK Chojna	1	37000	socjalno-bytowe
18.	Krzymów	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
19.	Łaziszcze	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
20.	Rurka	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
21.	Czartoryja	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno-bytowe
GMINA CEDYNIA					
1.	Bielinek	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6425	socjalno-bytowe
2.	Cedynia	ZGKiM* w Cedyni	3	86457	socjalno-bytowe
3.	Lubiechów Górny	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	57820	socjalno-bytowe
4.	Orzechów	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	40685	socjalno-bytowe
5.	Osinów Dolny	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	64938	socjalno-bytowe
6.	Osinów Dolny	ABJ sp. z o.o.	1	brak danych	socjalno-bytowe
7.	Piasek	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	15540	socjalno-bytowe
GMINA GRZYFINO					
1.	Bartkowo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	10400	bytowo-gospodarcze, socjalne
2.	Borzym	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	2	16084	bytowo-gospodarcze,

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020”

		Sp. z o.o. Gryfino			p.poż
3.	Chlebowo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	7000	Bytowo-gospodarcze, socjalne
4.	Chwarstnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	30020	Bytowo-gospodarcze, socjalne
5.	Dębce-Żabnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	52925	Bytowo-gospodarcze,
6.	Drzenin	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	460 m ³ /d	Bytowo-gospodarcze, socjalne
7.	Gryfino	Gryfskand sp. z o.o. Gryfino	2	113434	przemysłowe
8.	Gryfino	Centrum Wodne Laguna	1	300 m ³ /d	bytowo-gospodarcze, technologiczne
9.	Gryfino ujęcie „ Pomorskie”	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	6	184653,5	socjalno-bytowe
10.	Gryfino ujęcie „ Tywa”	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	7	1298000	socjalno-bytowe
11.	Krzywnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	528124	bytowo-gospodarcze
12.	Nowe Czarnowo	Fliegel Textilservice Sp. z o.o.	1	720m ³ /d	bytowo-gospodarcze, technologiczne
13.	Nowe Czarnowo	Z.E. Dolna Odra w Nowym Czarnowie	4	156620	przemysłowe
14.	Sobiemyśl	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	73000	bytowo-gospodarcze, p.poż
15.	Steklino	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	15589	bytowo-gospodarcze, p.poż
16.	Wełtyń	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	34533	bytowo-gospodarcze, p.poż
17.	Wysoka Gryfińska	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	16800	bytowo-gospodarcze, p.poż
GMINA MIESZKOWICE					
1.	Kępa Troszyńska	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	40465	bytowe
2.	Goszków	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	14926,8	bytowe
3.	Mieszkowice	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	3	182683	bytowe

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020”

4.	Zielin	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	16000	bytowe
5.	Kurzycko	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	12500	bytowe
GMINA MORYŃ					
1.	Moryń ul. Wodna	ZGKiM w Moryniu	3	72470	bytowe
2.	Mirowo	ZZMiUW Goleniów	2	37393	socjalno-bytowe
3.	Gądno	ZZMiUW Goleniów	1	17603	socjalno-bytowe
4.	Kłępicz	ZZMiUW Goleniów	2	32211	socjalno-bytowe
5.	Przyjezierze	ZZMiUW Goleniów	2	21943	socjalno-bytowe
6.	Witnica	ZZMiUW Goleniów	2	32575,5	socjalno-bytowe
7.	Bielin	Stadnina Koni Bielin Sp. z o.o.	2	10100	socjalno-bytowe
GMINA STARE CZARNOWO					
1.	Żeliszewiec	PUWiS	2	38242	socjalno-bytowe
2.	Dobropole	PUWiS	2	43426	socjalno-bytowe
3.	Binowo	PUWiS	2	17950	socjalno-bytowe
4.	Stare Czarnowo	PUWiS	Zakup wody z ZWiK Szczecin	31333	socjalno-bytowe
5.	Nieznań	PUWiS	1	1810	socjalno-bytowe
6.	Żelewo	PUWiS	Zakup wody z ZWiK Szczecin	7618	socjalno-bytowe
GMINA TRZCIŃSKO ZDRÓJ					
1.	Rosnówek	Zakład Komunalny Trzczańsko Zdrój	1	597,6	socjalno-bytowe
2.	Górczyn	Zakład Komunalny Trzczańsko Zdrój	1	2160	socjalno-bytowe
3.	Gogolice	Zakład Komunalny Trzczańsko Zdrój	1	14184	socjalno-bytowe
4.	Chełm Dolny	Zakład Komunalny Trzczańsko Zdrój	1	3492	socjalno-bytowe
5.	Trzczańsko- Zdrój	Zakład Komunalny Trzczańsko Zdrój	2	94320	socjalno-bytowe
GMINA WIDUCHOWA					
1.	Bolkowice	ZGK w Widuchowej	2	328320	bytowo-gospodarcze, p.poż
2.	Czarnówko	ZGK w Widuchowej	2	24120	bytowo-gospodarcze
3.	Krzywin	ZGK w Widuchowej	2	20520	bytowo-gospodarcze, p.poż

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2020 ”

4.	Ognica	ZGK w Widuchowej	1	9360	bytowno-gospodarcze
5.	Rynica	ZGK w Widuchowej	1	4680	bytowno-gospodarcze, p.poż
6.	Widuchowa Staja Paliw	Stacja Paliw Orlen	1	Brak danych	socjalno-bytowe
7.	Widuchowa	ZGK w Widuchowej	2	59040	bytowno-gospodarcze, p.poż
8.	Żelechowo	ZGK w Widuchowej	2	50040	bytowno-gospodarcze

Spis tabel:

Tabela 1. Ocena jakości powietrza dla Powiatu Gryfińskiego w latach 2013-2014

Tabela 2 Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Tabela 3 Pomniki przyrody

Tabela 4 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia:

Tabela 5 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin:

Tabela Nr 6. Ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ (typ oddziaływania uwzględniono dla etapu działalności)

Załącznik Nr 1 Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Spis treści:

1. WSTĘP	1
2. PODSTAWA PRAWNA ORAZ CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	1
3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNUMI DOKUMENTAMI	3
3.1. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	3
3.1.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	4
3.1.2. KLIMAT AKUSTYCZNY	4
3.1.3. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	4
3.1.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD	4
3.1.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	5
3.1.6. GLEBY	5
3.1.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	5
3.1.8. ZASOBY PRZYRODNICZE	5
3.1.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	6
3.1.10. EDUKACJA I ŚWIADOMOSC EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW	6
4. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
5. POWIĄZANIA PROJEKTU POŚ Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
6. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GRYFIŃSKIEGO	8
6.1. INFORMACJE OGÓLNE	9
6.2. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	10
6.3. HAŁLAS	13
6.4. ZASOBY WODNE	14
6.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE	14
6.4.2. WODY PODZIEMNE	18
6.4.3. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	19
6.5. ZASOBY PRZYRODY	20
6.6. GLEBY	26
6.7. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	26
7. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GRYFIŃSKIEGO ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU POŚ	28
8. IDENTYFIKACJA I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE POŚ	32
9. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ PROJEKTU POŚ POWIATU GRYFIŃSKIEGO	39

10. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ SŁUŻĄCYCH OGRANICZENIU, ZAPOBIEGANIU NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIOM NA ŚRODOWISKO W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ PROJEKTU POŚ	40
11. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROJEKCIE POŚ.....	41
12. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU POŚ.....	41
13. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU POŚ	42
14. WNIOSKI KOŃCOWE	42
15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIE SPECJALISTYCZNYM	43
16. ZAŁĄCZNIK NR 1 - WYKAZ UJĘĆ WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU GRYFIŃSKIEGO.....	44
17. SPIS TABEL.....	49